

SKUPŠČINSKI

DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNOMELJ,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

Št. 12 Leto XXIV.

CENA 50 DIN

18. junij 1987

VSEBINA

- 125. Dolgoročni plan občine Ribnica 1986—2000
- 126. Srednjeročni družbeni plan občine Ribnica 1986—1990

Na podlagi 24., 25., 47., 142. in 144. člena zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije (Ur. list SRS, št. 1/80), na podlagi zakona o urejanju prostora (Ur. list SRS, št. 18/84), 165. člena statuta občine Ribnica (Skupščinski Dolenjski list št. 11/78), odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o pripravi in sprejetju dolgoročnega družbenega plana občine Ribnica za obdobje od leta 1985 do 1995 oziroma za določena področja tudi do leta 2000 (Skupščinski Dolenjski list št. 2/84) ter na podlagi smernic za dolgoročni plan občine Ribnica do leta 1995 oziroma za določena področja tudi do leta 2000 je skupščina občine Ribnica na zasedanju družbenopolitičnega zbora dne 27. 5. 1986, zbora združenega dela dne 27. 5. 1986 in zbora krajevnih skupnosti dne 27. 5. 1986 sprejela

DOLGOROČNI PLAN OBČINE RIBNICA ZA OBDOBJE 1986—2000

1. TEMELJNE USMERITVE IN CILJI DOLGOROČNEGA RAZVOJA OBČINE

Dolgoročni plan opredeljuje družbeni razvoj občine in določa temeljne dolgoročne usmeritve, ki zajemajo zlasti:

- skupne interese in cilje, ki so pomembni za dolgoročni razvoj občine,
- politiko razvoja na področju dejavnosti, ki so skupnega pomena za skladnejši gospodarski, socialni in prostorski razvoj občine,
- izboljševanje kadrovske strukture ter dvig izobrazbene ravni,
- politiko demografskega razvoja in poselitve ob upoštevanju naravnih in materialnih pogojev in možnosti,
- izboljševanje delovnih in življenjskih pogojev delovnih ljudi in občanov,
- skladnejši razvoj območja občine,
- zasnovano prostorske organizacije dejavnosti, ki zajema zlasti »odvisnost in razvoj naselij, prometno omrežje, energetsko omrežje, omrežje za oskrbo s pitno vodo in za odvajanje odpadnih voda in druga pomembnejša omrežja»,
- zasnovano namenske rabe prostora, ki opredeljuje namen in obseg območij za posamezne dejavnosti, zlasti: poselitvena območja, kmetijska območja, območja gozdov, območja za pridobivanje rudnin in mineralnih surovin, predvidena območja industrijskih con, območja za rekreacijo na prostem, območja varstva vodnih virov, naravne in kulturne dediščine, nevarna in degradirana območja, ki jih je potrebno sanirati, in območja za druge pomembnejše dejavnosti,
- varstvo in izboljševanje človekovega okolja,
- krepitev obrambne sposobnosti, varnosti in družbene samozaščite.

Pričujoči družbeni plan izhaja iz osnovnih značilnosti dosedanjega družbenoekonomskega in prostorskega razvoja, analiz razvojnih možnosti SR Slovenije in občine Ribnica v obdobju 1986—1995/2000, sprejetih smernic za dolgoročni plan občine Ribnica do leta 1995 oziroma za določena področja tudi do leta 2000, načrt ureditve gospodarske stabilizacije v občini Ribnica in razvojnih usmeritev temeljnih nosilcev dolgoročnega planiranja v občini Ribnica.

2. OSNOVNE RAZSEŽNOSTI DOLGOROČNEGA RAZVOJA OBČINE

2.1. Globalni okviri gospodarskega razvoja

Temeljne predpostavke, na katerih opredeljujemo dolgoročni gospodarski razvoj občine Ribnica, so naslednje:

- družbenoekonomska gibanja v Jugoslaviji in v Sloveniji bodo v skladu z usmeritvami in dokumentih dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije,
- skladnejši regionalni razvoj znotraj osrednje slovenske regije s postopnim preusmerjanjem dela novih proizvodnih rasti zaposlovanja v manj razvita območja občine in regije,
- gospodarska rast občine bo temeljila predvsem na kvalitativnih proizvodnih dejavnostih — na produktivnosti dela oziroma tehnološkem napredku in znanju.

Projekcija dolgoročnega gospodarskega razvoja občine predvideva zadržanje hitre rasti družbenega proizvoda od slovenskega poprečja. Na podlagi ocenjenih dolgoročnih razvojnih možnosti gospodarske rasti v Sloveniji v skladu s prizadevanji za skladnejši gospodarski razvoj regije, na podlagi večje produktivnosti dela in znanja, z boljšo izrabo obstoječih proizvodnih zmogljivosti in ob aktiviranju novih naložb bo družbeni proizvod v občini v naslednjem dolgoročnem obdobju 1986—2000 naraščal po realni stopnji 4% letno, ob predvideni dinamiki zaposlovanja 2% letno in rasti produktivnosti dela (družbeni proizvod na zaposlenega) 2% letno.

Glede na razvojne usmeritve bo v srednjeročnem obdobju 1986—90 družbeni proizvod naraščal po 4% letni stopnji, zaposlovanje pa po 3% letni stopnji. Tako bo morala biti realna rast družbenega proizvoda po letu 1990 tudi 4% ob znatno nižji stopnji zaposlovanja in večji rasti produktivnosti dela.

Delež posameznih področij dejavnosti pri ustvarjanju družbenega proizvoda se ne bo bistveno menjal. Glede na dolgoročne usmeritve, ki predvidevajo razvoj obstoječe industrijske proizvodnje in razvoj novih akumulativnih proizvodnih dejavnosti, intenziven kmetijski razvoj s poudarkom na živinoreji ter razvoj terciarnega sektorja s poudarkom na učinkoviti in organizirani trgovini, servisnih dejavnostih, razvoju drobnega gospodarstva, razvoju turističnih in gostinskih zmogljivosti, se bo udeležba teh področij dejavnosti pri ustvarjanju družbenega proizvoda nekoliko povečala.

Izvoz kot osnovni dejavnik dolgoročnega razvoja slovenskega kot tudi ribniškega gospodarstva bo svoj delež v družbenem proizvodu znatno povečal. To bo doseženo z višjo povprečno letno stopnjo rasti izvoza od rasti družbenega proizvoda.

Pri usmerjanju in projiciranju globalnih proporcov končne delitve družbenega proizvoda je za tako dolgi rok smiselno nakazati le grobe usmeritve, ki bodo konkretizirane v srednjeročnih in letnih planskih aktih. Kot skupno izhodišče pri delitvi in razporejanju družbenega proizvoda bo v prihodnjem srednjeročnem obdobju izrazita usmeritev v krepitev materialne osnove dela, ki bo terjala, da vse oblike porabe naraščajo v globalu počasneje od rasti družbenega proizvoda. V skladu s tem bo v obdobju do leta 2000 delitev ustvarjenega družbenega proizvoda temeljila na naslednjem:

- rast amortizacije bo v dolgoročnem obdobju pospešena in bo nad rastjo družbenega proizvoda,
- čisti osebni dohodki bodo realno rasti v skladu z rastjo produktivnosti dela,
- rast splošne in skupne porabe bo v poprečju nekoliko nižja od rasti družbenega proizvoda in se bo gibala vzporedno z rastjo dohodka,
- v skladu z zahtevami dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije se bodo sredstva za izboljšanje in razširjanje materialne osnove dela povečala znatno hitreje od družbenega proizvoda.

Pri oblikovanju in razporejanju sredstev za investicije računamo, da bo v okviru dolgoročnih procesov usmerjene dekoncentracije proizvodnje in delovnih mest v območja ljubljanskih in druge občine v regiji občina Ribnica uspela pritegniti priliv sredstev iz razvitejših občin v regiji. Nizka dolgoročna zadolženost bo pomenila manjše obveznosti odplačevanja dolgoročnih posojil in v večji meri ohranjala reprodukcijska sredstva za namene obnove in razširitve proizvodnih zmogljivosti.

2.2. Sociodemografski dejavniki in okviri razvoja

Načrtovani razvoj prebivalstva v občini Ribnica je usklajen s projekcijami za ljubljansko regijo in Slovenijo. S projekcijo prebivalstva, ki temelji na naravnem prirastu prebivalstva ob upoštevanju nižje stopnje izselitev in ob osnovni značilnosti predlaganega koncepta v ljubljanski regiji, to je prenos intenzivnejšega razvoja na jug, s čimer bi dosegli bolj skladen razvoj celotne regije in bi bolj varovali kmetijska zemljišča pred nekmetijsko rabo, bo do leta 2000 v občini okoli 13.200 prebivalcev. Letna stopnja rasti bo znašala 0,42% ali 53 prebivalcev povprečno letno.

Koncept, ki ga zasleduje zasnova razporeditve prebivalstva in delovnih mest v ljubljanski regiji leta 2000, je naslednji:

- za izdelavo zaposlitvenih bilanc je potrebno oceniti tudi število kmečkega prebivalstva leta 2001. V okviru Slovenije je bilo ocenjeno bodoče število kmečkega prebivalstva na 5% in po posebni metodologiji razporejeno po občinah. Da bi bila obdelana vsa kmetijska površina v občini Ribnica, bi bilo potrebno toliko kmetov leta 2001, kot jih je bilo leta 1981, in sicer 1094.
- Stopnja aktivnosti je zelo pomembna predpostavka, saj se v času spreminja, direktno pa vpliva na bodoče število iskalcev zaposlitve. V letu 1981 je imela občina Ribnica najnižjo stopnjo aktivnosti, in sicer 41,7%, medtem ko je regijsko poprečje 49,3%. Regijski koncept zasleduje izenačitev stopnje aktivnosti v letu 2001 na 48%, kar predstavlja 6.335 aktivnih prebivalcev.
- Število aktivnih nekmetičkih prebivalcev je dobljeno tako, da so od vseh prebivalcev odkštet kmetje, to nekmetičko prebivalstvo je pomnoženo s stopnjo aktivnosti. Aktivni nekmetički prebivalci so dejansko bodoči iskalci zaposlitve in se bodo ob predpostavljani rasti števila prebivalcev, zadržanju deleža kmečkega prebivalstva in višji stopnji aktivnosti v naši občini povečali v obravnavanem obdobju na približno 5800 (za 1200 prebivalcev s povprečno stopnjo rasti 1,17%).
- Zasnova razporeditve delovnih mest v ljubljanski regiji leta 2001 predvideva v naši občini poleg Vrhovnice najvišjo stopnjo rasti zaposlovanja, in sicer 2,06%. Z zmanjšanjem delovne migracije iz približno minus 7000 na minus 500 in z naravnim kadrovskim prilivom se bo zaposlenost povečala za 1770 novih delovnih mest, kar bo s postopnim izenačevanjem pogojev dela in bivanja v regiji vplivalo na bolj uravnotežen razvoj regije.

ZASNOVA RAZPOREDITVE PREBIVALSTVA IN DELOVNIH MEST V LJUBLJANSKI REGIJI LETA 2000

OBČINA-OBČINE	PREBIVALCI				KMETIJE				STOPNJA AKTIVNOSTI				AKTIVNI NEKMETIJSKI PREBIVALCI				DELOVNA MESTA (ZAPOLENI) DELOVNA MIGRACIJA			
	1981	2001	prirast	letna rast	1981	2001	1981	2001	1981	2001	prirast	letna rast	1981	2001	prirast	letna rast	1981	2001		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
5 Ljubljanskih občin*	333.688	400.000	66.312	0,91	5.857	5.739	50,8	48,0	166.660	189.437	12.777	0,64	188.972	214.000	25.028	0,62	+2.312	+24.503		
Ljubljana-zentro	288.839	339.490	50.651	0,81	1.782	1.477	51,1	48,0	150.305	162.246	11.941	0,50	181.466	200.138	18.672	0,50	+34.661	+30.092		
Ljubljana-zunanjji pas*	44.849	60.510	15.661	1,51	4.055	3.862	48,7	48,0	13.895	27.191	13.296	1,58	7.506	13.662	6.156	3,04	-13.349	-13.529		
REGIJA *	615.386	724.557	109.171	0,82	26.019	22.326	49,4	48,0	291.269	337.067	45.798	0,73	299.837	356.589	56.752	0,87	+8.365	+19.562		
5 Ljubljanskih občin	305.211	374.800	69.589	1,03	5.797	5.339	50,8	48,0	151.954	177.345	25.391	0,78	188.972	214.000	25.028	0,62	+37.018	+36.655		
Dobžale	39.575	46.669	7.093	0,83	2.240	1.552	48,4	48,0	10.168	12.381	2.213	0,79	7.561	11.110	3.549	1,94	-2.607	-1.271		
Grosuplje	25.428	29.020	3.592	0,69	3.644	3.275	47,0	48,0	10.168	12.381	2.213	0,79	7.561	11.110	3.549	1,94	-2.607	-1.271		
Kamnik	26.420	30.871	4.451	0,78	1.618	1.105	48,7	48,0	12.086	14.287	2.201	0,84	10.622	12.917	2.295	0,98	-1.464	-1.370		
Litija	17.517	19.051	1.534	0,42	1.943	1.835	46,4	48,0	10.664	11.557	893	0,60	2.894	4.008	1.114	1,64	-651	-1.947		
Logatec	8.302	9.395	1.093	0,62	817	737	47,4	48,0	3.545	4.155	610	0,68	2.894	4.008	1.114	1,64	-651	-1.947		
Vrhnika	17.543	21.220	3.677	0,96	786	786	49,0	48,0	8.218	9.808	1.590	0,89	5.051	7.686	2.635	2,12	-3.167	-2.122		
OKOLJSKE OBČINE	134.646	156.227	21.581	0,75	11.054	9.240	48,0	48,0	59.304	70.551	11.247	0,87	44.795	55.153	10.358	1,40	-14.506	-11.398		
Cerknica	18.624	15.593	969	0,32	1.083	1.083	45,3	48,0	6.138	6.965	827	0,63	5.701	7.312	1.611	1,25	-437	+347		
Kočevje	18.139	19.763	1.624	0,43	805	805	45,4	48,0	7.865	9.100	1.235	0,73	8.136	10.252	2.116	1,16	+268	+1.152		
Kranj	66.879	79.840	12.961	0,49	3.455	2.305	49,5	48,0	31.364	37.216	5.852	0,86	33.475	42.264	8.789	1,17	+2.111	+5.048		
Ribnica	12.134	13.197	1.063	0,42	1.094	1.094	41,7	48,0	4.509	5.810	1.201	1,17	3.516	5.284	1.768	2,06	-1.093	-526		
Škofja Loka	35.276	39.937	4.661	0,62	2.691	2.450	47,0	48,0	15.320	17.988	2.668	0,80	15.039	18.324	3.285	0,99	-287	+336		
ZUMANJE OBČINE	147.052	168.330	21.278	0,68	9.128	7.747	47,3	49,0	65.305	77.079	11.774	0,83	65.867	83.436	17.569	1,19	+562	+6.357		
11 OBČIN	281.698	324.557	42.859	0,71	20.182	16.987	47,6	48,0	124.609	147.630	23.021	0,85	110.665	142.589	31.924	1,28	-13.944	-5.041		
REGIJA	506.909	699.357	192.448	0,88	25.979	22.326	49,3	48,0	276.563	324.975	48.414	0,81	299.637	356.589	56.952	0,87	+23.074	+31.614		
SLOVENIJA	1.891.864	2.169.393	277.529	0,69	173.364	168.549	46,3	48,0	795.445	909.015	113.570	1,09	821.630	990.671	169.041	0,94	+26.135	+1.656		

* Opomba: v 5 ljubljanskih občinah so upoštevani tudi začasno prisotni prebivalci

2.3 Prostorski in ekološki okvirji razvoja

Območje občine Ribnica zajema v geografskem pogledu dolini potokov Bistrice in Tržiščice, ki se od Žlebiča naprej združita in nadaljujeta v Ribniško in Dolenjsko dolino. Na jugu oziroma jugozahodu omejuje navedene doline področje Velike Gore z izrazito dolomitno oziroma dolomitizirano apnenčasto podlago. Vzhodno oziroma severovzhodno stran doline pa zapira pobočje Male gore s pretežno apnenčasto podlago. Med dolinama Bistrice in Tržiščice se dviga območje Slemen, ki ga sestavljajo geološko starejši glinasti skrivlanci, ki na zahodnem delu prehajajo v dolomite.

Navedene geografske in geološke značilnosti občine Ribnica so v pretežni meri pogojevale značilnosti oziroma kvaliteto kmetijskih in gozdnih zemljišč. Najkvalitetnejša kmetijska zemljišča ležijo v ravninskem predelu občine, kvalitetna so zemljišča na območju Slemen, slabša na dolomitni podlagi Velike in delno Male gore, najslabša pa na apnenčasti podlagi.

Take prirodne danosti so v prvi vrsti pogojele nastanek 90 naselij v občini Ribnica. Največ naselij z največjim številom prebivalstva je v ravninskem predelu občine. Na območju Velike gore je naseljeno območje Loškega potoka in Gore, veliko, vendar specifičnih izrazito kmečkih naselij je na območju Slemen, medtem ko je območje Male gore predelčno naseljeno.

Občina ima skupno površino 25594 ha. Po podatkih iz leta 1985 je gozdnih površin 15890 ha, kmetijskih zemljišč 8910 ha, zazidalnih površin 125 ha ter ostalih površin 668 ha.

Razvoj naselij bomo usmerili tako, da bomo dosledno varovali najkvalitetnejša kmetijska zemljišča (prvo območje), varstveno območje vodnih virov, ki so prioriteta pomena za vodooskrbo pomembnejših naselij, območja kvalitetnih in varovalnih gozdov, območja, pomembna za varovanje naravne in kulturne dediščine, ter območja pomembna za obrambne potrebe.

Poselitev bo usmerjena v strnjeno območje obstoječih naselij ali na manj kvalitetna kmetijska in gozdna zemljišča v neposredni bližini naselij. Na ta način bo omogočena racionalna izraba in dograjevanje obstoječe komunalne infrastrukture. Površin, predvidenih za pozidavo do leta 2000, je 250,90 ha. Vse te površine so na slabše kvalitetnih kmetijskih in gozdnih zemljiščih.

Z ozirom na majhno koncentracijo prebivalstva občina Ribnica ekološko še ni preobremenjena, čeprav se pojavljajo problemi predvsem z onesnaženo vodo, delno pa tudi z zrakom. Za ekološko sanacijo bo najpomembnejša dokončna ureditev kanalizacijskega omrežja in centralne čistilne naprave v Ribnici, aktiviranje čistilne naprave v Sodražici ter postopno izgrajevanje sistemov v ostalih večjih naseljih (Dolenja vas, Loški potok).

3. STRATEGIJA RAZVOJA IN RAZVOJNE NALOGE

3.1 Razvoj socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov

Zagotavljali bomo odločilno vlogo in odločanje delavcev v združenem delu o pogojih, sredstvih in rezultatih dela v celotni družbeni reprodukciji. Takšen položaj delavca bo mogoče dosegati z večanjem učinkovitosti samoupravnega delegatskega sistema, ki bo omogočal celovito pravočasno in objektivno odločanje in odgovornosti za sprejete odločitve na vseh nivojih.

Zagotovili bomo ustavno vlogo temeljne organizacije združenega dela z večanjem učinkovitosti gospodarjenja z družbenimi sredstvi ob upoštevanju gospodarskih meril, s povezovanjem sredstev in dela med proizvodno, poslovno ali interesno povezanimi organizacijami združenega dela v občini in izven nje ter z uveljavljanjem solidarnosti in vzajemnosti na osnovi spoznanja o potrebi po celo-

vitem in skladnejšem družbenem razvoju. Organiziranosti ne bomo gledali statično, ampak jo bomo prilagajali spremembam v tehnologiji, tržnim pogojem ipd.

Pri razporejanju dohodka bomo v vseh organizacijah združenega dela vztrajali pri odgovornosti delavcev za skrb za obnavljanje in povečevanje družbenih sredstev, sistem delitve sredstev za osebne dohodke pa bo moral delavce ekonomsko spodbujati k boljšemu gospodarjenju.

Pri nadaljnjem razvoju samoupravnih interesnih skupnosti, usklajevanju interesov in njihovem skupnem uresničevanju bomo širili možnosti za izražanje različnih interesov in potreb ljudi, hkrati pa zagotavljali večjo smotnost pri iskanju organizacijskih oblik za izražanje teh interesov tudi s krepitvijo neposredne menjave dela.

Pri nadaljnjem usmerjanju krajevne skupnosti bomo temeljno pozornost usmerili na vsebinsko spreminjanje samoupravnih odnosov znotraj krajevne skupnosti ter ustvarjanju optimalnejših materialnih, prostorskih in družbenih pogojev, večje humanizacije odnosov in življenja delovnih ljudi in občanov.

3.2 Gospodarski razvoj

Temeljni dolgoročni cilj naše družbe je krepitev družbenega in materialnega položaja človeka, ki mora temeljiti na delu in rezultatih živega in minulega dela, in na zagotavljanju dinamične gospodarske rasti na kakovostnih osnovah ter na zagotavljanju stabilnega razvoja.

Združeno delo v materialni proizvodnji in družbenih dejavnostih bomo samoupravno organizirali tako, da se bodo nemoteno nadalje razvijali in poglobljali samoupravni družbenoekonomski odnosi kot temeljne smeri in vsebine procesa osvoboditve človeka in dela.

V prvem obdobju, ki je časovno izenačeno z uresničevanjem srednjeročnega plana za obdobje 1986—1990, bomo morali dosledno uresničevati program gospodarske stabilizacije, pospešiti prestrukturiranje gospodarstva in njegovo vključevanje v mednarodno delitev dela.

V obdobju po letu 1990 bomo v primeru uspešnega uresničevanja programa gospodarske stabilizacije, kar pomeni predvsem preobrat v učinkovitosti gospodarjenja in uspešen prodor na zunanja tržišča, imeli možnosti in pogoje za rast družbenega proizvoda z večjim deležem produktivnosti dela.

V drugem obdobju je potrebno zagotoviti bogatejšo vsebino in kakovost družbenoekonomskega razvoja, zasnovano na višji ravni samoupravne družbene organiziranosti in informatiki v celoti, na znatno večjem vplivu znanstvenega in tehnološkega napredka in razvoja domače znanosti in tehnologije ter še večjem upoštevanju ekonomskih zakonitosti in kriterijev produktivnosti ter uspešnosti gospodarjenja v razvitem svetu.

Gospodarstvo v občini se bo povezovalo, da bo lahko z združenimi močmi usmerjalo sredstva za reprodukcijo v tiste naložbe, ki bodo obetale dolgoročno uspešno gospodarsko dejavnost in prestrukturiranje gospodarstva v občini. Pri tem bo sodelovalo z gospodarstvom v ljubljanski regiji.

V strukturi sredstev za reprodukcijo se bo postopno izboljšalo razmerje med lastno akumulacijo in sredstvi za splošno in skupno porabo v prid povečanja akumulacije v dohodku. Struktura investicijskih vlaganj bo v korist gospodarskih investicij.

Dolgoročno je potrebno izboljšati strukturo gospodarstva s prestrukturiranjem obstoječih proizvodnih dejavnosti, intenzifikacijo kmetijstva, uvedbo novih industrij in posebej z razvojem male industrije oziroma malega gospodarstva.

Osnovni poudarek pri razvoju obstoječih proizvodnih kapacitet, dvigu kvalitete, proizvodnje in produktivnosti dela, povečanju konkurenčne sposobnosti in vključevanju v mednarodno delitev dela.

Osnovni poudarek pri razvoju novih proizvodnih programov bo na dolgoročnem zagotavljanju možnosti za oskrbo s surovinami in repromaterialom.

usmerjenosti v izvoz in v proizvodnjo finalnih proizvodov, na zagotavljanju novih delovnih mest za kvalificirane in visokokvalificirane kadre, upoštevanju ekoloških kriterijev.

Razvoj kmetijske proizvodnje bo spodbujala in omogočila boljša povezava zasebnih kmetijskih proizvajalcev s predelovalnim sektorjem industrije, kreditiranje zasebnega sektorja, krepitev pospeševalne in veterinarske službe, izboljšava pogojev obdelave in boljše izkoriščenosti kmetijskih zemljišč.

Razvoj malega gospodarstva z malo industrijo je treba usmerjati tako, da se bo čim bolj integriral v gospodarsko sestavo občine in regije, v občini pa izkoristil krajevne zaposlitvene in druge lokacijske prednosti.

Razvoj gospodarskih dejavnosti je treba opreti na predvideni potencial občine in na zmanjšanje odliva zaposlenih v občini. Pri zaposlovanju v proizvodnji in storitvenih dejavnostih bo temeljni kriterij večja produktivnost dela — hitrejša rast dohodka glede na število zaposlenih.

Povečan obseg mednarodne menjave bo temeljil na dohodkovno uspešnih programih.

3.3 Socialni razvoj in razvoj družbenih dejavnosti

Socialnemu razvoju je potrebno v dolgoročnem razvoju posvetiti vso pozornost predvsem zaradi kompleksnosti in dolgoročnega značaja socialnih sprememb, saj so cilji gospodarskega razvoja socialni, ker se zavzemajo za čim boljše in vsestransko zadovoljevanje materialnih in nematerialnih potreb prebivalstva.

Pri tem pa moramo ustvarjati razmere, v katerih bo socialna varnost predvsem zagotovljena z delom in tudi z aktivno podporo tistim posameznikom in skupinam, katerih življenjski minimum je ogrožen.

Socialni razvoj se bo vse bolj razvijal kot sestavni del družbenoekonomskega razvoja in družbene reprodukcije, tako bo skladno s tem socialna politika postajala integralni del širše gospodarske razvojne politike.

Zadovoljevanje potreb delovnih ljudi in občanov bomo dosegli z dvigom življenjske in kulturne ravni in znanja ter humanizacijo odnosov v delovnem in bivalnem okolju. V ta namen bomo uveljavljali vsestranski in kakovostni razvoj posameznika in družbe ter razvoj in približevanje družbenih dejavnosti na osnovi večje strokovnosti in učinkovitosti potrebam delovnih ljudi in občanov v njihovem okolju. Sočasno bomo posodobili in racionalizirali poslovanje izvajalcev družbenih dejavnosti ter prilagodili organizacijske in upravljalne funkcije vsebinski preobrazbi z racionalnejšimi oblikami zadovoljevanja potreb na osnovi posredne svobodne menjave dela. Z uveljavitvijo dogovorjenih programov, njihovo kakovostjo, obsegom, vsebino, standardi in normativi ter ceno bomo vplivali na prestrukturiranje dejavnosti. Uveljavili bomo tiste dejavnosti, ki so namenjene kakovostnejši vzgoji, izobraževanju, raziskovalni dejavnosti ter izboljšanja socialnega in zdravstvenega stanja prebivalstva. Krajevne skupnosti bodo postale dejavnosti povezovanja ljudi v delovnem in bivalnem okolju, mesto dogovarjanja in zadovoljevanja interesov, dviganja izobrazbene in kulturne ravni, kar bo vplivalo na socializacijo odnosov. Razvijali bomo interesne prostovoljne aktivnosti na vseh področjih življenja in dela, predvsem pa na področju kulture in telesne kulture ter socialne dejavnosti z razvojem različnih oblik, predvsem pa z uveljavljanjem obstoječih društev in klubov, da bo zagotovljena čim večja raznolikost pri zadovoljevanju potreb posameznikov.

Razvoj družbenega standarda ostaja ključni element odprave socialnih razlik. V prvem srednjeročnem obdobju ga bomo reševali v skladu z odpravljanjem najnujnejših pomanjkljivosti in prilagajanjem programov glede na njihovo resnično usklajenost in možnosti. V kasnejših srednjeročnih planskih obdobjih pa bomo razvoj družbenega standarda usmerjali v skladu z razvojem potreb, predvsem pa glede na materialne možnosti.

3.4 Strategija razvoja gospodarskih dejavnosti

3.4.1 Kmetijstvo

V skladu z zakonom o kmetijskih zemljiščih in navodilom o razvrstitvi kmetijskih zemljišč v družbenem planu ter upoštevanju določil interventnega zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti so v prostorskem delu dolgoročnega plana občine Ribnica razvrščena kmetijska zemljišča v dve območji. V I. območje so uvrščena kmetijska zemljišča, ki so temelj proizvodnje hrane v SR Sloveniji. To so:

- zemljišča I. in II. kategorije,
- zemljišča, ki jih je na podlagi proučitve naravnih danosti mogoče usposobiti s prostorsko ureditvenimi operacijami,
- zemljišča, ki so predvidena za povečanje in združevanje površin pri kmetijskih organizacijah združenega dela.

Kmetijska zemljišča I. območja obsegajo 2636 ha.

Vsa druga kmetijska zemljišča v občini so razvrščena v drugo območje v skupni površini 6450 ha.

Pomemben delež kmetijskih površin zavzema kategorijo VI s površino 388,5 ha, ki jo bomo s strokovno presojo vrstili h gozdnim ali kmetijskim površinam in na njih intenzivirali proizvodnjo lesa oziroma kmetijsko proizvodnjo.

Dolgoročno bomo najboljše kmetijske površine prvenstveno namenili pridelavi poljščin, predvsem krompirja, žita, krompirja in krmnih rastlin. Kvaliteta in struktura kmetijskih zemljišč v zasebnem sektorju narekuje prioritetan razvoj živinoreje, zlasti govedoreje, ki bo slonela na doma pridelani krmni. Stalež živine se bo predvidoma povečal za 15%, s čimer se bo močno povečala tudi tržna proizvodnja mleka in mesa.

V ta namen je potrebno:

- ohranjanje kakovostnih kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti,
- pridobivanje novih obdelovalnih površin in izboljšava kvalitet obstoječih z agrotehničnimi ukrepi,
- vključitev v proizvodnjo vsa neobdelana in slabo obdelana kmetijska zemljišča.

- zložba kmetijskih zemljišč s komasacijami in medsebojno menjavo,
- oblikovanje kmetij optimalne velikosti in zaustavitev spreminjanja čistih kmetijskih gospodarstev v nekmečka,
- preprečevati nadaljnje drobljenje parcel in kmetij,
- povečati hektarske donose z večjo intenzivnostjo obdelave kmetijskih zemljišč,
- strokovno spremljati in večati število usmerjenih in zaščitnih kmetij,
- v hribovitem predelu razvijati kmetijske panoge, za katere obstajajo naravni pogoji (ovčjereja),
- omogočiti razvoj dopolnilnih dejavnosti, kot so kmečki turizem, domača obrt, čebelarstvo itd.,
- preprečevati nadaljnje zaraščanje kmetijskih površin in določiti trajen namen rabe površin v zaraščanju.

Spoznanje, da je pridelovanje hrane strateškega pomena, narekuje in posredno omogoča, da bomo v prihodnje upoštevali povečani interes za kmetijstvo kot pomemben dejavnik celovitega družbenega razvoja.

3.4.2 Gozdarstvo

Gozdovi pokrivajo 62% skupne površine občine. Večinoma pokrivajo hribovit svet, kjer varujejo tla pred erozijo, vplivajo na ugodnejše razmere, zmanjšujejo nevarnost poplav in ohranjajo ekološko ravnovesje.

Občina Ribnica spada v VI. gozdno območje, v katerem gospodarji Gozdno gospodarstvo Kočevje. Ribniški gozdovi predstavljajo 22,6% VI. gozdnega območja in 23,5% njegove lesne zaloge ter 25,6% prirastka in 26,7% etata. 81% gozdov je na najboljših rastiščih in 10% na dobrih rastiščih, kar kaže na največjo kvaliteto gozdov v republiki.

Osnovna usmeritev gozdarstva ostaja še nadalje takšna načrtna gojitev gozdov, da bo usklajeno razmerje med gojitvenimi deli in obsega sečnje po posameznih letih in obdobjih.

Smotno izkoriščanje gozdov bo prispevalo k večji preskrbljenosti predelovalne industrije z lesom, hkrati pa omogočalo ohranitev in krepitev splošno koristnih funkcij gozdov. Pri tem bomo upoštevali pogoje, ki bodo zagotavljali predvsem trajnost gozdov in njihovih funkcij, naraščanje prirastka in donosov, ter zagotovili trajno nacionalno obnavljanje gozdov.

Površina gozdnih zemljišč se bo do leta 2000 minimalno povečala na račun površin v zaraščanju, ki bodo vključene v gozdno proizvodnjo.

Dolgoročno bo GG Kočevje v sodelovanju z Zavodom za spomeniško varstvo Ljubljana in ostalimi strokovnimi službami opredelilo trajno varovane gozdove in gozdove s posebnim namenom. Trajno varovalna funkcija je opredeljena na erozijskih območjih, območjih varstva vodnih virov ipd. V kategorijo gozdov s posebnim namenom pa so uvrščeni gozdovi, pri katerih se mora lesno proizvodna funkcija trajno podrejevati eni ali več in izjemno poudarjeni funkciji teh gozdov. To so:

- območja posebnega gozdnogospodarskega pomena,
- območja naravne in kulturne dediščine,
- gozdovi kot pomemben element krajine,
- zeleni pasovi naselij,
- ostali gozdovi, ki varujejo naselja in objekte.

Trajno varovalne gozdove in gozdove posebnega pomena razglasi SO Ribnica z odloki, ki vsebujejo poleg natančno razmerjenih površin tudi določen režim gospodarjenja in odškodnino lastnikov.

3.4.3 Lovstvo, ribištvo in čebelarstvo

Lovstvo, ribištvo in čebelarstvo so dejavnosti splošnega pomena, katerih dolgoročni razvoj je v tesni soodvisnosti z načrtno poselitve, varovanja okolja in skrbi za ravnotežje. Lovske in ribiške družine ter čebelarska društva morajo pogoje in možnosti svojega razvoja usklajevati z razvojem kmetijstva, gozdarstva in turizma, pri čemer bodo pravočasno opozarjale na vse negativne učinke, ki jih v ekosistemu povzroča razvoj proizvodnih dejavnosti, vodno gospodarski posegi, prometne ureditve, monokulturna usmeritev itd.

Divjad kot integralni del ekosistemov je le pogojno obnovljena dobrina, ki je izključno odvisna od ustrezno ohranjenega okolja. Dolgoročna naloga lovskih organizacij je rajonizacija prostora za posamezne vrste divjadi in zagotovitev njenih osnovnih življenjskih pogojev. Bistvenega pomena pri tem je dolgoročna uskladitev gojitve divjadi z razvojem kmetijstva in gozdarstva, kjer so najpogostejši konflikti zaradi škode, ki jo povzroča divjad. Stalež divjadi bo potrebno urejevati s smotnim odstrelom, tako da ne bo prihajalo do prekomernega razmnoževanja določenih vrst, predvsem jelenjadi, ki povzroča največjo škodo.

Osnovna naloga ribištva je ohranitev avtohtone flore in favne ter skrb za čistočo vode in preprečevanje onesnaževanja vodotokov s pesticidi, fekalnimi odpadki, naftnimi derivati in različnimi kemičnimi odpadki iz industrije.

Pri načrtovanju različnih vodnogospodarskih, komunalnih in drugih posegov v prostor, ki prizadevajo interese ribištva, so obvezna soglasja ribiških društin.

Čebelarstvo ima poleg gospodarskega pomena tudi posreden vpliv na večje hektarske donose in večji pridelek sadnega drevja.

Osnovna naloga stimulativnega razvoja čebelarstva je organizirano strokovno izobraževanje, organizacija zdravstvenega varstva čebel, zagotovitev repromateriala in odkupa čebeljih proizvodov.

3.4.4 Industrija

Industrija je in bo ostala še naprej najpomembnejša gospodarska dejavnost v občini po družbenem proizvodu, zaposlenosti, obsegu izvoza in naložb. Njena osnovna naloga bo usmeritev v intenzivno gospodarjenje, ki dolgoročno zagotavlja visok dohodek na zaposlenega in na vložena sredstva. Zato bo potrebno prestrukturiranje v smeri tehnološko naprednejših proizvodnih programov in procesov in razvoj zahtevnejših programov z uporabo in izrabo najnovejših tehnoloških dosežkov. Za uspešno realizacijo bo zato potrebno zagotoviti zlasti:

- zamenjavo zastarele opreme s sodobno in izpopolnjevanje tehnologije, avtomatizacije in robotizacije,
- večati stopnjo finalizacije proizvodov, s čimer se bodo zmanjševali stroški proizvodnje in večal delež presežne vrednosti,
- prilagoditi izdelke zahtevam tržišča zlasti v smeri minimizacije večje kvalitete, uvajanjem mikroelektronike, aktualnem desingu itd.,
- s permanentnim usposabljanjem zaposlenih ob delu in iz dela ter izboljševanjem izobrazbene strukture delavcev,
- z izboljšanjem organizacije dela ter sistematičnim tržnim nastopom,
- s stalnim vključevanjem v mednarodno delitev dela kot kazalcem in animatorjem stopnje razvitosti,
- z opuščanjem tistih proizvodov in programov, ki dohodkovno in tržno ne bodo zadovoljevali ciljev in potreb.

Naložbe v industrijo bodo v večjem deležu slonele na lastni akumulaciji in interesnem združevanju sredstev kooperantov kot členov repoverige in tehnološke soodvisnosti v regiji in širšem prostoru.

Možne smeri dolgoročnega razvoja industrije v občini niso glede surovin, energije in repromateriala nič drugačne kot v regiji. Občina nima velikih naravnih bogastev, najpomembnejši sta kmetijska zemljišča in gozd. Ti dve surovinski osnovi morata v večji meri pogojevati gospodarski razvoj kot v preteklosti.

Kovinskopredelovalna industrija je poleg lesnopredelovalne industrije vodilna panoga v občini. Še naprej bo vodilno mesto zavzemala delovna organizacija Riko, ki bo oblikovala proizvodnjo v tehnološke celote, kar pomeni, da bo nudila kompletne programe s tehnološko uporabo na področju cestne in gozdarske mehanizacije ter predelave odpadnih snovi. Kompletno ponudbo bo omogočala z razvojem lastne kooperacijske proizvodnje. Lesnopredelovalna industrija bo nadaljevala specializacijo lastne proizvodnje v smislu masovne velikoserijske proizvodnje, krepila kooperacijsko proizvodnjo, še posebej z vključevanjem drobnega gospodarstva, krepila lastno proizvodnjo tehnološke opreme za potrebe tehnologije lameliranja, pospešeno nadaljevala uvajanje sistema lameliranja oziroma tehnologije integralne predelave lesa, realne pa so tudi možnosti razvoja in projektnega dela na proizvodno-programskem in tehnološkem področju tako za potrebe lastne in kooperacijske proizvodnje kot tudi za prodajo in izvoz inženirskih storitev. Tekstilna industrija se vse bolj uveljavlja na zunanem trgu. Kažejo se možnosti razvoja te industrije z nadaljnjim posodabljanjem opreme in razvojem asortimana proizvodov, ki jih bodo stalno prilagajali zahtevam trga.

Pri prostorski razmestitvi industrije moramo upoštevati naslednje usmeritve:

- obsežen in primeren prostor za razvoj industrije je industrijska cona na SV delu mestnega naselja Ribnica, območje Mlake, v opuščnem peskokopu Pesek pri Sodražici, na območju Malega Humca v Dolenji vasi, v Malem logu ob obstoječem Rikotovem obratu ter na Gori.
- Obstoječe industrijske organizacije pa imajo možnosti prostorske širitve v skladu z veljavno prostorsko ureditveno dokumentacijo tudi v neposredni bližini obstoječih obratov.
- Obstoječe površine industrije zavzemajo 29 ha, dolgoročno pa so rezervirane površine za njeno širitev v obsegu 60,13 ha.

3.4.5 Drobnogospodarstvo in obrt

Razvojne možnosti drobnega gospodarstva bodo tudi v bodoče odvisne od splošne gospodarske politike, zavedajoč se tega, da je politika razvoja zasebne obrti mnogo bolj avtonomna v občini kot na drugih področjih, zato je toliko bolj pomembno, da zastavimo ustrezno strategijo.

Pomen proizvodne obrti bo zlasti v dopolnjevanju serijske in masovne proizvodnje, uvajanje novih proizvodov na osnovi fleksibilne proizvodnje ter ustrezne alokacije sredstev za proizvodnjo in zaposlovanje. Proizvodna obrt in drobnogospodarstvo se bosta razvijala v Ribnici in tudi v drugih večjih naseljih v občini.

Storitvena obrt danes ne zadovoljuje potreb občanov. Vsled tega je cilj bodočega razvoja te dejavnosti, da se odpravi sedanjo neusklajenost.

Za doseg navedenih ciljev bo zato potrebno:

- usposobiti opuščene objekte ter za storitveno dejavnost rezervirati poslovne prostore v novih objektih ali proučiti možnosti za spremembo namembnosti uporabe prostorov v centru naselij,
- intenzivno širjenje materialne osnove obrti z vsemi razpoložljivimi sredstvi, pri čemer bomo dajali poudarek kooperaciji OZD s samostojnimi obrtniki, ki bi temeljile na skupnih vlaganjih, na skupnem prihodu in dohodku,
- modernejši pristop k nudenju in pospeševanje uslug,
- zagotavljanje sredstev za nadaljnji razvoj drobnega gospodarstva z ustanovitvijo posebnega sklada pri obrtnem združenju Ribnica,
- z davčno politiko stimulativnejše pospešiti vlaganje sredstev občanov v razširjeno reprodukcijo ter razširiti in poglobiti obstoječi sistem olajšav, pri čemer bo imela prioriteto obrt, usmerjena v kooperacijo v ZD, deficitarna storitvena obrt, obrt, ki dopolnjuje izvozno ponudbo, obrt, ki na novo zaposluje,
- zagotoviti možnosti ugodnega kreditiranja z upoštevanjem zgoraj navedenih prioritet (prednostne dejavnosti),
- pritegniti tuji kapital oziroma kapital vračajočih zdomcev,
- organiziranje vsestranskega pretoka informacij glede potreb industrije in drugih subjektov po proizvodnih in storitvah drobnega gospodarstva,
- proučiti možnosti organiziranja dela na domu,
- pospeševati razvoj domače obrti ter ustanoviti center domače obrti — suhe robe in vključevati suho robo v osnovne šole preko krožkov
- legalizacija in zmanjševanje šušmarstva.

V prostorskem delu dolgoročnega plana je opredeljena obrtna cona na SZ predelu mestnega naselja Ribnica v izmeri 8,25 ha, v ostalih naseljih pa bo gradnja obrtnih delavnic omogočena s prostorsko izvedbenimi akti.

3.4.6 Trgovina

Kljub hitremu razvoju v zadnjih letih, trgovina ni sledila rasti kupne moči prebivalstva, tako da se še vedno del kupne moči prebivalstva preliva v večjo odgovornost za preskrbo prebivalstva in družbenega sektorja, še posebej pa drobnega gospodarstva z reprodukcijskimi materiali in rezervnimi deli. Hkrati bo morala postati tudi vezni člen v repoverigi kmetijstvo — predelovalna industrija — trgovina — integralni promet in potrošnik. Iz tega izhaja, da bodo na področju trgovine nujno potrebne nove naložbe in da bo njen razvoj usmerjen in naslednje:

- specializacija in modernizacija trgovskih lokalov v Ribnici,
- modernizacija lokalov po naseljih,
- izgradnja prodajnega skladišča predvsem gradbenega materiala in sanitetne keramike,
- opremljanje novih stanovanjskih sosesk z zmogljivostjo za dnevno oskrbo, pri čemer morajo biti tovrstne trgovine vključene kot sestavni del investicijskih programov za izgradnjo celovitih stanovanjskih sosesk,
- preureditev odkupa in skladiščenje kmetijskih in gozdnih proizvodov z izgradnjo primernih skladišč za repromaterial, umetna gnojila in močna krmila.

V območjih, kjer ni družbenega interesa za ureditev trgovske mreže, bomo spodbujali razvoj trgovske obrti.

Ker so naložbe nosilcev razvoja DO Mercator TOZD Jelka Ribnica in tudi KZ Ribnica realne šele po letu 1990, bo treba iskati tudi druge možnosti za investicije v razvoj trgovske mreže v Ribnici.

3.4.7 Turizem in gostinstvo

Glede na preskromno sedanjo razvitost turizma v odnosu do celotne Slovenije je potrebno področju turizma v občini Ribnica posvetiti večja razvojna prizadevanja.

Med turistično-rekreacijskimi viri in pogoji so najpomembnejše ugodne naravne razmere s krajinsko pestrostjo (gozdovi), predvidoma povečanim rekreacijskim povpraševanjem, tradicija suhe robe ter tranzitni promet občine, kar vse pogojuje razvoj različnih vrst turizma. Zato je tudi ena najpomembnejših nalog za nadaljnji razvoj turizma varstvo in ustrezno urejanje naravnih in kulturno-ozgodovinskih posebnosti in znamenitosti.

Smeri nadaljnjega razvoja turizma se prednostno kažejo v oblikovanju turističnih jader:

- športno-rekreativni center Travna gora,
- dopolnilna jedra se oblikujejo ob posebnih točkah, in sicer v Loškem potoku, Sodražici, Danah (rekreativni zimski turizem), Francetovi jami, Grmadi, Novi Štifti,
- spremljajoče turistične ponudbe so kulturni, planinsko-izletniški, lovski, ribiški in kmečki turizem.

Pri proučevanju turističnih razvojnih možnosti pa je pomembno upoštevati tudi dejstvo, da zanimiva turistična ponudba tudi sama ustvarja oziroma pritegne povpraševanje. Tu ima zelo pomembno vlogo človeški faktor, ki se kaže že pri izgradnji in opremljenosti turističnih zmogljivosti, predvsem pa v nujenju storitev. Šele z ustvarjanjem splošnih pogojev dobre turistične ponudbe se bo postopoma izletniški in tranzitni turizem začel spreminjati v stacionarni turizem, ki pa je dohodkovno bolj privlačen.

Turizem in gostinstvo moramo razvijati predvsem kot:

- motelski — hotelski tip izgradnje za tranzitne goste in poslovne partnerje (prenočišča so že danes praktičen problem v Ribnici),
- penzione v privlačnih naravnih in kulturnih območjih,
- turistično privlačne kmetije v hribovitih območjih,
- izboljšati ponudbo v obstoječih lokalih ter z olajšavami vzpodbujati gostilno, ki nudijo toplo hrano,
- postopoma izboljšati in dograditi športne rekreacijske objekte,
- negovati in še popestriti tradicijo Ribniškega sejma,
- urediti razstavno-prodajni paviljon suhe robe.

STRATEGIJA RAZVOJA GOSPODARSKE INFRASTRUKTURE

3.4.8 Energetika

Za dolgoročni gospodarski in družbeni razvoj občine Ribnica bo nemotena preskrba z energetskimi surovinami in energijo eden temeljnih razvojnih dejavnikov. Zato bo zagotavljanje zadostnih količin energetskih surovin in energije prednostna razvojna naloga.

Potreba po smotrnem pridobivanju, pretvarjanju, transportu ter porabi energije in s tem v zvezi potrebnimi vodilnimi vlaganji v energetske naprave za pridobivanje, pretvarjanje in prenos energije na eni kot tudi za njeno smotno porabo na drugi strani, bo povzročila, da bo energetika eden bistvenih omejitvenih dejavnikov prostorskega razvoja. Glede na to da je potrebno vso energijo pripeljati v Ribnico in da leži občina v ekološko občutljivem območju, bo potrebno graditi takšne sisteme oskrbe, ki bodo dolgoročno zagotavljali smotno izrabo energije in obenem prispevali k zmanjševanju onesnaževanja okolja.

3.4.8.1 Oskrba z električno energijo

Razvoj oskrbe z električno energijo bo potekal v okviru elektroprenosnega sistema republike, s tem da je v občini po oceni predvidena 4,2% letna rast porabe električne energije. Osnovne naloge bodo usmerjene predvsem v zagotovitev kvalitetne oskrbe in rezervnega napajanja na visokonapetostnem nivoju, sanacijo oskrbnih razmer (rekonstrukcija in razširitev omrežja) in energetske varnosti

oziroma zagotovitev rezervnega napajanja na srednjenaletnem nivoju, to je povezava posameznih vej, ter izboljšanje oskrbe v posameznih konzumnih območjih z interpolacijo transformatorskih postaj in rekonstrukcijo in dograditvijo nizkonapetostnega omrežja.

V srednjeročnem planskem obdobju do leta 1990 je predvidena izgradnja razdelilne transformatorske postaje 110/20 KV z močjo 20 MVA. Vzporedno z izgradnjo transformatorske postaje je predvideno 20 KV vozlišče. V Sodražici bo posodobljena 20/20 KV razdelilna postaja. Predvidena novogradnja ali obnova bo obsegala 30 km 20 KV daljnovodov in kablovodov, 15 transformatorskih postaj z vgrajeno inštalirano močjo 2450 KVA ter 35 km nizkonapetostnega omrežja.

Poleg navedenih objektov, ki bodo zgrajeni v naslednjem srednjeročnem obdobju, je dolgoročno predvidena še izgradnja razdelilne postaje 20/20 IV v Loškem potoku ter 20 KV kablovodov iz Ribnice preko Velike gore do Loškega potoka. Izgradnja srednjenaletnih in nizkonapetostnih objektov bo v dolgoročnem obdobju pogojevala porast odjema električne energije.

3.4.8.2 Oskrba s toplotno energijo in plinom

V dolgoročnem planskem obdobju so že zahtevane določene smeri organizirane toplotne oskrbe. Sorazmerno visoka rast prebivalstva, družbena gradnja ter hiter razvoj industrijskih obratov v mestnem naselju Ribnica pogojujejo izgradnjo centralne kotlovnice, ki bo poleg obstoječe kotlovnice DO Inles Ribnica zadovoljevala potrebe po toplotni energiji v industriji, v družbenih dejavnostih ter stanovanjskih območjih. V zvezi z izgradnjo centralne kotlovnice in z njo povezane toplifikacije celotnega naselja Ribnica bo v srednjeročnem planu potrebno opredeliti dejansko lokacijo predvidenega objekta, možnost povezave z obstoječimi toplovodi ter opredeliti vrsto energetskega vira. Z oziroma na predvideno izgradnjo plinovoda Koper — Novo mesto — meja s Hrvaško morajo porabniki energije proučiti možnosti oskrbe s plinom. Idejna trasa magistralnega plinovoda poteka v V-Z smeri severno od Sodražice in Ribnice.

3.4.9 Promet in zveze

3.4.9.1 Prometno omrežje

Temeljne dolgoročne usmeritve razvoja prometa so: izgradnja optimalne strukture prometnega sistema ter njegove smotrne povezi: nosi z medobčinskimi, republiški in jugoslovanskimi sistemi, izboljšanje kakovosti prometnih storitev, spodbujanje tranzitnega prometa, racionalna uporaba energije v prometu, razvijanje integralnega transporta, usmeritev prometne politike v posodobitev ter razvoj železnice ter krepitev varnostnega in obrambnega pomena prometa za učinkovito delovanje v izrednih razmerah.

3.4.9.2 Železniški promet

Številne tehnične, tehnološke, gospodarske, ekološke in druge prednosti pričajo o ponovni uveljavitvi železnice in železniške infrastrukture. Njena posodobitev je predpogoj za ponovno oživitve potniškega prometa na relaciji Ljubljana — Ribnica in Ribnica — Kočevje. S predvideno usposobitvijo in rekonstrukcijo proge za potniški promet se bo del prevoza preusmeril na železnico, kar bo zahtevalo izredno usklajeno funkcioniranje lokalnega avtobusnega prometa in železnice.

3.4.9.3 Cestni promet

Obstoječi in predvideni cestni sistemi v občini zagotavljajo razmeroma visoko stopnjo povezanosti na občinski in republiški ravni. Pri razvoju cestnega omrežja bomo izvajali naslednje prednostne naloge:

- posodobitev regionalne ceste Travnik — Lazec v dolžini 4,5 km,
- rekonstrukcija regionalne ceste Žlebič — Sodražica,
- izgradnja prometnice (male obvoznice) v mestnem naselju Ribnica z navezavo na bodočo obvoznico,
- posodobitev lokalnih cest: Sodražica — Sv. Gregor, Ortnek — Sv. Gregor — Slevica, Bukovica — Dane,
- rekonstrukcija lokalne ceste Velike Poljane — Vrh, Žimarice — Sv. Goregor, Sodražica — Jurjevica, Kračali — Ravne, Kržeti — Travnica gora, Retje — Nova vas, Mali log — Nova vas, Srednja vas — Bela voda.

Do leta 1995 je predvidena rekonstrukcija in posodobitev cestnega regionalnega in lokalnega cestnega omrežja v občini.

Osrednje prometno vozišče občine, ki je v občinskem središču, nima ustreznega prostora, zato je že določena nova lokacija avtobusne postaje.

Pomembna naloga dolgoročnega plana v prometnem sektorju je tudi izgradnja magistralne obvoznice, ki bo potekala ob vznožju Male gore do Žlebiča preko meje občine Kočevje, kjer se bo priključila na obstoječo magistralno cesto. Obvoznica bo razbremenila mesto intenzivnega tranzitnega prometa.

3.4.9.4 Javni promet

Celoten prevoz potnikov, delovnih migrantov in šolarjev se opravlja z avtobusi. V dolgoročnem planskem obdobju so predvidene naslednje usmeritve razvoja javnega prometa:

- preusmeritev precejšnjega dela dnevnih migrantov na železnico,
- uskladitev vozniških redov cestnih prevoznikov z železniškimi,
- uskladitev voznega reda z zahtevami in potrebami delovnih ljudi in občanov z območji, kjer je promet še zelo redke, ter uveljavljanje javnega prometa, kjer tega še ni,
- upoštevanje kombinacije osebne in javnega prometa in zagotovitev zadostnega števila parkirnih mest v bližini železniške postaje,
- ureditev železniških in avtobusnih postaj v naseljih ter pokritih avtobusnih postajališč v manjših naseljih.

3.4.9.5 Integralni promet

Sistem integralnega transporta bo deloval racionalno ob usklajeni prostorski razmestitvi prometno-blagovno-transportnih središč za agregiranje in distribucijo blagovnih pošilk.

Dolgoročno je v občini predviden razvoj integralnega transporta blaga z različnimi prevoznimi sredstvi. Razvoj integralnega transporta zahteva poleg kontejnerjev tudi izgradnjo terminala, ki bo zadovoljeval količine blaga, ki ga potrebuje in ustvari ribniško gospodarstvo. Njegova lokacija bo določena s prometno ureditvenimi dokumenti.

3.4.9.6 PTT omrežje

Sodobna družba potrebuje za nemoten razvoj in delovanje sodobno grajen sistem za prenos informacij. Naraščajoče potrebe po PTT storitvah, dvig kakovosti in vse zahtevnejše oblike medsebojne komunikacije zahtevajo avtomatizacijo procesa dela in uvajanje novih zahtevnejših storitev.

Za zagotovitev nujnega razvoja celotnega PTT sistema bomo upoštevali naslednje usmeritve:

- zagotoviti PTT prometu kot dejavnosti posebnega družbenega pomena prioriteto v razvoju,
- postopno zagotoviti ekonomsko raven cen storitev, ki morajo pokrivati enostavno in razširjeno preprodukcijo,
- izenačiti kreditne pogoje in ugodnosti pri družbenih obveznostih, ki veljajo za druge infrastrukturne dejavnosti,
- enak poudarek mora biti pri razvoju PTT storitev na povečanju zmogljivosti v območjih najbolj intenzivnega razvoja kot na zagotovitvi predvsem telefona vsem naseljem, zaselkom in osamljenim kmetijam.

V obdobju do leta 2000 so v občini planirani naslednji programi za izboljšanje PTT omrežja in storitev:

- izgradnja novega PTT objekta v Ribnici in Sodražici,
- izgradnja nove ATC v Sušju,
- povečanje kapacitet ATC v Ribnici, Sodražici, Dolenji vasi in Loškem potoku,
- povečanje naročniško kablanskega TT omrežja,
- gradnja medkrajevnih telefonskih govorilnic v skladu s potrebami in cilji.

Povečanje kapacitet ATC v Ribnici, Sodražici, Dolenji vasi, Loškem potoku in Sušju je prikazano v tabeli:

Telefonska centrala	Kapaciteta priključkov ATC			
	1985	1990	1995	2000
KATC Ribnica	900	2100	3000	4000
KATC Dolenja vas	200	300	600	600
KATC Loški potok	400	400	600	600
KATC Sodražica	160	400	600	800
KATC Sušje	—	—	—	600
	1660	3200	4800	6600

Iz tabele je razvidno, da se do leta 2000 predvideva na območju občine Ribnica 5 končnih avtomatskih telefonskih central s kapaciteto priključkov 6600.

Program razvoja PTT predvideva skladno z večanjem kapacitete priključkov v ATC tudi povečanje obstoječega naročniškega kablanskega TT omrežja oziroma izgradnjo novega.

Naročniško kablensko TT omrežje v kmp (km pari):

Območje ATC	1985	1990	1995	2000
Ribnica	2980	3193,5	3498,2	3911,6
Sodražica	260	438,7	668,6	1022,7
Loški potok	214,8	292,0	400,8	558,8
Dolenja vas	111,2	295,9	513,9	836
Sušje	98,6	249,0	421,0	680,2
	3664,6	4469,2	5502,5	6450,5

Tabela prikazuje stanje kablanskega TT omrežja leta 1985 ter njegovo predvideno povečavo do leta 2000.

Izdelana je na osnovi predvidenega razvoja porasta prebivalstva, razvoja industrije in drugih dejavnosti.

Program razvoja AOMS (avtomatske omrežne skupine) Ljubljana podaja smernice za modernizacijo TT omrežja od leta 1985 do 2015. Uvedba sodobne digitalne tehnologije bo omogočila postopno gradnjo integriranega telekomunikacijskega sistema, s katerim bo razen telefonije dana možnost prenosa raznih slikovnih informacij.

3.4.10 Vodno gospodarstvo

Po izgradnji zadrževalnika Prigorica, katerega izgradnja je po planu območne vodne skupnosti predvidena še v tem srednjeročnem obdobju, a se bo brez dvoma zavlekla najmanj v prvo leto naslednjega, so osnovne naloge na področju varstva pred škodljivim delovanjem voda:

- ureditev vodnega režima Rakitniščiće z Obrhom (ta problem bo potrebno reševati skupaj z občino Kočevje),
- regulacija potoka Bistrice med Sodražico in Ribnico na odsekih, ki še niso regulirani (2000-letne vode), v dolžini cca 8 km,
- regulacija potoka Bistrice nad Sodražico v dolžini cca 7 km,
- regulacija potoka Bistrice pod Ribnico do požiralnikov v Goriči vasi v dolžini 1 km,

- regulacija potoka Tržišica od Žlebiča do izliva v Tentero v dolžini 2 km,
  - večja vzdrževalna dela na potoku Sajevec nad pretočnim kanalom v dolžini 2 km,
  - regulacija spodnjega dela Globelšice v Globeli v dolžini cca 300 m,
  - ureditev požiralnikov na Tržiščici, Bistrici, Ribnici in Rakitniščici.
- Poleg navedenih investicijskih del so za varstvo pred škodljivim delovanjem voda najpomembnejša redna vzdrževalna dela, v okviru katerih se bo izvajalo tudi regulacije manjših vodotokov (Loški potok).
- Na področju varstva vodnih količin bo vodno gospodarstvo sodelovalo pri:
- raziskavah novih vodnih virov,
  - ureditvi zajetij in črpališč,
  - izgradnji čistilnih naprav in vodohramov,
  - izgradnji primerne vodovodne mreže.

Pri vseh zgoraj navedenih delih je vodno gospodarstvo samo soinvestitor. Za zagotovitev zadostnih količin vode regionalnega vodovoda je potrebno nadaljevati začete raziskave vodenih virov (vrtnice, drežave) v Sodražici. Začetni rezultati so spodbudni tako glede količine kot kvalitete dobljene vode, tako da bi v primeru njihovega aktiviranja odpadle čistilne naprave.

Hkrati z raziskavo vodnih virov bomo izdelali študijo porabe in distribucije vode, pristopili k obnovi primarnih vodnih virov, vodovodov Sajevec — Kot — Jurjevica — Breže ter manjših lokalnih vodovodov, kot so Pusti hrib, Praproče itd. V Loškem potoku bomo zgradili novo zajetje primarnih voda ter vodohrama s kapaciteto, ki bo omogočala vodopreskrbo krajevne skupnosti Draga.

Izdelali bomo študije, ki so potrebne za sprejem odloka o določitvi varstvenih pasov vodnih virov ter tudi za manjše lokalne vodovode.

Zaradi izrazito kraškega terena pretežnega dela občine je varstvo kvalitete vode izredno pomembno. Zgrajene bodo:

- kanalizacija z novo čistilno napravo v Ribnici,
- dokončana izgradnja ter pričetek polnega obratovanja kanalizacije s čistilno napravo v Sodražici,
- kanalizacije z lokalnimi čistilnimi napravami v vseh večjih naseljih območja občine.

Hkrati z izvedbo regulacijskih del na posameznih odsekih potoka Bistrica, Obrha, Sajeveca in Tržišice bomo hidromeliorirali v naslednjem srednjeročnem obdobju približno 300 ha zemljišč, do leta 2000 pa na celotnem območju občine približno 600 ha zemljišč.

3.4.11 Komunalne dejavnosti

Čeprav smo v občini Ribnica v preteklem obdobju vlagali znatna sredstva za razvoj komunalne infrastrukture, katere sestavni del so bile do sprejetja novega zakona o cestah tudi kategorizirane lokalne ceste, predstavlja neurejena komunalna, vsaj na nekaterih področjih, ključni omejitveni faktor pri izvajanju poselitvene politike. Sanacija ali nova izgradnja komunalnih objektov v obstoječih stanovanjskih soseskah ter v starem mestnem jedru Ribnice bo predstavljala tudi v bodoče veliko breme komunalnega gospodarstva.

Cene komunalnih storitev morajo v bodoče pokrivati potrebe enostavne reprodukcije komunalnega gospodarstva. Učinkovito zajemanje rente, predvsem pa dolgoročno kreditiranje investicij, mora zagotoviti hitrejšo vlaganje v razširjeno reprodukcijo komunalnega gospodarstva.

Dolgoročne usmeritve komunalnega gospodarstva so:

- zagotovitev zadostnih količin kvalitetne pitne vode,
- izgradnja kanalizacijskih sistemov ter čistilnih naprav,
- odvoz in ustrezna deponija odpadkov,
- urejanje stavbnih zemljišč.

Kljub temu da je območje občine sorazmerno bogato z izviri vode, je oskrba velikega števila naselij tako po kvaliteti kot po količini nezadostna. Za rešitev problema vodopreskrbe bomo:

- nadaljevali z začetnimi raziskavami pri iskanju novih vodnih virov ter jih postopno vključevali na centralni vodopreskrbni sistem,
- dogradili cevovodni sistem regionalnega vodovoda ter postopno vključevali na ta sistem naselja, ki jih lahko oskrbuje in v katerih je oskrba iz lokalnih virov nezadostna,
- nadaljevali z obnovo dotrajanih vodnih sistemov zlasti tam, kjer so izgube vode največje,
- postopno uvajali redno vzdrževanje in izvajali kontrolo kvalitete vode v vseh večjih lokalnih vodovodih, kar pomeni, da mora njihovo upravljanje preiti v komunalno organizacijo.

Zizjemo mestnega naselja Sodražica in dela mestnega naselja Ribnica v občini ni zgrajenega kanalizacijskega sistema ali je ta neustrezen, zato bomo:

- dogradili kanalizacijsko mrežo v mestnem naselju Ribnica vključno z novo čistilno napravo. Na sistem se bodo priključile tudi vasi v neposredni bližini Ribnice,
- dogradili in aktivirali kanalizacijski sistem v Sodražici,
- v navedena kanalizacijska sistema bomo postopoma vključevali ali reševali z lokalnimi čistilnimi napravami obstoječe in nove stanovanjske soseske,
- zgradili kanalizacije s čistilnimi napravami v vseh ostalih večjih naseljih občine,
- stroške obratovanja sistemov zbiranja in čiščenja odplak bodo prevzemali uporabniki.

V organiziran odvoz in neškodljivo deponiranje smeti in industrijskih odpadkov se mora v naslednjem obdobju vključiti celotno območje občine. V vseh večjih naseljih občine bomo organizirali redno odvažanje hišnih smeti in odpadkov, v pretežno rurarnih naseljih pa kontejnerski odvoz kosovnih odpadkov. Proučilo in določilo se bo najprimernejšo lokacijo za centralno odlagališče odpadkov in se jo primerno sanitarno tehnično uredilo. Odlagališče mora biti usposobljeno za postopno sprejemanje mulja iz čistilnih naprav.

Pri zbiranju in ravnanju s posebnimi odpadki se bo občina postopno vključevala v regionalni sistem.

Pravočasno pridobivanje in opremljanje stavbnih zemljišč je pogoj za uresničevanje urbanistične in poselitvene politike, zato bomo:

- pridobili in komunalno v celoti ali delno opremili za potrebe individualne stanovanjske gradnje približno 360 lokacij, insicer v okviru zazidalnih načrtov mestnega naselja Ribnica, Sodražica ter ostalih naselij, ki se urejajo s prostorsko izvedbenimi načrti,
- pridobili in uredili za potrebe družbene stanovanjske gradnje zemljišča za gradnjo 150 stanovanjskih enot, predvsem v mestnem naselju Ribnica, v manjši meri tudi v Sodražici, Dolenji vasi in Loškem potoku,
- v prostorskih elementih prostorskega plana so opredeljene površine za lokacijo pokopališča v Dolenji vasi ter površine za razširitev pokopališča v Ribnici in Velikih Poljanah.

Usposobili in aktivirali bomo mrliške vežice v Sodražici in Loškem potoku ter to dejavnost pripojili komunalni delovni organizaciji.

Pridobivanje in oskrbo z dolomitnimi in apnenčastimi agregati bomo centralizirali lahko tudi v okviru komunalne organizacije združenega dela. Zaprli in dokončno sanirali bomo peskokopec na dolomitih ter zemljišča usposobili za primerno funkcijo oziroma določili na teh zemljiščih drugačen namen rabe. Iz vidika zagotavljanja kvalitetnih materialov je perspektivno samo odpiranje večjega kamnoloma z ustrezno separacijo. Lokacija je v planu opredeljena (Petrčev laz).

3.4.12 Stanovanjsko gospodarstvo

Glede na izboljšani stanovanjski standard in na dejstvo, da v občini Ribnica manjka samo 63 družbenih stanovanj, bomo do konca dolgoročnega obdobja:

- odpravili obstoječi stanovanjski primanjkljaj ter zagotovili potrebe po stanovanjih, ki jih bo narekovala bodoča demografski razvoj. Te potrebe ocenjujemo na 450 stanovanj do leta 2000. Stanovanja bomo gradili v vseh vodilnih naseljih občine v obsegu, ki jih bo zahteval njihov razvoj.
- Prenovili bomo stari stanovanjski fond zlasti v starem mestnem jedru Ribnice. Prenova bo potekala hkrati z revitalizacijo starega dela mestnega naselja Ribnice.
- Stanovanjsko gradnjo bomo načrtovali racionalno in vzporedno s komunalnim opremljanjem ob doslednem varčevanju s prostorom in energijo, pri čemer bomo individualno stanovanjsko gradnjo usmerjali v satelitska naselja v okolici večjih urbanih središč. Pri izgradnji družbeno najemnih stanovanj bomo skrbeli tudi za stanovanja mlajših občanov, da bi bili starejši občani deležni čim večje soseske pomoči.

Predvideno razmerje in družbeno in individualno gradnjo bo 30 : 70 v korist individualne gradnje, kar pomeni 600 individualnih stanovanj, kar pomeni, da bodo občani v skladu z možnostmi skrbeli za rešitev svojega stanovanjskega problema. Tempo gradnje bo v začetnem obdobju hitrejši, upočasnili pa se bo po letu 1990. S tako usmerjeno stanovanjsko gradnjo se bo delež družbenega proizvoda, namenjenega stanovanjski graditvi, počasi zmanjševal. Gradnjo stanovanj v obdobju 1986 — 1990 bomo usmerjali predvsem v dograditev in zaključitev območij, ki se urejajo v veljavno urbanistično dokumentacijo. Z ustreznimi sredstvi (zemljiška, davčna in posojilna politika) bomo tudi na področju individualne graditve pospeševali organizirane oblike graditve (stanovanjske zadruge) in gostejšo strnjeno zazidavo z boljšo izrabo že zgrajene infrastrukture.

Večjo skrb bomo posvetili tudi urbanistično arhitektonskemu oblikovanju bivalnega okolja in tipizaciji stanovanjskih objektov, pri čemer bomo zlasti v vaških naseljih ohranili tip domače doljenjske arhitekture.

Med pomembnejše elemente stanovanjskega gospodarstva sodi tudi uvedba ekonomskih stanarin, ki jih bomo izpeljali do in pospešena zamenjava stanovanj, ki bo omogočala racionalnejšo rabo družbenega stanovanjskega fonda.

3.5 Strategija razvoja družbenih dejavnosti

Razvitost družbenih dejavnosti se bo odražala v obsegu storitev, ki bo odvisen od potreb uporabnikov in materialnih zmognosti, ter v kakovosti, ki bo odvisna od načina zadovoljevanja skupnih potreb prebivalstva.

Ker se socialno-ekonomska struktura prebivalstva do leta 2000 ne bo bistveno menjala, ni pričakovati večjih premikov v strukturi nekaterih družbenih dejavnosti. Zato v naslednjih lahko realno pričakujemo relativno manjša vlaganja v nove objekte družbenega standarda, povečala pa se bodo sredstva za vzdrževanje teh objektov in vlaganja v opremo. Novogradnje bodo na površinah, predvidenih za družbeno usmerjeno gradnjo, na območju Gorenjske ceste v Ribnici.

Ne glede na pričakovane manjše investicije bo potrebno v zaostrenih pogojih gospodarjenja prestrukturirati obseg, vrste in način zadovoljevanja skupnih družbenih in osebnih potreb. Na sam razvoj družbenih dejavnosti bodo poleg samih materialnih možnosti v veliki meri vplivale tudi spremembe v tehnologiji, načinu izvajanja posameznih dejavnosti, kakor tudi večja ali manjša skrb za posamezno področje družbenega standarda.

Temeljne usmeritve dolgoročnega razvoja družbenih dejavnosti bodo:

- v obdobju 1985—1990 bomo predvsem ohranili že doseženo raven razvitosti družbenih dejavnosti,
- optimalne rešitve gospodarskega izkoriščanja sredstev, opreme in drugih zmogljivosti, varčevanje z energijo (predvsem poiskati najcenejše načine ogrevanja) kakor tudi z materiali, boljša organizacija skupnih in ostalih služb,
- hitrejšo razvijanje tistih programov, ki povečujejo gospodarsko in duhovno moč družbe, in raven socialne varnosti delovnih ljudi in občanov,
- nadaljnji razvoj odnosov v sodobni menjava dela bo dopolnjen s povečanjem neposrednih odnosov med dejavnostmi in uporabniki,
- nosilci investicijskih sredstev bodo tozdi, v kateri delavci uporabljajo ta sredstva ali ozdi v ustanavljanju.

— pričakovati je, da se bo del potreb v večji meri zadovoljevalo na podlagi neposrednih odločitev in neposrednega financiranja uporabnikov.

3.5.1 Vzgoja in varstvo predšolskih otrok

Upoštevač dejstva, da je občina Ribnica po številu predšolskih otrok, vključnih v VVO, med zadnjimi v Sloveniji (republiško povprečje 43%, Ribnica ima 25% vključenih otrok), bomo v naslednjem dolgoročnem obdobju temu problemu posvetili posebno pozornost. Čeprav smo v preteklem srednjeročnem obdobju že zagotovili nove kapacitete v Ribnici in Sodražici, predvidevamo, da te kapacitete ne bodo zadoščale. Pereči problemi bodo predvsem v urbanem središču Ribnice, poleg tega pa bo potrebno zagotoviti kapacitete v KS Dolenja vas. Zaradi omejevanja investicij bo potrebno najti cenejše rešitve (adaptacije, stanovanjski bloki, delovne organizacije). Še nadalje bo potrebno razvijati programe za tiste otroke med tretjim letom starosti, ki niso vključeni v VVO, da bodo tudi oni deležni raznih oblik vzgoje.

Razširjali bomo tudi program male šole za izenačitev pogojev vseh otrok za vključitev v šolo. Za otroke do drugega leta naj bi ustanovili varstvene družine. Potrebno bo odpreti tudi razvojni oddelek za otroke z motnjami v duševnem in telesnem razvoju. Za otroke iz družin, ki same s svojimi dohodki ne morejo zagotoviti socialne varnosti, bomo še naprej zagotavljali denarne pomoči v skladu s samoupravnim sporazumom o uveljavljanju socialno varstvenih pomoči.

3.5.2 Osnovno šolstvo

Pri razvoju osnovnega šolstva v občini Ribnica bomo upoštevali naslednje usmeritve:

- postopno bomo zagotovili enoten standard vsem učencem v občini Ribnica,
- osnovno šolstvo bo vsebinsko doživelo več sprememb, saj bomo koncept dela vsake šole približali različnim celodnevne organizacije pouka, vendar ne s podaljšanim časom bivanja v šoli, marveč z uvajanjem izobraževalnih, rekreativnih, fakultativnih in prostočasovnih dejavnosti,
- določena programska sprememba bo potrebna tudi v primeru spremembe vpisne starosti otrok, ker bo potrebno vnesti programske spremembe oziroma vključiti malo šolo v šolski sistem,
- pouk v osnovni šoli bomo diferencirali glede na sposobnosti in nagnjenja učencev,
- v naslednjem obdobju ne bomo vlagali v nove šolske prostore, marveč bomo investirali vzdrževanje šolskih zgradb v Ribnici in Sodražici, in to v pretežni meri že v naslednjem srednjeročnem obdobju,
- šole bomo opremili z učnimi pripomočki, učili ter kabineti,
- izboljšali bomo izobraževalno strukturo pedagoškega kadra z novim zaposlovanjem in z izobraževanjem ob delu ter iz dela.

3.5.3 Usmerjeno izobraževanje

Zaenkrat število učencev zaključnih razredov osnovnih šol še ne utemeljuje potrebe po uvajanju oddelkov srednjega usmerjenega izobraževanja. Učenci obiskujejo srednje šole v Ljubljani in Kočevju.

V dolgoročnem planskem obdobju se bodo v primeru interesa združenega dela po usposabljanju kadrov (predvsem Inlesa in Rika) ustanovili posamezni oddelki srednjega usmerjenega izobraževanja ustreznih programov. S tem v zvezi bo potrebno usklajevati potrebe združenega dela s skupnostjo za zaposlovanje oz. izvajati ustrezno štipendijsko politiko.

3.5.4 Glasbeno izobraževanje

Glasbena šola bo tudi v prihodnje imela pomembno mesto interesnega izobraževanja mladih, zato bo potrebno poskrbeti za ustrezne prostore in kadre in jo vpeljati tudi v Sodražici in Loškem potoku.

3.5.5 Kultura

Zaostreni pogoji gospodarjenja v naslednjih letih ne bodo omogočali povečanja prostorskih zmogljivosti, zato bo potrebno obstoječe objekte renovirati in jih usposobiti za razne dejavnosti.

Pridobiti bomo morali več mentorjev za posamezna področja, da bomo lahko še popestrili kulturno amatersko dejavnost.

Varstvu naravne in kulturne dediščine bomo zagotovili večjo družbeno skrb in ga vključili tudi v turistično dejavnost.

3.5.6 Telesna kultura in rekreacija

Na tem področju imamo znatne telesnokulturne zmogljivosti, zato moramo v naslednjem obdobju skrbeti predvsem za vzdrževanje vseh objektov ter skrbeti, da bodo racionalno uporabljani.

Organizacijo telesnokulturne dejavnosti moramo uskladiti med organizacijami združenega dela, šolami in krajevnimi skupnostmi, kar zahteva usklajeno načrtovanje aktivnosti izrabe objektov, kadrov in sredstev. Kadrovsko strukturo bomo izboljšali z večjim številom strokovnih kadrov, ki se bodo morali povezovati z načrtno organizacijo prostovoljne dejavnosti, kjer bodo za strokovno vodstvo skrbeli predvsem usposobljeni amaterski delavci.

Od tekmovalnih športov bomo razvijali le tiste, ki imajo že tradicijo.

3.5.7 Zdravstveno varstvo

Pri razvoju zdravstvene dejavnosti bo tudi v prihodnjem obdobju imela prednost osnovna zdravstvena dejavnost, ki bo prevzela nekatera opravila bolnišnične in specialistične dejavnosti do optimalnega razmerja vseh teh dejavnosti. S preventivno dejavnostjo in krepitvijo zdravljenja in nege bolnikov na domu bomo postopoma zmanjševali obseg bolnišničnega zdravljenja.

Sedanja prostorska razmestitev zdravstvenih organizacij ustreza planiranemu razvoju v občini. Nova vlaganja bodo potrebna predvsem za obnovo in posodobitev medicinske opreme.

V samih finančnih programih bomo natančneje opredelili medsebojno solidarnost na regijski in republiški ravni ter bolj tekoče in natančneje spremljali stroške vseh vrst zdravljenja.

3.5.8 Socialno skrbstvo

Izhajajoč iz sedanjega socialnega stanja prebivalstva in upoštevač naraščanje potrebe po socialno varstvenih storitvah bo potrebno v dolgoročnem obdobju posebno skrb posvetiti naslednjim nalogam:

- krepitvi preventivnih oblik dela,
- organiziranja socialnih služb, ustanoviti CCD in pritegniti strokovnjake v delo socialne službe,
- razvijanju prostovoljnih oblik dela, pritegniti humanitarnih organizacij KS in občanov,
- zagotavljanju zdravstvenega varstva ostarelim občanom, razvijanje nege na domu, zagotavljanje dodatnih mest v domovih za ostarele v drugih občinah oziroma z izgradnjo tonamenskega doma v občini sami,
- vključitvi vseh otrok in mladostnikov, motenih v telesnem in duševnem razvoju, v organizacije za usposabljanje,
- zagotavljanju materialnih pomoči občanov, ki si z lastnimi sredstvi ne morejo zagotoviti socialne varnosti,
- drugim oblikam socialno-skrbstenih storitev in pomoči (preprečevanje alkoholizma, svetovanje ob razvezah, postpenalne pomoči, usklajevanje rejnin, urejanje skrbništva).

3.5.9 Raziskovalna dejavnost

Organizacije združenega dela se bodo usposobile za organizirano uporabo znanstvenih dosežkov ter vzpodbujale znanstveno raziskovanje za svoje potrebe in hitrejšo uvajanje inovacij v proizvodnjo.

Občinska raziskovalna skupnost bo v bodoče s sofinanciranjem najaktualnejših raziskovalnih nalog spodbujala raziskovalno delo, predvsem pa raziskave s področja prednostnih dejavnosti: vodopreskrbe, varčevanja z energijo, ogrevanja, nadomeščanja uvoženih repromaterialov z domačimi itd. Posebno pozornost bo namenila mladim raziskovalcem v vseh osnovnih šolah.

4. ZASNOVA IN STRATEGIJA UREJANJA PROSTORA POSELITVE, VARSTVA DOBRIN SPLOŠNEGA POMENA IN OKOLJA

4.1 Razvoj v prostoru in urejanje prostora

4.2 Zasnova krajinskega urejanja

V prostorskih sestavinah dolgoročnega plana občine Ribnica opredeljujemo za območja izven ureditvenih območij naselij, kjer je izražen poseben družbeni interes zaradi krajinskih in drugih vrednot človekovega okolja, različnih interesov pri rabi prostora ali predvidevanj o večjih posegih, ki bi bistveno spremenili odnose v prostoru podrobnejšo zasnovo namenske rabe prostora — krajinsko zasnovo.

S krajinsko zasnovo določamo planske usmeritve za varovanje in razvoj naravnih in z delom pridobljenih vrednot človekovega okolja, za usmerjanje razvoja dejavnosti v prostoru in njihovo prostorsko organizacijo.

Tako opredeljeni kriteriji priprave krajinskih zasnov narekujejo posebej prehtano večplastno strokovno obravnavo, usklajeno z vsemi pogoji in omejitvami, ki izhajajo iz raznolikosti posameznih krajinskih sistemov oziroma tipov kot zaokroženih naravnih in antropogenih enot. Na območju teh enot bomo načrtovali razvoj na podlagi zgrajenih kriterijev ranljivosti in ustreznosti prostora. Poseben poudarek bomo namenili specifični prostorski identiteti prostora, historično razvojni kontinuiteti posameznih prostorskih elementov, krajinsko ekološkim možnostim, kulturnozgodovinskimi, etnološkimi in ambientalnimi vrednotam ter ne nazadnje tudi kulturnokrajinskimi značilnostim prostora.

Znotraj posameznega območja, za katerega bomo pripravili krajinsko osnovo, bomo opredeljevali tudi podrobnejše krajinske enote, za katere veljajo specifične zakonitosti naravnoantropogenega značaja. Osnovne krajinske enote so med seboj nenehno v vzajemnem dinamičnem ravnotežju, odraz tega pa je podoba kulturne krajine kot klimaksa faza v razvoju slehernega krajinskega sistema. Prav tako bomo usmerjali oblike produkcije, rast in obliko naselij ter oblikovanje krajine kot celote v medsebojno prepleteni soodvisnosti, pri tem pa težili k ohranjanju kulturnokrajinske identitete in kontinuitete, varovanju dobrin splošnega družbenega pomena ter varovanju in kvalitetni preobrazbi naravnega in grajenega okolja.

Kmetijstvo in gozdarstvo sta dejavnosti, ki zavzemata pretežni del prostora, zato bomo pri načrtovanju razvoja v območjih izven ureditvenih območij naselij posebno skrb posvečali krajinskoeološko prehtanim oblikam eventualnega intenziviranja agrarne in gozdarske proizvodnje. Pri vseh predvidenih posegih v prostor moramo dati prednost naravnim sistemom rešitev pred izrazito enostranskimi in tehnološko usmerjenimi, ki povsem degradirajo prostor.

Sočasno z drugimi dejavnostmi bomo v prostoru usmerjali tudi urbani razvoj. Tega bomo razvijali tako, da bodo čim manj prizadeti proizvodni procesi v kmetijski ali gospodarski dejavnosti ali bistveno poslabšane ekološke razmere. Glede na

načrtno usmerjen razvoj v lokalnih središčih je poglavitna oblika razvoja urbane strukture rekonstrukcija in revitalizacija posameznih zaselkov ali celo posameznih objektov. Pri tem je obvezno upoštevati tradicionalne materiale, oblike, tlorisne zasnove, gabarite in druge arhitektonsko-urbanistične značilnosti ruralnih naselij. V lokalnih središčih bomo določili kompleksnejša območja za pozidavo v skladu s tradicionalnimi oblikami in zasnovami naselij, upoštevajoč pri tem seveda tudi obče omejitvene faktorje, kot so kmetijska zemljišča I. in II. kategorije, koridorji infrastrukture objektov itd. S tako zasnovano urbanizacijo v odprti krajini bomo prekinili nadaljnjo stihijo urbanega razvoja v prostoru, ki predstavlja poleg večjih agrotehničnih in infrastrukturnih posegov najintenzivnejšo degradacijo krajine.

V zasnovi krajinskega urejanja zajema v občini Ribnica posebno mesto naravna in kulturna dediščina. Kot najizrazitejše vrednote prostora jih bomo z aktivnim varstvom, to je z vključevanjem v aktivno dinamiko prostora, kvalitativno nadgradili in jim dali nove razsežnosti. Le s takim aktivnim obravnavanjem naravne in kulturne dediščine, ki kot integralni del krajine eksistira in ji daje poseben pečat, lahko zagotavljamo pogoje za ohranitev in usklajen razvoj naravnih in z delom pridobljenih vrednot človekovega okolja.

Pri usmeritvah razvoja v prostoru in varstvu krajine moramo upoštevati tip krajine z vsemi značilnostmi, kot so primarna proizvodnja in oblika obstoječih funkcionalnih območij posameznih zaselkov kot rezultanta geoloških, pedoloških, klimatskih, reliefnih, ekoloških in drugih naravnih pa tudi kulturnozgodovinskih in antropogenih faktorjev.

Z opredelitvijo osnovnih krajinskih makro enot v prostoru ribniške občine podajamo temeljna načela in merila urejanja prostora izven strnjanih urbanih aglomeracij.

- Tako delimo prostor v občini Ribnica v naslednje krajinske makroenote:
- osrednji ravninski del Ribniške doline, ki se proti SZ zoži v dolino Sodražice do Žimarič,
  - Loški potok kot edinstveno naravovarstveno in kulturno-spomeniško vrednoto,
  - Slemenca v SZ delu občine,
  - gozdni planotasti kras Travnje, Velike in Male gore.

Kot splošna izhodišča za razvojne in oblikovalske usmeritve v posameznem kulturno-krajinskem tipu opredeljujemo splošne karakteristike.

A) Ribniška dolina

Ribniška dolina predstavlja osrednji ravninski del v občini Ribnica, kjer se nahaja večina kmetijskih zemljišč, urbanih površin, infrastrukturnih in komunalnih objektov ter drugih dejavnosti. Prav zaradi križanja interesov in večjega števila rab, se v tem prostoru porajajo številni krajinsko-ekološki konflikti. Območja kmetijskih zemljišč so večinoma tudi najatraktivnejša za stanovanjsko gradnjo. Tako je za samo dolino značilno zelo gosto omrežje naselij, ki jih odlikujeta značilna talna zasnova in arhitektura. Druga zelo pomembna in prav gotovo najizrazitejša značilnost Ribniške doline je obilna pojavnost vodnega sveta v vseh oblikah, kar lahko označimo kot veliko vrednoto. Prav ta pa je močno ogrožena s predvidenimi melioracijskimi ukrepi, ki bi bili enostransko tehnično izvedeni in bi se odrazili v celi vrsti negativnih posledic krajinsko-ekološkega značaja, od uničenja vrste ekotokov do porušena identitete in merila prostora. Ohranjanje prostorske in ekološke pestrosti Ribniške doline zahteva v zasnovi krajinskega urejanja posebno pozorno obravnavo. Zato moramo pri vsakem melioracijskem posegu, ob upoštevanju krajinsko-ekoloških sistemov, v čim večji meri ohranjati obstoječe naravne prvine ali postavljati nove ter s tem zmanjševati negativne posledice degradacije prostora.

Usklajevanje kmetijske dejavnosti z urbanim razvojem, ob upoštevanju krajinske tipike, ter ohranjanje ekološko in prostorsko visoko vrednih ambientov predstavlja osnovno nalogo pri urejanju prostora Ribniške doline. Le z vsestransko preverjenimi posegi bomo ohranjali kvalitete obstoječe krajinske slike, hkrati pa poskušali ustvarjati nove, izhajajoče iz dosedanje kontinuitete v preobrazbi prostora.

B) Loški potok

Čeprav je kraška uvala Loški potok le del zakrasele velikopotoške planote in ne predstavlja po vseh kriterijih posebne krajinske makroenote, ga zaradi izredne krajinske slikovitosti obravnavamo s posebno krajinsko zasnovo, katere meje obremen predstavljajo tudi meje bodočega krajinskega parka, kakor ga opredeljuje zakon o naravnih in kulturni dediščini (Ur. l. SRS, št. 1/81). Naselja Travnik, Šegova vas, Hrib — Loški potok in Retje dajejo poleg naravnih prvin prostoru poseben pečat. Čeprav geografsko relativno oddaljen, je Loški potok dokaj gosto obljuden, posledica tega pa je visoka stopnja razvitosti kulturne krajine. Sedanje oblikovne in ambientalne zasnove naselij pričajo o skrbno pretehtanih odločitvah za lokacije oziroma smeri širjenja pozidave. Tako sta naselja Retje in Šegova vas že opredeljeni kot urbanistična spomenika, kar zahteva še posebej pozorno izbrane lokacije za nadaljnje širjenje naselij, predvsem pa skrbno izdelano izvedbeno dokumentacijo. Območje Loškega potoka je bogato z gozdnatim svetom, še posebej v Retoiški, banjasto izoblikovani uvali in v travniški uvali. Prostorska integracija teh naravnih vrednosti z njivskimi in travniškimi površinami kot vzorci kulturne krajine ter arhitektonsko, urbanistično skrbno oblikovani naselji daje krajinsko skladno podobo celotnega območja Loškega potoka.

Ob istočasnem ohranjanju vrednot Loškega potoka pa bomo poskrbeli za zagotovitev nadaljnjega razvoja tega območja. Le z obstojem prebivalstva bo zagotovljen tudi obstoj kulturne krajine ter tudi vseh drugih vrednot, v skladu s temi pa mora biti vsak razvoj tudi načrtovan.

C) Slemenca

V Slemenih, bomo načrtovali gospodarsko in prostorsko rekonstrukcijo vasi, zaselkov in samotnih kmetij v okviru obstoječega poselitvenega vzorca. Z ozirom

na pretežno agrarno in gozdarsko rabo tega prostora, ki ne degradira krajine in ne povzroča konfliktov v rabi prostorov, moramo poskrbeti za ohranjanje obstoječega stanja. V prvi vrsti moramo ohraniti obstoj agrarnega prebivalstva na obstoječih lokacijah. Tako bomo ohranili tradicionalna poselitvena jedra in arhitekturno izročilo. Spodbujali bomo sanacijo in revitalizacijo starih kmečkih gospodarstev in zasnovali tipске projekte za nadomestne ali nove gospodarske oziroma bivanjske objekte. Razen osnovnih, obrtnih dejavnosti in kmečkega turizma. Prostor dolin, dolinska pobočja in robove planot, ki so krajinsko vizualno izredno izpostavljeni, bomo ob morebitnih urbanih posegih skrbno pejsažno oblikovali ter s tem poskrbeli za ohranjanje indentitete prostora.

D) Gozdni planotasti kras Travnje, Velike in Male gore

Gozdne površine zasedajo v občini Ribnica več kot polovico celotne površine. Večino teh površin predstavljajo gozdnate planote Travnje, Velika in Mala gora. Nepregledne gozdne komplekse prekinjajo razsežne košenice, senožeti in pašniki. Kar močno povečuje pestrost prostora. Tod je rastlinska odeja bolj kot drugod ohranila prvobitno podobo, kar pomeni neizmerno ekološko bogastvo in raznolikost rastlinskih in živalskih vrst. Gozdna raba bo še nadalje izključna dejavnost te krajinske makro enote in bo še nadalje varovana pred drugačnimi posegi.

Na atraktivnejših in bolj izpostavljenih legah bomo preprečili stihijsko širjenje počitniških in drugih objektov. Tovrstno gradnjo bomo usmerjali v posebej opredeljena območja, ki so bodisi manj izpostavljena ali že delno pozidana. Redke kmetijske površine bomo ohranjali in intenzivni kmetijski rabi in preprečevali zaraščanje pašnikov in travnikov.

Večjih prostorskih posegov v tem tipu krajine ne pričakujemo. Kljub temu si moramo nenehno prizadevati za ohranitev vseh vrednot v tem okolju.

4.2.1 Krajinska zasnova Loškega potoka

Uvala Loški potok predstavlja s svojo lego sredi visokega planotastega, pretežno gozdnatega sveta izjemen krajinski pojav. Obilica naravnih, krajinsko ekoloških vrednot, elementov kulturne krajine in urbanistično-arhitektonsko skladnih oblik naselij so tisti dejavniki, ki dajejo prostoru pečat skladnosti. Dno uvalne, ki je v S in J delu včasih poplavljeno, kar je posledica številnih kraških izvirov, je intenzivno obdelano. Pravilni njivski vzorci izkazujejo visoko stopnjo razvoja kulturne krajine. Z rahlim dvigom nad Hribom — Loškim potokom ter proti Matevlju opažamo spremembe v strukturi kmetijskih zemljišč. Večja pojavnost travnikov in pašnikov z vmesnimi živicami in posamičnimi drevesi, za razliko od strmih njiv v dolini, priča o drugačni rabi teh površin kot posledica človekovega prilaganja ekološko zakonitostim. Prizadevali si bomo za nadaljnje intenziviranje kmetijske proizvodnje ter za preprečitev zaraščanja pašniških površin z gozdom, a še vedno upoštevajmo ekološke kriterije. Zavarovanimi krajinsko ekološko visoko vredne ambiente, ki bi kot največji reakcijski potenciali pomenili nove vrednote prostora.

Površine za nadaljnjo poselitev bomo iskali na manj vrednih zemljiščih na drugem območju ter se izogibali velikim kompleksom novogradenj.

4.3 Poselitev in organizacija dejavnosti v prostoru

Temelj skladnejšega družbeno gospodarskega razvoja v prostoru je usmeritev razvoja poselitve, ki bo omogočala na eni strani učinkovito in ekonomsko upravičeno omrežje naselij, humanejše pogoje življenja v mestnih naseljih in na podeželju, nemoten razvoj in smotrno organizacijo vseh dejavnosti v prostoru, na drugi strani pa racionalno izrabo neobnovljivih naravnih virov, izboljšanje in varovanje okolja, naravnih in ustvarjenih vrednot. Zasnova bodoče poselitve bo prvenstveno osnovana na preusmeritvi dosedanje stihijske in prostorske neustrezne rasti urbanizacije v kvalitetnejši razvoj, ki bo zagotavljal možnosti dolgoročnih ciljev in upošteval globalne usmeritve policentričnega razvoja.

Osnovni pogoj za zagotovitev skladnega dolgoročnega razvoja poselitve in celovitega razvoja je hitrejši in enakomerni gospodarski razvoj. Poleg zagotovitve materialne osnove izboljšanjem družbenega in osebnega standarda, varovanja okolja naravne in kulturne dediščine bodo investicije v delovna mesta zadržala poselitev v odročnih predelih občine. Stanovanjska gradnja bo skladna z razvojem delovnih mest in naložbami v infrastrukturo.

Pri zasnovi poselitve bomo izhajali iz načel policentričnega razvoja. Trend stihijskega širjenja urbanizacije bomo ustvarili z doslednim izvajanjem urbanistične, zemljiške in komunalne politike. Poselitev bomo usmerjali tako, da bomo zagotovili smotrno razmeščanje dejavnosti, izrabo površin in komunalno urejanje, hkrati pa si prizadevali za nenehno izboljšanje okolja.

Poleg občinskega središča bomo krepili lokalne centre, ki morajo biti predvsem dobro dostopni gravitacijskemu zaledju in nuditi ustrezno oskrbo temu zaledju. Odpiranje delovnih mest v lokalnih centrih pogojuje tudi priseljevanje prebivalcev, kar dodatno krepi razvoj naselja in ustvarja pogoje za večjo koncentracijo oskrbno storitvenih dejavnosti. Za organizirano preskrbo je pomembna racionalna mreža lokalnih središč za širša gravitacijska zaledja, istočasno pa je potrebno zagotoviti obstoje minimalne oskrbe na območju redke razpršene poselitve, čeprav ekonomsko ni upravičena. Specializirane oskrbne dejavnosti moramo usmerjati v pomembnejša lokalna središča s širšim gravitacijskim zaledjem (Sodražica, Dolenja vas, Loški potok).

Prizadevali si bomo za učinkovito komunalno in stanovanjsko gospodarstvo, ki ga bo mogoče zagotoviti z večjo koncentracijo dejavnosti in z organiziranim urejanjem tistih naselij, ki so vsaj delno komunalno že opremljena ali pa imajo vsestranske dolgoročne razvojne možnosti in je v njihovo urejanje upravičeno usmerjati tudi večje začetne investicije.

S takšno politiko urbanizacije bodo pridobila na pomenu lokalna središča, ki bodo z nĉovimi, pretežno neagrarnimi funkcijami razbremenila občinsko središče širokega gravitacijskega zaledja v smislu oskrbnih dejavnosti ter poskušali na ta zaledja bolj navezati njihovo gravitacijsko zaledje.

Izredno pereč problem ribniške občine je dopopulacija hribovitih območij, kjer bo mogoče ohraniti poseljenost le z zavestnimi ukrepi, kot so dobra prometna povezava, možnost zaposlitve za kmeta — delavca v bližini doma, zagotovitev osnovnega komunalnega standarda in osnovne oskrbe, stimuliranje in usmerjanje razvoja primarnih dejavnosti ter možnost novogradnje stanovanjskih in gospodarskih objektov.

Glavni trend urbanizacije je usmerjen v osrednje urbanizirano območje Ribniške doline. To smer razvoja pogojuje socialno ekonomska zahteva in infrastrukturna opremljenost občinskega središča s sosednjimi naselji.

Razvoj poselitve na območju občine je racionalno in kvalitetno usmerjen na podlagi vsestransko strokovno preverjenih prostorskih možnosti in omejitev ter pravočasno izdelanih prostorskih izvedbenih aktov.

Najintenzivnejši razvoj poselitve je predviden v mestnem naselju Ribnica ter naseljih Sodražica in Dolenja vas, ki so opredeljena z urbanističnimi zasnovami. Na ostalih, redkeje poseljenih območjih pa bomo urbanizacijo usmerjali v ureditveno območje naselij, kjer bo urejanje prav tako opredeljeno s prostorsko izvedbenimi akti.

Prostorski razvoj poselitve v občini marsikje omejujejo trajno varovana kmetijska zemljišča in gozdne površine, območje varstva, vodnih virov ter območja varstva naravne in kulturne dediščine.

Učinkovito gospodarjenje s kmetijskimi zemljišči in gozdovi bo mogoče ne samo z uskladjitvijo dolgoročne namenske rabe površin, temveč predvsem z ureditvenjem dolgoročnih razvojnih programov kmetijstva in gozdarstva ter razvoja takega sistema poselitve, ki bo zagotavljal aktiviranje vsega prostora.

Varovanje vodnih virov kot prednostna naloga skladnega dolgoročnega razvoja zahteva izredno upoštevanje režimov varstvenih območij vodnih virov in stalno spremljanje možnih vplivov iz širšega območja. Sistematično urejanje odvajanja in čiščenja odpadnih voda ter preprečevanje onesnaževanja vodnih virov z drugimi posegi v prostor je temeljni pogoj za zdrave bivalne pogoje. S primerno razmestitvijo dejavnosti v prostoru bomo preprečili negativne vplive, kot so: onesnaževanje vode in zraka, hrup, neprimerna preobrazba krajine itd.

Naravno in kulturno dediščino bomo ohranjali s pravočasnim vrednotenjem ter vključevanjem in usklajevanjem z razvojnimi cilji drugih dejavnosti.

Z zasnovo poselitve dolgoročnega planskega obdobja bomo morali doseči kvalitativni premik v procesu urbanizacije in nasploh v razvoju naselij. To bise moralo odraziti v razmestitvi dejavnosti po naseljih, v prostorskih strukturah naselij, v komunalni in energetske oskrbi, v socialno ekonomskih dejavnostih ter v načinu usmerjanja in usklajevanja razvoja v prostoru, s čimer bodo bistveno izboljšani pogoji za vsestranski razvoj ter bivanje in delo.

Ob upoštevanju navedenih temeljnih usmeritev za razvoj bodoče poselitve pričakujemo najintenzivnejši razvoj prebivalstva v občinskem središču in vodilnih lokalnih središčih. Nadalje je prikazana demografska rast po planskih conah.

Naziv planske cone	Leto 1981	2000	Indeks 81/2000
Dolenja vas	1627	1602	98,5
Hrib — Loški potok	1661	1635	98,4
Ribnica	6162	7317	118,7
Sodražica	2684	2643	98,5
Ribnica skupaj	12034	13197	109,7

4.3.1 Planska tipologija in omrežje naselij

Osnovni cilj dolgoročne zasnove in hierarhije omrežja naselij je optimalna povezava naselij z različnimi funkcijami in zadovoljevanje skupnih potreb, racionalna organizacija dejavnosti v prostoru in najprimernejša raba površin. Izhodišče za zasnovo omrežja naselij je planska tipologija naselij, ki izhaja iz analize stanja in razvojnih možnosti vsakega naselja ter opredelitve gravitacijskih območij centralnih krajev. Tako smo razvrstili pomembnejša naselja v občini Ribnica v naslednje tipe:

- ruralna naselja,
- prevladujoča ruralna naselja,
- ruralno urbana naselja,
- prevladujoča urbana naselja,
- urbana naselja.

Ruralna naselja

Prevladujoče funkcije ruralnih naselij so kmetijska proizvodnja in gozdarstvo ter stanovanjska funkcija. Delež čistega kmečkega prebivalstva je preko 30%. Kot dopolnilna funkcija se lahko pojavi turistično-rekreacijska, predvsem kot preobrazba opučenih objektov v počitniške hiše, vendar obseg te dejavnosti ne bo presegel okvirov obstoječega naselja. Velikost teh naselij glede na število prebivalcev (okoli 100) ne nudi ekonomske osnove za organizacijo večjega števila oskrbnih in storitvenih funkcij. To so naselja najnižje hierarhične stopnje in so sestavni del gravitacijskega potenciala, ki pripada naseljem z osnovnimi oskrbnostoritvenimi funkcijami. V velikem številu ruralna naselja sovpadajo z območji praznjenja in staranja prebivalstva. Ta negativni trend bo mogoče preprečiti le z organiziranjem osnovne preskrbe za sama naselja in njihova zaledja. Na območju občine je preko 30 naselij, ki odgovarjajo kriterijem ruralnega tipa naselja. V ta sklop naselij sodi tudi Sv. Gregor s 55 prebivalci, od katerih je 36% kmečke strukture, čeprav je po svoji funkciji lokalno-oskrbno-storitveno središče.

Prevladujoča ruralna naselja

Poleg stanovanjske funkcije bo v teh naseljih kmetijska funkcija še vedno prevladujoča. Delež čistih kmečkih prebivalcev bo tudi v bodoče nad 15%. Ta naselja praviloma gravitirajo k višje razvitim središčem in v njih tudi v bodoče ni pričakovati koncentracije centralnih dejavnosti. Rekreacijsko-turistična funkcija v obliki kmečkega turizma in drugih gostinskih uslug lahko postane ena izmed alternativ in dopolni možnega bodočega razvoja naselja. Predpogoj za to pa je revitalizacija naselij in krajine ter ne nazadnje vsestranska razvitost kmečkih gospodarstev. V teh naseljih bo kmetijstvo še nadalje perspektivna panoga, zato moramo vse prostorske posege prednostno podprejati kmetijski dejavnosti in izboljšanju bivalnih pogojev avtohtonega prebivalstva.

V naseljih tega tipa ne pričakujemo večjih prostorskih širitve. Nadaljnji razvoj bo potekal v okviru sedanjih meja naselij. Z dolgoročnim planom opredeljujemo ureditvena območja pomembnejših naselij tega tipa. To so lokalno oskrbno stanovanjska središča: Velike Poljane, Jurjevica, Žimarice in Nemška vas, kjer je predviden zmeren prostorski razvoj. Sicer pa ima pri urejanju teh naselij prednost sanacija, prenova in kvalitetnejša infrastrukturna opremljenost. Konkretni načrti in izvedbe so odvisni od lokalnih pogojev in specifičnih primerov.

Ruralno urbana naselja

Naselja ruralno urbanega tipa so pomembnejša lokalna središča z razvitimi oskrbno storitvenimi funkcijami, ki se razvijajo v poselitvene in zaposlitvene centre. Osnovne značilnosti teh naselij so pomemben delež polkmečkih naselij, lokalna oskrba in zaposlitev ter razvita dnevna migracija med tem in občinskim središčem. Ta naselja praviloma nudijo oskrbo in zaposlitev širšim gravitacijskim zaledjem. Glede na velikost teh naselij, socialnoekonomsko rast, lego v prostoru, funkcije ipd. je pomembna načrtna prostorsko-urbanistična ureditev. Rast teh naselij opredeljujejo socialnoekonomske, poselitvene in prostorske možnosti in je zanje potrebno izdelati plansko in izvedbeno prostorsko dokumentacijo. Dolgoročno so opredeljena ureditvena območja treh naselij: Hrib—Loški potok, Travnik in Retje.

Prevladujoča urbana naselja in urbana naselja

Prevladujoča urbana naselja so gospodarsko pomembnejša razvojna jedra s prevladujočo vlogo neagrarne zaposlitve in večjim deležem urbanih stanovanjskih območij. Agrarna funkcija je v teh naseljih še vedno prisotna, zato je potrebno njeno vrednotenje pri razvojnih zasnovah naselij. Prevladujoča urbana naselja se razvijajo v pomembnejša lokalna, oskrbna, storitvena in zaposlitvena središča z gravitacijskim zaledjem preko 3000 prebivalcev. Hiter razvoj teh naselij zahteva izdelavo urbanistične zasnove in prostorskih izvedbenih aktov s posebnim poudarkom na zagotovitvi površin za družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo, površin za racionalno razmestitev centralnih dejavnosti in območij za razvoj proizvodnih dejavnosti. Razvoj teh naselij je usklajen z demografskimi prognozami in potrebami na eni strani ter naravnimi pogoji in dosledno upoštevanjem varovanjem trajno zaščitenih kmetijskih zemljišč in drugih dobrin splošnega pomena na drugi strani.

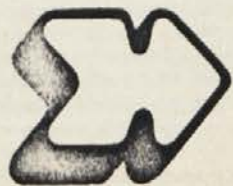
Mesto Ribnica je edino urbano naselje v občini in predstavlja gravitacijsko in oskrbno jedro občinskega značaja, mesto tvornih in mesto služnih dejavnosti. Naselje se ureja s prostorskimi izvedbenimi načrti, ki bodo v dolgoročnem obdobju temeljili na sprejeti urbanistični zasnovi.

Za zagotovitev družbeno in gospodarsko smotrne prostorske organizacije proizvodnje, storitev, oskrbe, bivanja in drugih dejavnosti ter za zagotovitev ustrezne stopnje družbenega standarda v vseh območjih občine bomo razvijali zlasti naselja, ki so najpomembnejši nosilci nadaljnjega socialnoekonomskega razvoja v občini.

— Ribnica: središče občinskega pomena z gravitacijskim potencialom do 13.000 prebivalcev. V strnjeni aglomeraciji, ki bo leta 2000 vključevala tudi naselji Breg in Dolenje Laze, bo živel do 5000 prebivalcev. Vzporedno s hitro rastjo prebivalstva bo potreben razvoj oskrbnih in storitvenih dejavnosti in zagotoviti nova delovna mesta močno povečanemu delovnemu kontingentu prebivalstva.

— Sodražica in Dolenja vas s Prigorico: pomembnejši lokalni središči s hitro se razvijajočimi oskrbno-storitvenimi funkcijami. Naselji se bosta tudi v bodoče urejali s prostorskimi izvedbenimi načrti na podlagi sprejete urbanistične zasnove.

Pri zasnovi razvoja poselitve in s tem prostorske ureditve naselij izhajamo iz ocene gibanja prebivalstva in delovnih mest do leta 2000. Urbanistični inštitut SR Slovenije je izdal oceno zaposlitvene bilance občine Ribnica in štirih planskih con.

URBANISTIČNI INŠTITUT SR SLOVENIJE
OCENA ZAPOSLOVNE BILANCE SRS ZA LETO 2000 PO CONAH
VARIANTA V 84 — PREDLOG

Šifra in naziv	Leto	P	KM	ANKM	DM	SLOK	SOBC	SREG	SREP	BAZ	MIGR	BLOK	GOBC
5546 1 Dolenja vas	1981	1627	108	618	294	12	31	0	0	251	-324	.0074	.0191
	2001	1602	108	717	488	48	101	0	0	339	-229	.0300	.0630
	RAZL	-25	0	99	194	36	70	0	0	88	95	.0226	.0440
5546 2 Hrib—Loški potok	1981	1661	90	611	348	32	32	0	0	284	-263	.0193	.0193
	2001	1635	90	742	506	40	54	0	0	412	-236	.0245	.0330
	RAZL	-26	0	-131	158	8	22	0	0	128	27	.0052	.0138
5546 3 Ribnica	1981	6162	432	2509	2355	159	468	8	13	1707	-154	.0258	.0759
	2001	7317	432	3305	3560	218	566	14	16	2746	255	.0298	.0774
	RAZL	1155	0	796	1205	59	98	6	3	1039	409	.0040	.0014
5546 4 Sodražica	1981	2684	464	871	519	52	54	8	0	405	-352	.0194	.0201
	2001	2643	464	1046	730	65	114	14	0	537	-316	.0246	.0431
	RAZL	-41	0	175	211	13	60	6	0	132	36	.0052	.0230
5546 Ribnica	1981	12134	1094	4609	3516	255	585	16	13	2647	-1093	.0210	.0482
	2001	13197	1094	5810	5284	371	835	28	16	4034	-526	.0281	.0633
	RAZL	1063	0	1201	1768	116	250	12	3	1387	567	.0071	.0151
	RAST	.0042	0.0000	.0116	.0206	.0189	.0180	.0284	.0104	.0213			

LEGENDA K ZAPOSLOVNI BILANCI

P	1981	sedanje in predvideno število prebivalcev
P	2001	
KM	1981	sedanje in predvideno število kmečkih prebivalcev
KM	2001	
ANKM	1981	sedanje in bodoče število aktivnega nekmečkega prebiv. (aktivno kmečko prebivalstvo v družbenem sektorju ni vključeno)
ANKM	2001	
SLOK	1981	število delovnih mest v servisih lokalnega značaja
SLOK	2001	
SOBC	1981	število delovnih mest v servisih občinskega značaja
SOBC	2001	
SREG	1981	število delovnih mest v servisih regionalnega značaja
SREG	2001	
SREP	2001	
BAZ	1981	štev. delovnih mest v primarnih in sekundarnih dejav. (vključen je družbeni sektor kmetijstva)
BAZ	2001	
MIGR	1981	saldno dnevne delovne migracije (MIGR — ANKM ± DM)
MIGR	2001	
DM	1981	skupno število delovnih mest
DM	2001	DM — SLOK + SREG + SREP + BAZ
ANKM	—	DM + MIGR
GLOK	1981	sedanje in planirano število delovnih mest v lokalnih servisih
GLOK	2001	na 100 prebivalcev
GOBC	1981	sedanje in planirano število delovnih mest v občinskih servisih
GOBC	2001	na 100 prebivalcev
GREG	1981	sedanje in planirano število delovnih mest v regionalnih servisih na 100 prebivalcev
GREG	2001	
GREP	1981	sedanje in planirano število delovnih mest v republiških servisih na 100 prebivalcev
GREP	2001	

4.3.2 Usmeritve za razvoj naselij

Dolgoročni razvoj naselij bo do leta 2000 še nadalje temeljil na usmeritvah policentričnega razvoja. Taka usmeritev zagotavlja vsem območjem občine dokaj enake možnosti naravnega razvoja in preprečuje nenehno praznjenje obrobnih, oddaljenih predelov. Skladen in načrten razvoj naselij in njihovo urejanje bomo zagotovili s smotno uporabo obstoječih stavbnih zemljišč in prenovo obstoječega stavbnega fonda, z ustrežno politiko pri pridobivanju in urejanju stavbnih zemljišč, dvigom komunalnega standarda, izboljšanjem prometnih povezav in razvojem telekomunikacijskih zvez. Poleg usklajenega razvoja terciarnih in kvartarnih dejavnosti bomo natančno določili urbanistično — oblikovalske kriterije za ohranitev in izboljšanje oblikovnega izraza posameznega naselja.

Sistematično bomo urejali površine za osrednje dejavnosti in industrijski razvoj, istočasno pa upoštevali vse omejitvene faktorje, ki kakorkoli negativno vplivajo na naravne sisteme v okolju.

Na področju stanovanjske gradnje bo prevladovala individualna gradnja, medtem ko je predvidena gradnja družbenih stanovanj samo v mestu Ribnica na površini 5 ha.

Pri nadaljnjem razvoju je pomembna opredelitev faznosti in gradnje; V prvem obdobju (do leta 1990) bo poudarek na zaposlitvah, kvalitativni in kvantitativni prenovi pretežno pozidanih območij, istočasno pa je potrebno zagotoviti odpiranje in urejanje novih površin.

Z upoštevanjem krajinsko-ekoloških in urbanistično-oblikovalskih vidikov pri posegih v prostor bomo dosegli skladnost in kontinuiteto v podobi naselij in krajine sploh. Upoštevali bomo skladen razvoj kmetijstva in gozdarstva kot osnovni

funkciji ribniškega prostora, kajti le na osnovi tega si lahko obetamo razvoj tudi drugih dejavnosti v prostoru, kot so turizem, rekreacija, drobno gospodarstvo ipd.

Problem sekundarnih bivališč v občini je treba reševati skladno z razvojem poselitve in razvojem turizma. Počitniška naselja bomo obravnavali podobno kot stanovanjsko gradnjo z vsemi prostorskimi in funkcionalnimi zahtevami in pogoji.

Površine, namenjene za počitniška naselja, so usklajene z zahtevami kmetijstva, dolgoročno pa jih bo potrebno uskladiti tudi z zahtevami varstva naravne in kulturne dediščine kakor tudi celotne krajine.

Povečanje površin ureditvenih območij naselij (v ha):

Naselje	Stanje 1985	Plan 2000	Povečanje	Število stan.	Število preb.
	8,44	12,84	4,4	40	120
Goriča vas	20,31	26,94	6,94	70	210
Hrib—Loški potok	11,13	15,63	4,5	45	135
Retje	6,88	9,13	2,25	20	60
Sred. vas—Travnik	9,50	12,25	2,75	25	75
Velike Poljane	5,13	7,01	1,88	18	54
Sv. Gregor	3,5	7,31	3,81	35	115
Žimarice	7,94	15,57	7,63	70	210
Nemška vas	8,75	18,69	9,94	90	270
Dolenja vas—Prig.	61,31	92,31	31,00	300	900
Sodražica	35,08	80,90	36,66	360	1080
Ribnica z Bregom in D. Lazi	169,07	308,21	139,14	774	2312
	347,04	606,79	259,90	1847,00	5531

Urbanistična zasnova mesta Ribnica

Urbanistična zasnova mesta Ribnica kot sestavina dolgoročnega plana podrobno opredeljuje urejanje prostora v ureditvenem območju mesta, kjer v dolgoročnem obdobju do leta 2000 načrtujemo razvoj in razširitev občinskega središča.

Ureditveno območje mesta vključuje naselje Breg in Dolenje Laze, ki bosta do leta 2000 s strnjeno poselitvijo povezani z naseljem Ribnico v enotno območje. Skupna površina območja urbanistične zasnove meri 322,3 ha. V njen sklop so prišteta tudi kmetijska zemljišča (13,6 ha), ki jih na eni strani zaradi specifične centralne lege in na drugi zaradi teženj po pozidavi po letu 2000 vključujemo v ureditveno območje.

Meje urbanistične zasnove so v velikem delu obstoječe urbanizirane površine, ki mejijo na trajno varovana kmetijska zemljišča ali pa je z njimi omejena predvidena pozidava. Mejo obsežnega rezervata za individualno stanovanjsko gradnjo in industrijskega rezervata pa določa obseg površin, ki je potreben za stanovanjsko gradnjo in širitev industrije. Sicer za mejo urbanistične zasnove služijo vodotoki, gozdni robovi in prometnice.

Stanovanja

Osnovna usmeritev pri planiranju stanovanjske gradnje je uvajanje organizirane in usmerjene stanovanjske gradnje in s tem doseganje racionalnejše rabe zemljišč ob istočasnem dvigu ambientnih kvalitet grajenega prostora.

Dolgoročno bo razvoj stanovanjske gradnje v mestu Ribnica potekal v treh smereh:

- zapolnitev in zgostitev prostih površin v samem urbanem okviru,
- družbena stanovanjska gradnja
- individualna stanovanjska gradnja.

Družbeni stanovanjski gradnji namenimo površino 5,16 ha — na dveh zazidalnih otokih D1 — 2,46 ha in D2 — 2,70 ha, kjer predvidevamo izgradnjo 140—150 novih stanovanj.

Individualno stanovanjsko gradnjo usmerjamo na izrazito slaba kmetijska in gozdna zemljišča na območju Lepovc in v smeri Dolenjih Lazov. Te stanovanjske površine, ki obsegajo 63 ha, predstavljajo rezervat za stanovanjsko gradnjo tudi po letu 2000, saj ga z oziroma na demografsko projekcijo ne bomo pozidali do konca dolgoročnega planskega obdobja. V prvi fazi bo potekala gradnja v G. Lepovčah na območju zazidalnega načrta na eni strani in v manjšem obsegu J od Dolenjih Lazov. V drugi fazi pa bo potekala zapolnitev vmesnega prostora.

Prevladujoči tip gradnje bo pristoječa individualna stanovanjska hiša. Reliefne razmere dovoljujejo gostoto okoli 10 hiš/ha.

Za vse nove opredeljene površine za pozidavo je obvezna izdelava prostorskih izvedbenih načrtov, v sklopu katerih bomo obravnavali tudi spremljajoče dejavnosti stanovanjskih naselij, vključno z razvojem osebne storitvene obrti, ki ne generira negativnih vplivov na okolje, trgovine, gostinskih obratov in športno-rekreacijskih površin.

V ostalih predelih mesta predvidevamo rekonstrukcijo, sanacijo in revitalizacijo stanovanjskih površin ter struktur.

Urbanistična zasnova mesta Ribnice — bilanca površin (ha)

Raba zemljišč	Obstoječe	Predvideno	Skupaj
Kmetijska zemljišča	13,6		13,6
Površine za oskrbne, storitvene in družbene dejavnosti	9,5	5,7	15,2
Stanovanjske površine	92,0	69,24	161,24
Površine za proizvodne dejavnosti	29	58,68	87,68
Površine za drobno gospodarstvo		5,52	5,52
Rekreacijske, parkovne in druge zelene površine	1,06		15,06
Prometne in parkime površine	8,23	2,1	10,33
Vodne površine	2,13		
Površine posebnega družbenega pomena	19,25		19,25
SKUPAJ:	188,77	141,24	330,01

Industrija

Industrijski razvoj do leta 2000 usmerjamo v severni del mesta, kjer se formira obsežna industrijska cona. S koncentracijo industrije na eni lokaciji se bomo izognili visokim stroškom komunalne opremljenosti, ki jih zahtevajo disperzno razporejene lokacije, obenem pa bomo koncentrirali vse industrijske emisije in druge negativne vplive, ki jih generira industrija, v enem delu ureditvenega območja naselja. ITPP se bo prostorsko širil ob obstoječih površinah na Mlakah.

Proste in zelene površine

Rast in razvoj mesta zahteva ustrezne količine najkakovostnejšega naravnega prostora tako za potrebe splošnih javnih zelenih površin, kakor tudi za razvoj telesnokulturnih dejavnosti in turizma. Osnovni namen je v okviru mesta ohraniti prvine naravnega okolja v tesni povezavi z okoliško krajino.

V sistem prostih in zelenih površin so vključene:

- parkovne površine ob ribniškem gradu,
- športno rekreacijske površine v Veliki Mlaki,
- kompleks kmetijskih površin med obrtno cono in magistralno cesto,
- območje Bistrice,
- Pungart.

Z urejenim zelenim sistemom v dolgoročnem planu zagotavljamo ustrezne in zadostne površine za vse vrste rekreacije v naravi, poleg tega pa bomo spodbujali vzdrževanje zelenih površin v sklopu stanovanjskih con, blokovne in individualne zidave.

Urbanistična zasnova mesta Ribnica

Tabela: Pregled površin, predvidenih za stanovanjsko pozidavo

Zazidalni otok	Površina	Gostota poselit.	Število prebival.	Št.oseb/stanovanje	Število stanovanj	Tip zaidave
	ha	os/ha	oseb	os/stan.	stan.	
D1	2,46	80	216	3	72	Blokovni projekti P+2 do P+3
D2	2,70	80	216	3	72	Blokovni objekti P+2 do P+3
S1	14,5	30	435	3	145	Prostostoječe individualne hiše
S2	16,3	30	489	3	163	Prostostoječe individualne hiše
S2	15,4	30	462	3	154	Prostostoječe individualne hiše
S3	16,8	30	504	3	168	Prostostoječe individualne hiše
Sskupaj	63	30	1890	3	630	
SKUPAJ:	68,16	63,3	2312	3	774	

Ureditev območij pomembnejših lokalnih središč

Razen občinskega središča Ribnica bomo v prostoru ribniške občine hitreje razvijali dve pomembnejši lokalni središči: Sodražico in Dolenja vas s Prigorico. V teh središčih bomo poleg izkvaritarnih dejavnosti zagotavljali tudi nova delovna mesta. Poleg vsebinske opredelitve dejavnosti, ki se pojavljajo v teh naseljih, jih v zasnovah ureditvenih območij tudi prostorsko opredeljujemo na TTN 5.

Ureditveno območje naselja Sodražica — bilanca površin

Raba zemljišč	Obstoječe	Predvidene	Skupaj
Stanovanjske površine	26,34	33,3	59,64
Površine za proizvodne dejavnosti	3,96	6,3	10,26
Rekreacijske, parkovne in druge zelene površine	3,24	0	3,24
Površine za oskrbne, storitvene in družbene dejav.	2,94	0	2,94
Pokopališče	0,36	0,3	0,66
Skupaj:	36,84	39,9	76,74

Ureditveno območje naselja Dolenja vas s Prigorico — bilanca površin

Raba zemljišč	Obstoječe	Predvideno	Skupaj
Kmetijske površine	2,75	0	2,75
Stanovanjske površine	51,31	25,45	76,76
Površine za proizvodne dejavnosti	1,63	6,32	7,95
Površine za oskrbne, storitvene in družbene dejavnosti	2,19	0	2,19
Rekreacijske, parkovne in druge zelene površine	7,19	0	7,19
Pokopališče		1,94	1,94
Vodne površine	2,69		2,69
SKUPAJ:	67,76	33,7	101,46

4.4 Varstvo okolja

Varstvu in izboljševanju okolja namenimo posebno družbeno skrb. Preprečevanje onesnaževanja okolja postaja vse bolj pomemben sestavni del planiranja družbenega razvoja. Zato bomo vodili takšno gospodarsko in prostorsko politiko, ki bo zagotavljala smotno rabo prostora in drugih naravnih dobrin ter omogočila varovanje okolja pred škodljivimi snovmi in njegovo izboljšanje.

V kmetijstvu, zlasti pri agro- in hidromelioracijskih posegih, ter v tehnologiji pridelovanja bomo upoštevali varovanje okolja, še posebej na površinah nad podtalnico. Večja poraba kemičnih snovi v kmetijstvu že občutno ogroža kakovost voda in podtalnice.

V gozdarstvu bomo krepili splošne koristne funkcije gozdov, kot so varovanje tal pred erozijo, ustvarjanje ugodnih mikroklimatskih razmer in možnosti za rekreacijo občanov. Na področju vodnega gospodarstva moramo zagotoviti možnost dolgoročne kvalitetne preskrbe z vodo, zagotoviti varnost pred poplavlami in drugim škodljivim delovanjem voda ter s hidromelioracijskimi ukrepi izboljšati primernost za kmetijsko proizvodnjo. Za področje varstva vodnih virov je Geološki zavod Ljubljana izdelal predlog varstvenih pasov vodnih virov, ki so bistvenega pomena za oskrbo s pitno vodo na območju občine in delno regije. Varstveni pasovi imajo določeno velikost in režim varovanja.

Za učinkovito varovanje vodnih virov in dolgoročno zagotovitev zadostnih količin kvalitetne pitne vode bodo pripravljene odloki o zaščiti vodnih virov.

S področja vodnega gospodarstva so v dolgoročnem planu predvideni tudi ukrepi za zavarovanje kraških polj in dolin pred poplavljanjem. V prvi fazi se predvideva izgradnja mokrega zadrževalnika Prigorica.

Temu bodo sledili naslednji ukrepi:

- ureditev vodnega režima Rakitniščiце z Obrhom,
- regulacija potoka Bistrice med Sodražico in Ribnico na odsekih, ki še niso regulirani,
- regulacija potoka Bistrice nad Sodražico,
- regulacija potoka Bistrice J od Ribnice do požiralnikov v Goriči vasi,
- regulacija potoka Tržišča od Žlebiča do izliva v Tentero,
- večja zadrževalna dela na potoku Sajevec nad pretočnim kanalom,
- regulacija spodnjega dela Globelščiće v Globeli,
- ureditev požiralnikov na Tržišči, Bistrici, Ribnici in Rakitniščići.

Poleg navedenih investicijskih del so za varstvo pred škodljivim delovanjem vode potrebna redna vzdrževalna dela.

Ekološko izredno občutljiva kraška hidrografija zahteva posebno pozornost tudi pri širitvi poselitve in industrije, kjer je potrebna ureditev odvajanja odpadkov. Neurejena kanalizacija predstavlja močan vir onesnaževanja voda, zato bomo z izgradnjo in rekonstrukcijo kanalizacijskih sistemov in čistilnih naprav poskušali ta problem odpraviti in izboljšati kvaliteto voda.

Na področju ravnanja s komunalnimi in posebnimi odpadki moramo v dolgoročnem obdobju v sodelovanju z občino Kočevje določiti lokacijo za centralno deponijo, ki bo vsestransko strokovno preverjena in ekološko neoporečna ter predvidena za daljše obdobje.

Obstoječa deponija komunalnih odpadkov pri Francetovijami ima neprimerno lokacijo in jo bo potrebno sanirati. Opustitev deponiranja in sanacijo moramo zagotoviti tudi za številna divja odlagališča v občini.

Tudi pridobivanje rudnin za potrebe gradbeništva (pesek, glina in kamen) moramo spremljati in usmerjati z vidika varstva okolja. Opuščene peskokepe in kamnolome moramo sanirati po krajinski-ekoloških načelih.

4.5 Varstvo naravne in kulturne dediščine

V politiki nadaljnega razvoja je kot pomembno sestavino potrebno aktivno vključiti varstvo, revitalizacijo in pravilno vrednotenje arheološkega, umetnostno-zgodovinskega, etnološkega, urbanistično-arhitektonskega, naravnovarstvenega in arhivskega fonda spomenikov NOB in ljudske revolucije.

Področje naravne in kulturne dediščine bodo vključena v družbene plane in prostorske izvedbene akte, v katerih bodo določena večja zavarovana območja kot krajinski parki in območja posebno redkih in ogroženih tipov naravne dediščine, kjer je še ohranjena prvobitna narava. Zavarovati je treba površine nad kraškimi jamami, območja z zanimivimi mikrokrškimi oblikami, odseke posameznih vodnih tokov ipd. in proučiti vsak poseg, ki predvideva spremembo v krajini. Iskali bomo možnosti kvalitetne preobrazbe krajine ob hkratnem ohranjanju ekoloških značilnosti tega prostora.

Varovali bomo prostorske kakovosti in značilnosti, ki so pomembne za identiteto mesta in nekatera naselja ter historične zazidalne linije in parcelacijo.

Ohranjali bomo tipiko nekaterih ruralnih naselij kot enega sooblikujočih dejavnikov kulturne krajine in izdelali konkretne konzervatorske programe za posamezne objekte in območja naravne in kulturne dediščine.

Kot zelo pomembna naloga se postavlja izboljšanje odnosa javnosti do naravne in kulturne dediščine, ki se mora vcepiti v zavest vseh občanov in postati ena pomembnih vrednot družbenega življenja.

5. RAZVOJ SPLOŠNE LJUDSKE OBRAMBE IN DRUŽBENE SAMOZAŠČITE

Dolgoročne cilje razvoja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite bomo uresničevali s stalnim povečanjem učinkovitosti, mobilnosti in celovitosti obrambe in samozaščitne sposobnosti in odpornosti družbe za preprečevanje in obvladovanje vseh vrst družbeno škodljivih pojavov v miru ter učinkovitim delovanjem v primeru naravnih in drugih nesreč in v morebitnih izrednih primerih v vojni. Razvoj skupne obrambe in samozaščitne sposobnosti je temeljna naloga vseh nosilcev obrambnih, samozaščitnih in varnostnih priprav v združenem delu, krajevnih skupnostih in naseljih.

Družbeno samozaščito bomo uresničevali kot del skupne idejno politične, samoupravne in družbene aktivnosti. S stalnim spremljanjem varnostnih razmer v vseh okoljih in na vseh ravneh ter ocenjevanju pojavov, ki na te razmere vplivajo, bomo s sprejemanjem konkretnih odločitev v samoupravnih organizacijah in skupnostih zagotovili varovanje samoupravnega socialističnega sistema in pridobitev revolucije, samoupravnih pravic, družbenega premoženja ter osebne in materialne varnosti.

Gospodarstvo in družbene dejavnosti bomo razvijali in usposabljali v skladu s potrebo po krepitvi splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite in ukrenili vse potrebno za hiter prehod celotnega gospodarstva na delo in delovanje v vseh razmerah in oblikah agresije.

Družbenopolitične skupnosti bodo še naprej spodbujale graditev in vzdrževanje sedanjih proizvodnih in storitvenih zmogljivosti v strateško pomembnih območjih.

Za uspešno izpolnjevanje obrambnih in zaščitnih nalog bomo omogočali usposabljanje prebivalstva, zlasti mladine, ki jo je potrebno kadrovske in tehnično usposabljanje. Z načrtnim uveljavljanjem in krepitvijo narodne zaščite ter najširše organizirane oblike obrambnega in samozaščitnega delovanja bomo v skladu z razvojem teritorialne obrambe povečali skupno samozaščitno in obrambno moč ter povečali prostorske sposobnosti za vodenje oboroženega splošnega ljudskega odpora.

Organiziranost, delovanje in nadaljnji razvoj civilne zaščite bodo prilagojeni potrebam in nalogam pri nadaljnjem razvoju naselij, krajevnih skupnosti, temeljnih in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti. Ob vsesplošnem usposabljanju prebivalstva za naloge civilne zaščite bo posebna skrb namenjena usposabljanju in materialni krepitvi tistih enot civilne zaščite, ki imajo glede na naloge v urbanih sredinah najpomembnejšo vlogo. Poudarek bomo še naprej dejali zagotavljanju pogojev za izvajanje najpomembnejših ukrepov civilne zaščite, vključno z izpolnjevanjem zaklonske politike.

Dolgoročno si bomo prizadevali tudi za nadaljnji razvoj požarne varnosti kot dejavnosti posebnega pomena. Gasilske enote v organizacijah združenega dela in prostovoljnih gasilskih društvih, kjer sedanje stanje požarne varnosti ne ustreza minimalnim potrebam požarne preventive, bomo kadrovske izpopolnili in tehnično opremili.

6. OBVEZNA IZHODIŠČA OBČINE IN REPUBLIKE

Samoupravne organizacije in skupnosti so pri pripravi in sprejemanju srednjeročnih planskih aktov dolžne upoštevati obvezna izhodišča iz dolgoročnega plana SR Slovenije za obdobje 1986—2000 ter obvezna izhodišča dolgoročnega plana občine.

6.1 Obvezna izhodišča iz dolgoročnega plana SR Slovenije za obdobje 1986—2000

- območja kmetijskih zemljišč, ki so temelj proizvodnje hrane v SR Sloveniji,
- območja pomembnejših varovalnih gozdov,
- območja pomembnejših ožjih in najožjih pasov zajetij podzemnih voda, območja pomembnejših podtalnic in glavne smeri napajanja z večjimi regionalnimi vodovodi,
- čistilne naprave za odpadne vode z zmogljivostjo nad 10 000 E,
- območja pomembnejših rezerv rudnin in mineralnih surovin,
- območja narodnih, regijskih in krajskih parkov ter varstvena območja pomembnejših spomenikov kulturne dediščine,
- območja saniranja onesnaženega zraka,
- območja saniranja pomembnejših vodotokov,
- zasnova funkcij Ribnice v omrežje naselij SR Slovenije,
- zasnova omrežja magistralnih cest,
- zasnova omrežja magistralnih in glavnih železniških prog,
- zasnova elektroenergetskega omrežja (elektroprenosno omrežje 110 kv, 220 kv in 400 kv in lokacije hidroelektrarn, termoelektrarn in toplarn),
- zasnova omrežja magistralnega plinovoda.

6.2 Obvezna izhodišča dolgoročnega plana občine

Z dolgoročnim planom so določena tudi območja, ki so posebnega pomena za skladen dolgoročni razvoj občine in se jim namembnost ne sme spreminjati. Ta območja so zemljišča, ki so temelj proizvodnje hrane v občini, območja za stanovanjsko gradnjo, območja za industrijske in proizvodne dejavnosti, območja centralnih, oskrbovalnih in storitvenih dejavnosti, območja sekundarnih počitniških bivališč, območja večjih komunalnih objektov in naprav, območja večjih vodnogospodarskih objektov in ureditev, območja za izkoriščanje in raziskovanje rudnin, območja varovanja naravne in kulturne dediščine, območja varovanja vodnih virov, območja za posebne namene ter za druge potrebe splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Ta območja so opredeljena na kartah v merilu 1 : 5 000 in 1 : 25 000. Ta območja bodo zavarovana s podrobnejšimi akti, nadzorovalo se bo smotrno gospodarjenje s prostorom v teh območjih ter preprečevalo morebitno razvrednotenje teh območij. Drugim območjem, ki v kartah dolgoročnega plana niso posebej omejena, je s srednjeročnim družbenim planom občine omogočena dokončna uskladitev in razmejitev namenske rabe prostora.

6.3 Usklajenost dolgoročnega plana občine z obveznimi izhodišči dolgoročnega plana SR Slovenije

Po zakonu o sistemu družbenega planiranja in družbenem planu SR Slovenije dolgoročni plan določa splošno orientacijo za razvoj gospodarstva in družbe, dolgoročne cilje in smeri tega razvoja. Sestavine dolgoročnega plana, ki se nanašajo na dobrine splošnega pomena, sestavine, ki se nanašajo na omrežje naselij in njihova območja, na organizacijo dejavnosti in na zasnovo namenske rabe prostora na teh območjih ter sestavine, ki se nanašajo na infrastrukturna omrežja magistralnega in regionalnega pomena, so obvezno izhodišča za pripravo dolgoročnih planov drugih nosilcev in za pripravo srednjeročnih planskih aktov. Dolgoročni plan občine Ribnice vsebuje vse zasnove dolgoročnega plana SR Slovenije.

7. URESNIČEVANJE DOLGOROČNEGA PLANA

Temeljni instrument za uresničevanje dolgoročnega plana občine za obdobje 1986—2000 bo srednjeročni družbeni plan in letni planski akti občine in drugih subjektov planiranja, ki bodo oblikovani in sprejeti, izhajajoč iz vsebinskih usmeritev tega dolgoročnega plana, ki bodo morali konkretizirati dolgoročne razvojne cilje in naloge za posamezno petletno obdobje do leta 2000.

7.1 Smeri ukrepov so uresničevanje prostorskih sestavin dolgoročnega plana

Za izvajanje planskih usmeritev in zasnov razvoja v prostoru bomo oblikovali in sprejeli ustrezne ukrepe na področju dolgoročne zemljiške politike, družbenega nadzora nad prometom z zemljišči in prednostni vrstni red vlaganj v pogoje za razvoj. Vsa območja bomo zavarovali pred stihijskim razvojem, zlasti pred neorganizirano individualno stanovanjsko gradnjo.

Komunalno opremljanje zemljišč bomo razvijali na širših osnovah. Predvsem bomo zagotovili dolgoročneje združevanje sredstev za primarno opravljanje večjih območij za dolgoročni razvoj poselitve. Na podlagi dolgoročneje politike komunalnega opremljanja zemljišč bomo razpolagali z večjim številom enakovrednih lokacij in s tem dosegli večje zanimanje investitorjev, predvsem nosilcev specifičnih dejavnosti (obr, industrija, počitniška naselja).

7.1.1 Merila, načela in pogoji za urejanje posameznih območij

- Temeljna merila, načela in pogoji za urejanje posameznih območij so:
- aktiviranje vseh primarnih proizvodnih potencialov v prostoru ter selektivno vnašanje neagrarnih funkcij, da bi pridobili nove razvojne možnosti in kakovosti;
  - razvoj posestvenih in primarnih dejavnosti v smeri optimalnih komplementarnih razmerij ob istočasni ekološko skladni vgraditvi v krajino;
  - v okviru posameznega kraj: Vsega sistema izoblikovati enovitost posestnega sistema ter opredeliti podrobna merila za skladno povezovanje s tovrstnimi mejnimi krajskimi strukturami;

- kot strokovno podlago za oblikovanje prostorskih izvedbenih aktov izdelati agrokarto, ki bo podajala proizvodno usmeritev in organizacijo primarnih dejavnosti; iz agrokarte morajo izhajati programske in prostorsko-organizacijske usmeritve tudi za posamezna naselja; agrokarta mora opredeliti poselitveni potencial prostora glede na njegovo primarno funkcijo in podaljšati smernice za usklajen razvoj poselitve;
- na osnovi enovitega urejanja celotnega prostora oz. posameznih naselij izoblikovati podobna, medsebojno usklajena programska, organizacijska, ekološka in oblikovana merila in načela za urejanje naselij;
- pri postavitvi in mikrolokaciji novih objektov izhajati iz lokacijskih načel, ki veljajo za specifični poselitveni vzorec v obravnavanem krajinskem sistemu;
- novogradnje in adaptacije obstoječih objektov je treba tiploško in materialno prilagoditi obstoječim objektom; poenotiti je potrebno oblike, materiale, barve, naklone itd.

7.1.2 Načini urejanja območij in naselij s prostorskimi izvedbenimi akti

Dolgoročne strokovne podlage in evidence podatkov o prostoru oziroma o omejitvah pri posegih v prostor so osnova dolgoročnih usmeritev glede načinov urejanja posameznih območij s prostorsko izvedbenimi akti. Ob upoštevanju usmeritev dolgoročnega plana se s prostorskimi izvedbenimi akti v srednjeročnem družbenem planu podrobneje obdelajo sprejete odločitve o graditvi, širitvi in prenovi naselij ter drugih posegov v prostor.

7.1.3 Merila za ugotavljanje odstopanj od sprejetega dolgoročnega plana občine, ki narekujejo postopek spremembe plana

Odstopanje od sprejetega dolgoročnega plana narekuje postopek spremembe plana in so obvezna izhodišča za pripravo srednjeročnih planskih aktov, samoupravnih organizacij in skupnosti.

V primeru družbeno utemeljenega odstopanja od obveznih izhodišč morajo ustrezne spremembe in dopolnitve tega plana obravnavati in sprejemati po postopku, kakor ga določa zakon.

7.1.4 Program dodatnih raziskav, analiz in študij

- Za urbanistično zasnovo mesta Ribnica je v skladu z zakonom o urejanju prostora (Ur. l. SRS, št. 18/84) in navodilom o vsebini in metodologiji izdelave strokovnih podlag in prostorskih sestavin planskih aktov občine (Ur. l. SRS, št. 20/85) potrebna izdelava primerjalne ocene urbanih stroškov.
- Izdelava krajinske zasnove za Ribniško dolino v skladu z določili zakona o urejanju prostora in navodili o vsebini in metodologiji izdelave strokovnih podlag in prostorskih sestavin planskih aktov občin.
- Inventarizacija območij in objektov naravne in kulturne dediščine
- Vsestranska proučitev možnosti za izbiro ustrezne lokacije odlagališča odpadkov.

7.1.5 Naloge, ki jih mora občina Ribnica opraviti skupaj z drugimi občinami v širšem prostoru za usmerjanje skladnega dolgoročnega razvoja

- V sodelovanju z občino Kočevje je nujna opredelitev skupne lokacije za centralno odlagališče odpadkov, ki mora temeljiti na vsestransko preverjenih kriterijih zanesljivosti naravnih sistemov v okolju.

Številka: 30-3-84-01
Ribnica, dne 27. 5. 1986

Sklep objavljen
v SDL, št. 9/86

Predsednik
Skupščine občine Ribnica
Franc Lapajne, dipl. oec.

Na podlagi 136. člena zakona o sistemu družbenega planiranja in družbenem planu SR Slovenije (Ur. list SRS, št. 1/80), 43., 46. in 47. člena zakona o urejanju prostora (Ur. list SRS, št. 18/84), 165. člena statuta občine Ribnica (Skupščinski Dolenjski list, št. 11/78 in 2/82 in na osnovi smernic za pripravo družbenega plana občine Ribnica je bil na seji družbenopolitičnega zbora dne 27. 5. 86 in na seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne 27. 5. 86 sprejet

DRUŽBENI PLAN OBČINE RIBNICA ZA OBDOBJE 1986—1990

I. IZHODIŠČA ZA OPREDELITEV RAZVOJNE POLITIKE, SKUPNIH CIJEV IN NA—LOG DRUŽBENOEKONOMSKEGA RAZVOJA OBČINE V OBDOBJU 1986—1990

Upoštevač opredeljena izhodišča razvoja SRS, cilje dolgoročnega plana občine Ribnica za obdobje 1986—2000, smernice za pripravo družbenega plana občine Ribnica in dogovor o temeljih družbenega plana občine Ribnica za obdobje 1986—1990, so temeljni cilji družbenega razvoja občine za obdobje 1986—1990 naslednji:

- Nadaljnji razvoj in krepitev samoupravnih, socialističnih, družbenoekonomskih odnosov na vseh področjih družbene reprodukcije in na njih zasnovanega političnega sistema. Zato bomo zlasti:
  - razvijali in krepili materialno osnovo združenega dela;
  - krepili družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje ter dograjevali delegatski sistem;
  - razvijali in krepili sistem družbenega informiranja s ciljem lažjega odločanja delovnih ljudi o tokovih družbene reprodukcije;
  - krepili vlogo delavcev v združenem delu ter občanov v krajevnih skupnostih ter s ciljem krepitev in poglobljanja odločitev pri svobodni menjavi dela med delavci v gospodarstvu in delavci v družbenih dejavnostih ter občani v krajevnih skupnostih uveljavljali dosledno odgovornost za uresničevanje sprejetih odločitev.
- Večanje produktivnosti dela, skladnejša rast osebne, skupne in splošne porabe, zagotavljanje hitrejšje rasti sredstev za reprodukcijo ter s tem zagotavljanje hitrejšje rasti, krepitev inovacijske dejavnosti, racionalno izkoriščanje delovnega časa in sredstev za delo ter izboljševanje organizacije dela.
- Pospeseno tehnološko posodabljanje že iztrošenih proizvodnih kapacitet in uvajanje naj sodobnejše računalniško vodene tehnologije. Posodabljanje bo usmerjeno tudi v smislu maksimalnega varčevanja vseh vrst energije ter boljše izrabe surovin. Proces preobrazbe bo temeljil na večjem vključevanju znanosti in izobraževanja ter tesnejši povezavi z znanstveno-raziskovalnimi ustanovami oziroma povezovanju in pretokom kadrov med gospodarstvom in družbenimi dejavnostmi.
- Življenjski standard se bo izboljševal skladno z možnostmi, ki jih bo dajal ustvarjeni dohodek, socialna politika pa bo vse bolj temeljila na rezultatih dela, uveljavljanju ustvarjalnosti, solidarnosti in vzajemnosti in nadaljnji humanizaciji odnosov med ljudmi.
- Pospesevanje dohodkovnega in poslovnega tehničnega sodelovanja in povezovanja v občini in širši regiji, zlasti na področju lesne industrije in gozdarstva, s ciljem racionalizacije predelave osnovne surovine ter skupnega nastopanja na notranjem in zunanem trgu.
- Pospeseno in dolgoročno organiziranje proizvodnje hrane v skladu z naravnimi danostmi, ter nabava hrane v drugih območjih, s ciljem zagotavljanja stabilne in kakovostne preskrbe prebivalstva.
- Ohranitev, varovanje in izboljševanje življenjskega okolja ter smotrno urejanje in raba prostora, tako da bo zagotovljeno varovanje dobrin splošnega pomena, omogočena zaščita in varstvo kmetijskih ter gozdnih zemljišč ter omogočen prostorski razvoj vseh dejavnosti, ki bodo svoje razvojne programe uskladile z družbenimi kriteriji in potrebami.
- Nadaljnji razvoj in krepitev splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite kot sestavnega dela družbenoekonomskih odnosov v združenem delu in krajevnih skupnostih.

II. MATERIALNA RAZMERJA V DRUŽBENI REPRODUKCIJI

2.1 Globalni okvirji gospodarskega razvoja

Pri opredeljevanju temeljnih ciljev družbenoekonomskega razvoja je potrebno upoštevati, da bodo v naslednjem srednjeročnem obdobju gospodarske razmere še vedno zaostrene, zato bo gospodarski razvoj usmerjen v intenzivnejšo in kakovostnejšo izrabo obstoječih proizvodnih, kadrovske in znanstveno-raziskovalnih potencialov, izboljšanje kvalitete proizvodnih in upravljalških procesov, nadomeščanje proizvodnih programov, ki ne ustvarjajo zadostnega dohodka, ter usmerjanje investicije v obnovo in posodabljanje proizvodnje, namenjene predvsem izvozu. Ob taki usmeritvi in upoštevanju komplementarne prednosti našega gospodarstva ocenjujemo, da bo ribniško gospodarstvo v srednjeročnem obdobju 1986—1990 sposobno realizirati naslednje stopnje rasti temeljnih ekonomskih kazalcev:

kategorija	povprečna letna realna stopnja rasti v %
družbeni proizvod	4,0
industrijska proizvodnja	4,5
zaposlovanje	3,0
izvoz	6,0
produktivnost dela	1,3

2.2 Pridobivanje družbenega proizvoda

Planirana 4% realna rast družbenega proizvoda izraža nadaljnji dokaj dinamični gospodarski razvoj občine, saj je višja od slovenskega povprečja. Tako bomo dosegli predvsem z boljšim izkoriščanjem obstoječih zmogljivosti, njihovi avtomatizaciji in modernizaciji in uvajanju novih dohodkovno zanimivih in izvzno usmerjenih programov ter predvsem z aktiviranjem novih proizvodnih kapacitet, ki so v gradnji, oziroma jih planiramo v naslednjem srednjeročnem obdobju. V skladu z danimi pogoji za poslovanje, zahtevami po kvalitetni preobrazbi gospodarstva občine bodo posamezne gospodarske dejavnosti dosegle v obdobju 1986—1990 različno stopnjo rasti družbenega proizvoda, kar se bo ob koncu srednjeročnega obdobja odrazilo v spremenjeni gospodarski strukturi.

dejavnost	udeležav DP		stopnja rasti 1986—1990
	1985	1990	
industrija	66,8	68,1	4,5
kmetijstvo	8,0	7,5	2,5
gozdarstvo	5,4	4,5	—
promet in zveze	7,2	7,0	3,5
trgovina	5,8	6,0	4,5
gostinstvo	1,9	1,9	4,0
Obrt	4,5	4,6	4,5
komunala	0,2	0,2	2,0
drugo gospod.	0,2	0,2	2,0
družbeni proizvod občine	100	100	4,0

Delež industrije kot daleč najmočnejše gospodarske dejavnosti v občini se bo v novem srednjeročnem obdobju povečal. Povečanje gre predvsem na račun v tem srednjeročnem obdobju zgrajenih ter še ne v celoti aktiviranih proizvodnih zmogljivosti in predvidenih novih naložbah. Dinamičnejši razvoj planiramo tudi v obrti in gostinstvu, saj imamo vsaj na nekaterih področjih teh dejavnosti (prizvodna obrt lesne stroke) dokajšno tradicijo in prednosti. Obenem bo razvoj nujni spremljajoči dopolnjevali faktor tako lesne kot kovinske industrije. Zaradi nezadostno razvite trgovine, predvsem specializirane, planiramo dokaj hiter razvoj, kar bomo dosegli predvsem z zagotavljanjem primernih lokacij in revitaliziranjem mestnem jedru Ribnice ter v novo zgrajenih urbanih središčih in v modernizacijo in boljšo ponudbo v obstoječih lokalih. V kmetijstvu je planirana rast enaka kot v republiki, s tem da bodo v tem obdobju vložena znatna sredstva predvsem v izboljšavo zemljišč, vendar bodo rezultati teh naložb vidni predvsem v poznejših planskih obdobjih.

2.3 Delitev družbenega proizvoda

Stopnja akumulativne in reproduktivne sposobnosti gospodarstva občine je v zadnjih letih iztekajočega se srednjeročnega obdobja dokaj dobra oziroma boljša od republiškega povprečja. Ob načrtovani rasti družbenega proizvoda želimo obdržati ali celo izboljšati dosežena strukturna razmerja, zato bodo v strukturi družbenega proizvoda:

- osebni dohodki naraščali nekoliko počasneje kot družbeni proizvod;
- sredstva za zadovoljevanje splošnih in skupnih družbenih potreb bodo naraščala počasneje od rasti družbenega proizvoda, s tem da bodo sredstva za družbene potrebe naraščala skladno z rastjo družbenega proizvoda;
- sredstva za amortizacijo bodo, posebno še z ozirom na predvidene učinke novega zakona o amortizaciji, naraščala skladno z rastjo družbenega proizvoda;
- kljub dokaj visoki stopnji sredstev za izboljšanje in razširitev proizvoda predvidena njihova nadaljnja hitrejša rast.

O takšnih usmeritvah bodo v obdobju 1986—1990 dosežene naslednje spremembe v strukturi porabe družbenega proizvoda ribniškega gospodarstva:

kategorija	delež DP		poprečna letna stopnja rasti v %
	1985	1990	
1. amortizacija	9,0	9,0	4,0
2. narodni dohodek	91,0	91,0	4,0
3. čisti osebni dohodek	26,4	26,0	3,7
4. davki in prispevki za splošne, skupne in druge namene	34,0	33,2	3,6
— za splošne potrebe	2,0	1,9	3,4
— za skupne potrebe	17,1	17,1	4,0
— za druge namene	14,9	14,2	3,5
5. za skupne potrebe delavcev	4,5	4,5	4,0
6. za razširitev in izboljšanje materialne osnove dela	26,1	27,3	4,9
razporejeni družbeni proizvod	100,0	100,0	4,0

2.4. Ekonomski odnosi s tujino

Ribniško gospodarstvo že nekaj let dosega dokaj visoko raven izvoza ob istočasnem majhnem uvozu. Tako izvoz nekajkrat presega vrednost uvoza, in sicer na klirinškem pa tudi na konvertibilnem področju. Ob predpostavki, da se pogoji za gospodarjenje v bodoče ne bodo bistveno spremenili, ocenjujemo, da bomo ob 6% letni stopnji rasti uvoza povečali delež celotnega prihodka, ustvarjenega na zunanem trgu, od 27% leta 1985 na 29,7% leta 1990. Ob tako visoki stopnji prihodka, ustvarjenega na zunanem trgu, izvoz ne predstavlja imperativa za ustvarjanje nujno potrebnih deviz, pač pa pogoj za realizacijo ustvarjene proizvodnje in s tem ustvarjanje dohodka. Glede na navedene ugotovitve bomo podpirali samo dohodkovno zanimiv izvoz, oziroma izvoz, ki bo prek povečane proizvodnje vplival na zmanjševanje mejnih stroškov.

Klirinški izvoz bo tudi v naslednjem obdobju presegal izvoz in konvertibilno področje, čeprav predvidevamo, da bo z intenzivnejšim izvoznim vključevanjem artiklov višje stopnje predelave naših delovnih organizacij, ter nadaljnjo rastjo konvertibilnega priliva od opravljenih storitev konvertibilni izvoz naraščal hitreje od izvoza na klirinško področje.

2.5. Zaposlovanje in kadrovska politika

2.5.1. Zaposlovanje

V srednjeročnem obdobju 1986—1990 bomo skrbeli predvsem za ekonomsko upravičeno in produktivno zaposlovanje. Število zaposlenih bo naraščalo v povprečju 3% letno. Tako se bo skupno število zaposlenih v družbenem sektorju povečalo na 4700 leta 1990 oziroma za blizu 120 letno. Bilanca naravnega kadrovskega odliva in naravnega kadrovskega priliva kaže, da bo ob predvideni stopnji zaposlovanja letni primanjkljaj v višini okoli 30. Tega bomo pokrili z vračanjem zaposlenih izven meja občine in vračanjem zdomcev.

zaposleni	poprečna letna stop. rasti		
	1985	1990	
I. zaposleni po sektorju dejavnosti			
1. družbeni sektor	4.103	4.720	3,0%
2. zasebni sektor	337	390	3,0%
II. zaposleni skupaj	4.440	5.110	3,0%
III. zaposleni v združenem delu	4.103	4.720	3,0%
1. gospodarstvo	3.705	4.300	3,0%
2. negospodarstvo	398	420	1,0%
IV. zaposleni v zasebnem sektorju	337	390	3,0%
1. nosilci sam. osebnega dela	204	220	1,5%
2. zaposleni pri nosilcih sam. osebnega dela	133	170	5,0%

Zahteva po tehnološki modernizaciji bo pogojevala tudi spremembo v kvalifikacijski strukturi zaposlenih, tako da bo pri novem zaposlovanju pretežni poudarek na visoko, višje in srednje izobraženih kadrih. Manj se bo zaposlovala nekvalificirana in polkvalificirana delovna sila. Zaposlovanje v družbenih dejavnostih bo manjše, možno sicer samo v primeru širjenja kapacitet.

Zaposleni na območju občine Ribnica po izobrazbeni strukturi v družbenem sektorju:

stopnja strokovne izobrazbe	1985		1990	
	število	%	število	%
visoka ali višja	310	7,55	470	10
srednja in poklicni profil	1585	38,63	2220	47
nižja, PKV, NKV	2208	53,82	2030	43
skupaj družbeni sektor	4103	100	4720	100

2.5.2. Kadrovska politika

Dosledno uveljavljanje dogovorjene kadrovske politike v vseh enotah družbene reprodukcije je osnovni pogoj za doseg zastavljenih ciljev. S pomočjo kvalitetnega in realnega kratkoročnega in dolgoročnega planiranja kadrov ter stalnim evidentiranjem, spremljanjem in usmerjanjem kadrov v skladu z njihovimi sposobnostmi in rezultati dela bomo dosegli hitrejšo prilaganje kadrov spremembam v organizaciji dela, tehnologiji in proizvodnji.

Razpis in podeljevanje štipendij bo osnovni element dolgoročnega kadrovskega planiranja, usmerjevalni element vključevanja mladine v sistem usmerjenega izobraževanja in odraz kadrovskih potreb združenega dela in družbenih dejavnosti. Spodbujali bomo vse oblike izobraževanja ob delu in iz dela. Posebno pozornost bomo posvetili učencem pri opravljanju proizvodnega dela oziroma delovne prakse ter zaposlovanju pripravnikov.

2.6. Prebivalstvo

V planskem obdobju 1981—1986 je število prebivalcev raslo znatno hitreje kakor v prejšnjih obdobjih, saj se je večalo po povprečni letni stopnji 0,50%. Tako je število prebivalcev znašalo konec 1985 leta 12.475 ali 308 več kakor na začetku planskega obdobja; od tega povečanja odpade 270 na naravni in 38 na selitveni prirast.

Zaradi jasno izražene tendence zniževanja stopnje rasti prebivalstva v zadnjih letih preteklega planskega obdobja predvidevamo v prvih letih planskega obdobja 1986—1990 nekoliko nižjo stopnjo rasti, s tendenco povečevanja, tako da bo povprečna letna stopnja za celotno plansko obdobje znašala 0,46%. Ob koncu leta 1990 bo na območju občine Ribnica živelo 12.765 stalno prijavljenih prebivalcev.

Povprečna stopnja natalitete bo ostala na nivoju preteklega obdobja in bo znašala 1,7%; priselitve in odselitve se bodo izenačile, tako da bomo imeli ničelno selitveno rast. Zaradi takih trendov rasti prebivalstva bo tudi starostna struktura izkazovala le rahlo tendenco izboljšanja v korist mlajšim populacijam, kakor izhaja iz naslednje tabele:

leto	skupaj št. preb.	%	0 — 14 %	15 — 64 %	od 65 dalje %
1981	12.167	100	22,7	62,5	14,8
1985	12.475	100	22,3	63,2	14,5
1990	12.765	100	22,4	63,3	14,3

Prikazani presežek prebivalstva se bo skoncentriral predvsem na območju KS Ribnica, medtem ko bo v drugih krajevnih skupnostih število prebivalcev stagniralo. Tako bo ob koncu leta 1990 število prebivalcev znašalo:

Dolenja vas	1615 prebivalcev
Loški potok	1650 prebivalcev
Ribnica	6840 prebivalcev
Sodražica	2660 prebivalcev
skupaj	12765 prebivalcev

III. RAZVOJ GOSPODARSTVA IN GOSPODARSKE INFRASTRUKTURE

3.1. Industrija

V srednjeročnem obdobju 1986—1990 se bo delež industrije v strukturi družbenega proizvoda še povečal, torej ostaja najpomembnejša oziroma prevladujoča panoga ribniškega gospodarstva. Iz tega razloga bo v industrijo usmerjen pretežni del investicijskih sredstev. Vlaganja bodo usmerjena predvsem v obnovo, avtomatizacijo obstoječe opreme, zagotavljanje boljših pogojev za delo, večjo stopnjo finalizacije izdelkov, razširitev in uvajanje novih proizvodnih dejavnosti, ki so predvsem tehnološko in razvojno intenzivno naravnane v izvoz ter ekološko neobremenjujoče. Taka usmeritev bo omogočala intenzivno gospodarjenje, ki dolgoročno omogoča ustvarjanje visokega dohodka na zaposlenega, ter racionalno izrabo vseh surovin in energije. Intenzivni razvoj industrije bo zahteval tesnejše sodelovanje v občini, regiji in širšem gospodarskem prostoru, ter sodelovanje soinvestitorjev ljubljanskega in drugih gospodarstev.

Lesna industrija ohranja osnovni program finaliziranega stavbnega pohištva z večjim poudarkom na prilaganju zahtevam zunanega in notranjega trga. Programsko področje lameliranih izdelkov se z uvajanjem višje stopnje finalizacije teh postavlja kot osnovni izvozni program, ob istočasni postopni ponudbi tudi na domačem trgu.

Kovinska industrija ne predvideva bistvenih sprememb pri programskih usmeritvah, pač pa bo z modernizacijo obstoječih linij ter uvajanjem novih, tehnološko popolnejših, dosegla višjo kvaliteto končnih izdelkov in višjo stopnjo finalizacije nekaterih polizdelkov.

Tudi v tekstilni industriji se proizvodni programi ne menjajo. Industrijske organizacije združenega dela bodo v obdobju 1986—1990 investirale v razširitev oziroma modernizacijo proizvodnih zmogljivosti.

INLES RIBNICA, TOZD RIBNICA:

1. Postavitev nove lakirnice vrat in dokončevanje tehnološke opreme (I. faza); predračunska vrednost 193.000.000 din.
2. Postavitev centralne krojilnice in lamelirnice za potrebe obratov tozda Ribnica (I. faza); predračunska vrednost 170.000.000 din.

- Povečanje kapacitet centralne krojilnice in lamelirnice (2. faza); predračunska vrednost 250.000.000 din.
- Dokompletiranje proizvodnjega procesa za potrebe proizvodnje novega programa sobnih vrat (2. faza); predračunska vrednost 200.000.000 din.

INLES RIBNICA, TOZD DOLENJA VAS:

Modernizacija proizvodnje z uvedbo najsodobnejše tehnologije za proizvodnjo v malih serijah okenskih programov, vključno s proizvodno halo; predračunska vrednost 522.500.000 din.

INLES RIBNICA, TOZD LOŠKI POTOK:

Izgradnja proizvodne hale za modernizacijo in povečanje finalne proizvodnje; predračunska vrednost 220.000.000 din.

INLES RIBNICA, TOZD SODRAŽICA:

Izpopolnitev proizvodnjega procesa vhodnih in garažnih vrat; predračunska vrednost 100.000.000 din.

DO RIKO:

Strojna oprema; predračunska vrednost 2.000.000.000 din.

DO RIKO, TOZD RIKOSTROJ:

- Hala za primarno zaščito in lakirnica; predračunska vrednost 1.000.000.000 din.
- Prostori za vzdrževanje varil; predračunska vrednost 200.000.000 din.
- Proizvodna hala za razrez pločevine; predračunska vrednost 1.000.000.000 din.
- Skladišče sekundarnih surovin in vnetljivih tekočin; predračunska vrednost 70.000.000 din.
- Plinska postaja; predračunska vrednost 155.000.000 din.
- Prostori za razvoj (aneks); predračunska vrednost 250.000.000 din.
- Železniški tir; predračunska vrednost 100.000.000 din.
- Zunanja ureditev (ograje, kioski, vhodi, paviljon itd.); predračunska vrednost 300.000.000 din.
- Proizvodni prostori RIK OSCHMIDT za vzdrževanje cestne mehanizacije; predračunska vrednost 260.000.000 din.
- Proizvodni obrat v Velikih Laščah; predračunska vrednost 400.000.000 din.
- Proizvodni obrat za izdelavo lesno-obdelovalnih strojev na Gori; predračunska vrednost 300.000.000 din.

DO RIKO, TOZD RIKOMAG:

Proizvodna hala za valjarje; predračunska vrednost 260.000.000 din.

DO RIKO, TOZD ZPO:

Proizvodni prostori za preselitev obstoječe proizvodnje z modernizacijo; predračunska vrednost 260.000.000 din.

DO RIKO, TOZD LOŠKI POTOK:

Proizvodna hala za zimsko in gozdno mehanizacijo in skladišče v Malem logu; predračunska vrednost 330.000.000 din.

DO ITPP RIBNICA:

- Proizvodno-skladiščna hala za vselitev že obstoječe proizvodnje z ustrežno opremo; predračunska vrednost 520.000.000 din.
- Zunanja ureditev; predračunska vrednost 18.000.000 din.

DONIT, TOZD PLETILNICA SODRAŽICA:

- Povečanje zmogljivosti za konfekcioniranje žičnih mrež in tkanin in proizvodnje mrežastih industrijskih filtrov; predračunska vrednost 50.000.000 din.
- Izgradnja večnamenskega objekta s prostori za razvojni oddelek; predračunska vrednost 30.000.000 din.
- Prototipna delavnica (prizidek II); predračunska vrednost 30.000.000 din.
- Modernizacija in razširitev proizvodnje žičnih mrež in tkanin; predračunska vrednost 320.000.000 din.
- Rekonstrukcija kotlovnice; predračunska vrednost 50.000.000 din.
- Skladišče surovin (izgradnja hale); predračunska vrednost 80.000.000 din.
- Proizvodno-skladiščna hala za delno preselitev obstoječe proizvodnje in vselitve nove; predračunska vrednost 120.000.000 din.

SUKNO, TOZD JURJEVICA:

- Izgradnja skladiščnih prostorov; predračunska vrednost 60.000.000 din.
- Modernizacija proizvodnje z nabavo 4 statev kosmatilnega in privijalnega stroja; predračunska vrednost 95.500.000 din.
- Nabava predilnih linij s sovlaganji tujih partnerjev; predračunska vrednost 120.000.000 din.

PLETENINA LJUBLJANA, OBRAT SODRAŽICA:

Razširitev proizvodnih prostorov in modernizacija proizvodnje.

SATURNUS LJUBLJANA, OBRAT LOŠKI POTOK:

Izgradnja obrata v Malem logu.

BPT TRŽIČ, OBRAT LOŠKI POTOK:

Povečanje in posodobitev proizvodnje

3.2. Kmetijstvo

Temeljna naloga kmetijstva v srednjeročnem obdobju 1986—1990 je večje izkoriščanje naravnih danosti, boljša organizacija proizvodnje ter večja uporaba

znanja v kmetijski proizvodnji. Kmetijska proizvodnja se bo v tem srednjeročnem obdobju odvijala na okoli 8.523 ha kmetijskih zemljišč. Obseg kmetijskih zemljišč se zaradi potreb drugih porabnikov v prostoru ne bo bistveno zmanjšal, tako da bo mogoče s sodobnejšimi agrotehničnimi metodami, agro in hidromelioracijami slabših zemljišč povečati kmetijsko proizvodnjo po povprečni letni stopnji 2,5%. V okviru te rasti se bo proizvodnja mleka povečala za 2%, proizvodnja mesa za 3, plemenske živine za 3, poljedelska proizvodnja tudi za 3%. Glede na naravne danosti in dosedanj razvoj se bo kmetijska proizvodnja pretežno odvijala v dveh smereh, in sicer v proizvodnjo mleka in mesa ter plemenske živine in v pridelovanje krmnih rastlin in silažne koruze, da bi tako na domači osnovi pridelali čimveč kvalitetne krme, saj negotova, zlasti pa draga preskrba s koncentratni narekuje tako usmeritev. V živinoreji bomo namenili večjo skrb selekciji, zdravstvenemu varstvu živali ter izboljšanju tehnologije reje. V poljedelstvu pa bo dan poudarek na pridelavo koruze in krmnih rastlin. S sodobnejšimi ukrepi, kakovostnejšim semenom in uvajanjem novih, odpornejših sort se bodo povečali hektarski donosi, tako da bomo dosegli do konca planiranega obdobja 3,5 ton pšenice, 5,5 ton koruze in 4,5 ton silažne koruze na hektar posejanih površin. Bolje bomo izkoristili travniški svet, s katerega bomo po meliorativnih posegih in s pravočasno košnjo pridelali kakovostnejšo krmo. Na osnovi doma pridelane krme bomo v srednjeročnem obdobju dosegli povprečno mlečnost 4.300 l na kravo in povprečno tržno mlečnost 2.300 do 2.500 l na kravo, ob postopnem povečanju stalaža krav za 0,2% letno. Število plemenskih kobil se bo od sedanjega stalaža 130 povečalo na 150. Večjo proizvodnjo mleka in mesa bomo dosegli tudi z izboljšanjem genetskega potenciala osnovne črede, pri čemer bo Kmetijski zavod Ljubljana v sodelovanju s KZ Ribnica dosledno izvajal program kontrole krav in osemenjevanje plemenic s semenom bikov visoke produktivne vrednosti.

Do leta 1990 načrtujemo okoli 758.000.000 din investicij v kmetijstvu, od tega 207.000.000 din v izgradnjo novih in obnovno obstoječih gospodarskih objektov, 138.000.000 din v obnovno opremo in za nabavo osnovne črede krav, 53.000.000 din vlaganji KZ Ribnica v osnovna sredstva za potrebe kmetijstva (zbiralnice mleka in mehanična delavnica za popravilo traktorjev) ter 360.000.000 din za agro in hidromelioracije na blizu 580 ha kmetijskih zemljišč, ležečih ob potokih Bistrica, Sajevec in Tržišica. Sredstva za agro in hidromelioracije bodo prispevali Zveza vodnih skupnosti Slovenije, Zveza kmetijskih zemljiščnih skupnosti Slovenije, kmetijska zemljiška skupnost občine Ribnica, ki bo poleg tega financirala tudi izdelavo agrokarte.

Kmetijska zadruga Ribnica bo kot nosilka razvoja kmetijstva v občini svojo dejavnost v srednjeročnem obdobju organizirala tako, da bo njeno delovanje usmerjeno predvsem v pospeševanje in organizacijo zasebnega kmetijstva za vse uspešnejšo tržno proizvodnjo. Razvoj primarne proizvodnje bo usmerjala v govedorejo, konjerejo in ovčerejo, predvsem v hribovitih predelih občine. Pri poljedelski proizvodnji pa bo zadruga skrbela za pridelavo krme na domači osnovi, za širjenje površin s koruso in krmnimi rastlinami, s splošno družbeno usmeritvijo pa tudi za pridelavo krušnih žit. V sodelovanju s kmetijsko zemljiško skupnostjo, krajevnimi skupnostmi in območno vodno skupnostjo Ljubljana — Sava bo zadruga tudi nosilec agrooperacij v občini. Vzporedno z agro in hidromelioracijami bo izvajana tudi komasacija in medsebojna zamenjava zemljišč. Ker je kmetijska zemlja v občini pretežno v zasebni lasti, bo KZ Ribnica razvijala zadrugištvu in pospeševala razvoj specializiranih, tržno usmerjenih kmetij na podlagi združevanja, zemlje, dela in sredstev. Družbeno organizirano proizvodnjo bo zadruga pospeševala na osnovi pogodb o skupnem poslovnem sodelovanju, le-te bodo osnova za uvajanje sodobne tehnologije in znanja v rastlinsko in živinorejsko proizvodnjo. Razvoj zadrugištvu bo zadruga razvijala tudi z ustanavljanjem različnih oblik proizvodnih skupnosti (pašne skupnosti, strojne, mlekarske), da bi se tako dosegla čim večja stopnja racionalizacije. Za realizacijo teh ciljev bo KZ sklepala s individualnimi kmetijskimi proizvajalci ustrezne pogodbe, do konca leta 1990 pa bo kmetijska pospeševalna služba izdelala proizvodne programe za vsako kmetijo, ki bo vključena v pogodbeno sodelovanje.

Samoupravni sklad za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane občine Ribnica bo z načrtno politiko in v skladu z družbenim dogovorom o enotni politiki in ukrepih o pospeševanju proizvodnje hrane v Sloveniji pospeševal kmetijsko proizvodnjo in sredstva usmerjal za tiste namene, ki bodo v tem srednjeročnem obdobju povečali pridelavo, predvsem osnovnih življenjskih artiklov (žita, meso, mleko).

Veterinarski zavod Krim Grosuplje bo kot nosilec dejavnosti posebnega družbenega pomena skrbel za zdravstveno varstvo živine pred živalskimi kužnimi in drugimi boleznimi, za zdravstveni nadzor nad živili živalskega izvora, za varstvo ljudi pred zoonozami in za organizirano veterinarsko izobraževanje in vzgojo kmetov ter kmečke mladine.

Zavarovalna skupnost Triglav, območna skupnost Ljubljana, pa bo tudi nadalje razvijala sistem zavarovanja živine, tako da bo do konca planskega obdobja zavarovano čim večje število goveje živine in konj.

Načrtovano rast kmetijske proizvodnje bomo v planskem obdobju dosegli predvsem z:

- intenziviranjem kmetijske proizvodnje in v vključevanje v proizvodnjo vseh za kmetijsko izrabi sposobnih zemljišč,
- povečanje produktivnosti dela in ekonomičnosti kmetijske proizvodnje,
- oživitvijo kmetijstva v hribovitih predelih občine in
- krepitev strokovnega dela in vnašanjem izsledkov znanosti v kmetijsko proizvodnjo.

3.3. Gozdarstvo

Občina Ribnica ima po podatkih iz kategorizacije kmetijskih zemljišč 15.896 ha gozdov, kar predstavlja 62% njene površine. Glavnino tega družbenega bogastva predstavlja dinarski mešani gozd bukve, jelke in smreke.

Gozdarstvo bo tudi v tekočem planskem obdobju, kot že doslej, gospodarilo z gozdovi v skladu s planskimi dokumenti, upoštevajoč strokovne možnosti, ki so opredeljene z gozdnogospodarskimi načrti. Osnovna naloga gozdarstva ostaja zato še naprej smotno izkoriščanje gozdov in krepitev njihovih splošno koristnih funkcij, pri čemer bo gozdarstvo skrbelo za trajnost gozdov in za njihovo proizvodno zmogljivost, upoštevajoč pri tem družbene potrebe po lesni surovini, sposobnost rastišč, ekološko uravnatenost in možnost obnove gozdov. Iz preteklosti lahko ugotavljamo, da so bile splošno koristne funkcije gozdov čisto zanemarjene, s spreminjanjem družbenoekonomskih odnosov pa prihajajo vedno bolj v ospredje, zlasti se to kaže v odnosu družbe do kolja, kjer pa ima gozd pomembno funkcijo pri ohranjanju ekološke stabilnosti in prostora.

Vsa strokovna gozdarstva dejavnost v občini se bo še naprej odvijala v okviru gozdnega gospodarstva Kočevje in njegovih dveh temeljnih organizacij združenega dela s sedežem v Ribnici:

— Tozd Gozdarstvo Jelenov žleb Ribnica gospodari z gozdovi na površini 6.500 ha, od tega je 3.900 ha na območju občine Ribnica.

	iglavci	listavci	skupaj
načrtovani bruto posek (m ³) 1986—1990	159.715	59.035	212.750
letni bruto posek	31.943	10.607	42.550
letna neto blagovna proizvodnja	27.151	9.228	36.379

Glede na površino, ki odpade na gozdove z območja občine Ribnica, znaša letni načrt neto blagovne proizvodnje 11.050 m³ iglavcev in 3.915 m³ listavcev.

— Tozd Gozdarska kooperacija Ribnica gospodari z gozdovi v zasebni lastnini na območje občine Ribnica okoli 11.900 ha gozdov.

	iglavci	listavci	skupaj
načrtovani bruto posek (m ³) 1986—1990	320.000	290.000	610.000
letni bruto posek	64.000	58.000	122.000
letna blagovna proizvodnja	39.200	21.300	60.500
domača poraba	15.200	29.100	44.300

Letni plan blagovne proizvodnje zasebnega sektorja, ki odpade na gozdove območja občine Ribnica, znaša 23.500 m³ iglavcev in 7.880 m³ listavcev.

Zaradi razmeroma velikega zaostanka sečnje v zasebnih gozdovih v preteklem planskem obdobju bo potrebno zagotoviti hitrejšo uveljavljanje družbenih interesov pri gospodarjenju z gozdovi, na katerih je lastninska pravica, saj se je bistveno menjala socialna sestava določenega dela gozdnih posestnikov in s tem v zvezi tudi njihov odnos do gozda.

Za boljše odpiranje gozdov temeljni organizaciji načrtujeta tudi vlaganja v novo gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest. V obdobju 1986—1990 načrtuje tozd Gozdarstvo Jelenov žleb novo gradnjo gozdnih cest v dolžini okoli 38 km in rekonstrukcijo gozdnih cest v dolžini 7,5 km.

3.3.1. Lov in ribolov

Tudi v prihodnje se bo ribištvo razvijalo v okviru Ribiške družine Ribnica v sodelovanju z zavodom za ribištvo. Osnovna skrb Ribiške družine Ribnica bo ohranjanje flore in faune naših voda, zato bo ribiška družina še nadalje vlagala v svoje vode mladice in to pretežno salmoide, tesneje pa bo sodelovala tudi z območno vodno skupnostjo Ljubljana — Sava, predvsem pri urejanju in vzdrževanju vodotokov in objektov na njih.

Za zagotovitev posebnega družbenega interesa na področju lovstva bomo obdrževali ravnotežje divjadi in rastlinskega sveta v prostoru in s tem ohranjali, vzdrževali in izboljševali življenjske razmere divjadi ter njeno ustrezno strukturo in število. Posebna pozornost bo veljala avtohtonim vrstam, ki so posebej pomembne za ohranitev naše naravne dediščine. Lovske družine bodo z divjadjo gospodarile na podlagi sprejetih srednjeročnih načrtov in smernic za gojitev divjadi, pri čemer bodo usklajevale interese lovstva s razvojem kmetijstva in gozdarstva, tako da bodo s smotno gojitvijo divjadi zmanjševali škode po divjadi, zlasti v kmetijstvu, kjer so konflikti zaradi škod najpogostejši.

3.4. Trgovina

Blagovni promet pomembno vpliva na uspešnost gospodarjenja in preskrbo občanov. Da bi izboljšali preskrbljenost gospodarstva z vhodnimi komponentami, znižali stroške skladiščenja in transporta ter izboljšali tržni nastop naših delovnih organizacij na domačih in tujih trgih, bodo organizacije združenega dela posvetile večjo skrb organiziranju nabavno-prodajnih služb in služb za raziskavo tržišča in ustreznemu povezovanju le-teh v občini in izven nje, upoštevajoč pri tem načelo racionalnega poslovanja. Razvijale bodo specializirano ponudbo svojih izdelkov doma kot tudi na različnih sejemskih prireditvah v okviru Jugoslavije in v tujini.

Stabilna, kvalitetna in dobro dostopna preskrba prebivalstva je osrednja naloga trgovine in njene maloprodajne mreže, zato bo njen razvoj v tem srednjeročnem obdobju temeljil na dohodkovnem povezovanju s proizvajalnimi organizacijami združenega dela, racionalizaciji, modernizaciji poslovanja, specializaciji ponudbe in kadrovskih usposobljenosti ter odgovornosti za pravčasno in kvalitetno preskrbo proizvodnje in prebivalstva, še posebej pa z drobnega gospodarstva z reprodukcijskim materialom in rezervnimi deli. V okviru teh usmeritev bo trgovina na drobno nadaljevala z modernizacijo in specializacijo že obstoječih prodajnih lokalov zaradi izboljšave poslovanja, boljše in kvalitetnejše preskrbe ter uvajanje sodobnejšega in cenejšega manipuli-

ranja z blagom, s pestrejšo ponudbo in prilagojenim delovnim časom pa se vključevala tudi v turistično ponudbo občine.

Na odročnejših krajih, kjer drobnoprodajna mreža trgovin ne pokriva v zadostni meri potreb občanov, družbeni sektor pa ne kaže večjega interesa za izgradnjo novih kapacitet, bomo v okviru predpisov obrtnega zakona omogočili zasebnikom ustanavljanje obratovalnice z dejavnostjo maloprodaje na drobno.

Trgovina ga debelo, zlasti prodaja gradbenega materiala in sanitarne keramike, umetnih gnojil in rezervnih delov bo z dohodkovnim povezovanjem s proizvodnjo ustvarjala večji količinski obseg poslovanja, konkurenčnost na tržišču in intenzivnejšo izrabo skladiščnih prostorov.

V razširitev trgovinskih kapacitet bodo investirale naslednje trgovske organizacije združenega dela:

Mercator Rožnik, tozd Jelka Ribnica:

— izgradnja nove samopostrežne trgovine v stanovanjski soseski Breg — Grič, v investicijski vrednosti 53.000.000 din;

— posodobitev in modernizacija obstoječih trgovskih lokalov v Sodražici, Grčaricah in Ribnici ter obnova skladišča gradbenega materiala in alkoholnih ter brezalkoholnih pijač v Ribnici, v predračunski vrednosti 53.000.000 din.

Kmetijska zadruga Ribnica:

— obnova trgovskega lokala v Sodražici, v predračunski vrednosti 30.000.000 din;

— zamenjava in posodobitev opreme v obstoječih prodajalnah v Ribnici, v vrednosti 15.000.000 din.

Ker so naložbe omenjenih nosilcev v tem srednjeročnem obdobju zaradi velikega investiranja v preteklem planskem obdobju manjše, potrebe urbanega središča mestnega naselja Ribnica, zlasti po specializiranih trgovinah, pa so večje od možnosti, bo potrebno pri obnovi starega mestnega jedra Ribnica pritegniti k investiranju tudi specializirana trgovska podjetja iz večjih preskrbovalnih središč.

3.5. Gostinstvo in turizem

Razvoj gostinstva in turizma je med seboj tesno povezan. Večjega širjenja gostinskih kapacitet v tem planskem obdobju ne predvidevamo. Prvenstveno bomo skrbeli za modernizacijo zasebnih in družbenih gostinskih lokalov, za posodabljanje in širitev gostinskih storitev ter za povečanje nočitvenih kapacitet z obnovo obstoječega hotela. Podpirali bomo odpiranje gostinskih obratov motelskega tipa ob magistralni cesti Ljubljana — Kočevje in regionalni cesti Žlebič — Nova vas, pri čemer bomo z ustrežno kreditno politiko pospeševali vlaganja v nočitvene kapacitete. Naša turistična ponudba je kljub prirodnim danostim skromna in tudi v bodoče ne moremo računati na večje premike, saj je poleg turističnih kapacitet v turizmu potreben tudi čas za njegovo uveljavitev. Pri razvoju turizma bomo pospeševali kmečki, tranzitni in lovski turizem, zato bomo skrbeli za večjo založenost trgovskih poslovalnic z blagom široke potrošnje, izdelki domače obrti in spominki. Obenem bomo skrbeli tudi za ohranitev naravnih lepot in za intenzivnejše izkoriščanje naravnih danosti Travnogore, Grmade, Gore in Loškega potoka, Francetove jame, Nove Štife.

V turistično ponudbo bomo vključevali tudi športno-rekreacijske objekte v Ribnici in objekte zimskega turizma v Danah, Sodražici, Loškem potoku ter objekte kulturne dediščine, pri čemer bomo morali izboljšati in dograditi nekatere že obstoječe športne objekte.

3.6. Drobno gospodarstvo

V okviru drobnega gospodarstva bomo skušali doseči take premike, ki bi skladno prispevali k prestrukturiranju in dopolnjevanju serijske proizvodnje ribniškega gospodarstva ter spodbujali razvoj storitvenih dejavnosti, pomembnih za življenje in potrebe občanov.

Temeljne naloge v srednjeročnem planskem obdobju so:

— pospeševali bomo obrtno proizvodnjo dejavnost, ki bo usmerjena v izvoz, nadomeščala uvoz, dopolnjevala industrijsko proizvodnjo, dosegala višjo tehnološko raven proizvodnje in zagotavljala nova delovna mesta;

— OZD bodo na podlagi delitve dela, specializacije, kooperacije in drugih oblik dolgoročnega poslovnega sodelovanja prenašale stransko proizvodnjo in proizvodnjo mlaih serij v enote drobnega gospodarstva, kjer bo ta proizvodnja mnogo bolj učinkovita;

— s programom razvoja drobnega gospodarstva v občini Ribnica za tekoče plansko obdobje bomo določili deficitarne dejavnosti, ki jih primanjkuje ali jih ni v občini (steklarstvo, krojaštvo, instalaterske in zidarske storitve); leto bomo določili na podlagi potreb krajevnih skupnosti;

— s prostorskim delom družbenega plana bomo določili lokacijo za gradnjo novih obrtnih delavnic (obrotna cona); v skladu s programom revitalizacije starega mestnega jedra Ribnice bomo določili prostore za služnostno obrtno dejavnost (servisi, ekspres izdelava in popravila) ter usposobili opuščene objekte, tako da bi ustvarili osnovne pogoje za razvoj drobnega gospodarstva;

— spodbujali bomo razvoj domače obrti ter vključevali tradicionalnost suhe robe v osnovne šole, nosilca razvoja domače obrti bosta v občini Ribnica Dom in KZ Ribnica, ki bo vložila v razvoj suhe robe 20 milijonov din, od tega 10 milijonov v osnovna sredstva, ostalih 10 milijonov pa v obliki kredita svojim kooperantom;

— za hitrejši razvoj obrti bo obrtno združenje Ribnica oblikovalo kreditni sklad, katerega sredstva se bodo uporabljala izključno za razvoj drobnega gospodarstva (nakup osnovnih sredstev in gradnja poslovnih prostorov);

— hitrejši razvoj samostojnega osebnega dela bomo zagotovili s stimulatvno

davčno politiko, tako da se bo povečalo vlaganje sredstev občanov v razširjeno reprodukcijo samostojnih obratovalnic;

— na osnovi sprememb obrtne zakonodaje bomo sprejeli ustrezne občinske predpise in z njimi uredili področja, specifična za našo občino.

3.7. Promet

Nadaljnji razvoj občine Ribnica je v dobršni meri odvisen od dobre prometne povezanosti s širšim slovenskim prostorom, zato se bomo v tem planskem obdobju zavzemali za izboljšanje kakovosti prometnih storitev, za racionalno uporabo energije v prometu in za razvijanje integralnega transporta. Zaradi večje odprtosti občine, razvoja turizma in gostinstva bomo podpirali prizadevanja za večji tranzitni promet po magistralni cesti Ljubljana — Brod na Kolpi, s povezavo na avtocesto Zagreb — Reka, pri čemer bomo morali rešiti vprašanje obvoznice v Ribnici in obnoviti Šeškovo ulico ter jo opremiti s sodobno cestno signalizacijo in javno razsvetljavo.

Železniški promet

Za uresničitev koncepcije integralnega prometa se bomo zavzemali za posodobitev železniške proge Ljubljana — Kočevje, predvsem za tovorni promet, in za preusmeritev težkega cestnega transporta na železniški transport.

Avtobusni promet

V obdobju 1986—1990 bomo morali določiti lokacijo in izgraditi avtobusno postajo v Ribnici, s čimer bomo center mestnega naselja Ribnica razbremenili zadrževanja avtobusov. Skupaj s krajevnimi skupnostmi pa bomo v okviru finančnih možnosti zgradili tudi še manjkajoča avtobusna postajališča ob magistralni cesti Ljubljana — Kočevje in regionalni cesti Žlebič — Sodražica — Loški potok in Nova vas, pri čemer bo imela prioriteto izgradnje avtobusnega postajališča z manjšim gostinskim lokalom v Žlebiču.

Tovorni promet

V tem planskem obdobju se bo delovna organizacija Eurotrans Ribnica kot edini večji nosilec transportne dejavnosti v občini intenzivneje vključevala v prizadevanja družbe za oblikovanje celovitega integralnega prometa v republiki, pri čemer bo zaključila izgradnjo blagovno-transportnega centra v Grosupljem in lokaciji Bvrace. Kot mednarodni špediter pa bo povečala obseg prevoznih in špediterjskih storitev, predvsem v dežele Beneluxa, ZR Nemčijo in Francijo. V ta namen delovna organizacija predvideva večja vlaganja:

— v povečanje voznega parka od sedanjih 110 voznih enot na 150 voznih enot v letu 1990, v investicijski vrednosti v višini blizu 1.000.000.000 din;

— dokončanje servisne delavnice s pripadajočo infrastrukturo na lokaciji v Goriči vasi; dokončanje blagovno-transportnega centra v Grosupljem, vrednost obeh investicij znaša 150.000.000 din;

— obnova opreme, orodja in strojev, v vrednosti okoli 50.000.000 din.

Kmetijska zadruga Ribnica, ki poleg svoje osnovne dejavnosti opravlja tudi transportno dejavnost v omejenem obsegu na območju Jugoslavije, v tem planskem obdobju ne načrtuje povečanje voznega parka, pač pa obnovo le-tega v predvideni vrednosti 58.000.000 din.

3.8. Energetika

Z oziroma na ocenjeno letno porabo električne energije v naslednjem srednjeročnem obdobju in upoštevanju zahteve po kvalitetnejši oskrbi bodo v občini Ribnica zgrajeni naslednji elektroenergetski objekti:

- razdelilna transformatorska postaja (RTP) 110/20 kV z močjo 10 MVA, lokacija je predvidena na cesti na UGAR; predvideno leto izgradnje 1988;
- vzporedno s transformatorsko postajo bo zgrajeno 20 kV razvozlišče;
- posodobitev 20/20 kV razdelilne postaje v Sodražici;
- izgradnja 16 transformatorskih postaj s skupno inštalirano močjo 245 kVA;
- novo gradnja in obnova 30 km 20 kV daljnovodov in kablovodov ter 35 km nizkonapetostnega omrežja.

Poleg navedenih investicij bo elektrogospodarstvo gradilo ustrezno elektroprenosno omrežje v skladu s potrebami družbene ali tudi individualne gradnje po sprejetih prostorsko ureditvenih načrtih.

3.9. Komunalno gospodarstvo

3.9.1. Individualna komunalna raba

3.9.1.1. Vodoskrba

S priključevanjem novih vodnih virov ter dograjevanjem vodovodnega omrežja smo v preteklosti v glavnem pokrivali naraščajoče potrebe po vodi vsaj v centralnem delu občine. Pri tem pa je bilo zelo malo storjenega za zagotavljanje boljše kvalitete vode, zato bodo napori na področju vodooskrbe v naslednjem obdobju usmerjeni v iskanje kvalitetnejših vodnih virov, dograjevanja vodovodnega omrežja in vodohramov, obnovo dotrajanega omrežja, predvsem v naseljih, ter varovanje vodozbirnih območij. Tako bodo na regionalnem vodovodu izvršena naslednja dela:

1. Izdelava nadaljnjih dveh vrtin v Sodražici s črpališči in priključki na regionalni vodovod.
2. Izdelava vrtine v Blatah z rekonstrukcijo črpališča; predračunska vrednost 9.500.000 din.
3. Izgradnja rezervoarjev v Brežicah in Sodražici; predračunska
4. Izgradnja vodovoda Ortnek; predračunska vrednost 40.000.000 din.
5. Rekonstrukcija vodovodnega omrežja v mestnem naselju Ribnica ter do vasi Otavica, Lipovec in Bukovica, Sajevec, Frančišek; predračunska vrednost 49.000.000 din.

6. Rekonstrukcija vodovodov v Sodražici ter priključitev sosesk 2—3 in 4—5; predračunska vrednost 31.000.000 din.

7. Dokončanje gradnje črpališča in vodohramov ter rekonstrukcija cevodovov v Loškem potoku; predračunska vrednost 16.000.000 din.

8. Rekonstrukcij drugih vodovodov; predračunska vrednost 20.000.000 din.

9. Izgradnja cevodov Dolenja vas — Grčarice; predračunska vrednost 70.000.000 din.

Za vsa zajetja bodo izdelane ustrezne strokovne osnove za sprejem občinskega odloka o določitvi varstvenih pasov vodnih virov. Sledili bomo usmeritvi, da komunalna organizacija prevzame v upravljanje vse vaše vodovode.

3.9.1.2. Čiščenje odpadnih voda

Do leta 1990 bodo dograjeni kanalizacijski sistemi v Ribnici in Sodražici, vključno z novo čistilno napravo.

1. Kanalizacijski kolektor S odčasne čistilne naprave v Hrovači do centralne čistilne naprave v Goriči vasi;
2. Centralna čistilna naprava; predračunska vrednost 200.000.000 din.
3. Preureditevčasne čistilne naprave v Hrovači v zadrževalni bazen deževnih vod z iztokom v Bistrico; predračunska vrednost 55.000.000 din.
4. Izgradnja sekundarnih kanalizacijskih zbiralnikov po Kolodvorski ulici v Ribnici; predračunska vrednost 16.000.000 din.
5. Kolektor B od stavbe SDK dočasne čistilne naprave v Hrovači s pripadajočimi objekti (razbremenilniki); predračunska vrednost 50.000.000 din.
6. Kolektor A od Podgorske ceste po Opekarski cesti dočasne čistilne naprave v Hrovači; predračunska vrednost 96.000.000 din.
7. Kolektor H od Donita do cerkve v Sodražici z dvema razbremenilnikoma in razbremenilnim kanalom do Bistrice; predračunska vrednost 30.000.000 din.
8. Zbiralnik levega brega Bistrice v Sodražici od mesta do zazidalne cone 4—5; predračunska vrednost 28.000.000 din.

3.9.1.3. Pokopališko-pogrebna dejavnost

Komunalno podjetje Komunala Ribnica bo razširjalo obseg dela na področju pokopališko-pogrebne dejavnosti na tistih območjih, kjer bodo za to dani pogoji in kjer bodo krajevne skupnosti to dejavnost želele prenesti na delovno organizacijo. Do leta 1990 bo zgrajeno pokopališče v Dolenji vasi s spremljajočimi objekti, v predračunski vrednosti 50.000.000 din. V skladu s potrebami se bodo razširila pokopališča, predvsem v Ribnici in na Velikih Poljanah.

3.9.1.4. Oskrba s toplotno energijo

Zaostrene razmere na področju oskrbe s toplotno energijo, predvsem v mestnem naselju Ribnica, narekujejo izgradnjo centralnega toplotnega sistema s priključitvijo na obstoječe toplotodne sisteme DO Inles Ribnica in eventualno izgradnjo nove centralne kotlovnice. Tako bo v srednjeročnem obdobju zgrajena ob sofinanciranju združenega dela:

1. druga faza toplarne Inles,
  2. toplotodno omrežje na relaciji toplarna Inles — Prijatelj trg — osnovna šola — zdravstveni dom — VVZ,
  3. nove toplarniške kapacitete (nova toplarna),
  4. toplotodno omrežje na Trgu V. Vlahoviča in starega mestnega jedra.
- Skupna predračunska vrednost je 610.000.000 din.

3.9.2. Kolektivna komunalna raba

Na področju kolektivne komunalne rabe bodo poskrbeli za redno vzdrževanje in obnavljanje komunalnih objektov in naprav skupne rabe ter za opravljanje komunalnih storitev, pri katerih raba ni individualno določena. Skrbeli bomo za redno vzdrževanje nekategoriziranih občinskih cest ter drugih prometnih površin, vzdrževanje zelenic in parkov v skladu s programom krajevnih skupnosti in samoupravne komunalne skupnosti. Postopno bomo razširili zbiranje in odvažanje smeti ter skrbeli za pravilno urejanje odlagališč. Razširili in vzdrževali bomo objekte in naprave javne razsvetljave.

Komunalna skupnost, gradbeništvo in promet bo z razširitvijo peskokopa pri Dolenji vasi razrešila problem oskrbe z gramozom.

3.9.3. Stavbno-zemljiško gospodarstvo

Sklad stavbnih zemljišč bo v skladu s sprejetimi zazidalnimi načrti in drugimi prostorsko ureditvenimi načrti pripravil program urejanja stavbnih zemljišč. Iz programa bo razviden terminski plan in prednostni vrstni red komunalnega opremljanja. Skupaj s krajevnimi skupnostmi bo določena najprimernejša oblika pridobivanja, urejanja in oddajanja stavbnih zemljišč.

3.10. Stanovanjsko gospodarstvo

Na osnovi potreb po stanovanjih, ki jih narekujejo bodoči demografski razvoj, zamenjava dotrajanega stanovanjskega fonda in izboljšanje stanovanjskega standarda, bo v občini v planskem obdobju 1986—1990 zgrajenih skupaj 230 stanovanj z 18.450 m² stanovanjske površine. Od tega bo zgrajenih 75 stanovanj v družbeno usmerjeni blokovni gradnji in 155 stanovanj v organizirani individualni in zadrugi gradnji.

Gradnja se bo odvijala v okviru sprejetih zazidalnih načrtov mestnega naselja Ribnica in Sodražica in v skladu s sprejetimi prostorsko ureditvenimi načrti po drugih naseljih.

lokacija gradenj stanovanj	družbeno	individualno
Ribnica	55	80
Sodražica	6	30
Loški potok	8	20
Dolenja vas	6	15
Ostali kraji	0	10

Znatel del sredstev se bo odvajalo za obnovo dotrajanega stanovanjskega fonda in revitalizacijo večjih naselij, prvenstveno mestnega naselja Ribnica. Pri tem bomo združevali sredstva drugih soinvestitorjev, saj bodo spodnji prostori revitaliziranega mestnega jedra namenjeni prvenstveno poslovnim prostorom. S kreditno politiko in drugimi ukrepi se bo spodbujala prenova stanovanj in stanovanjskih hiš v zasebni lasti. Da bomo dosegli načrtovani obseg gradnje stanovanj in zagotovili primerne bivalne razmere, bomo:

- skrbeli za racionalizacijo stanovanjske graditve, pravočasno načrtovanje, financiranje, pripravo urbanistične dokumentacije in komunalno opremljanje zemljišč;
- upoštevali ali celo presegli sprejeti standard o energetski ekonomičnosti;
- zagotovili sočasne opremljenosti novozgrajenih stanovanjskih sosesk z oskrbnimi in servisnimi objekti ter objekti družbenega standarda;
- skrbeli za usklajeno urbanistično arhitektonsko oblikovanje bivalnega okolja in tipizacijo stanovanjskih objektov.

Pri gospodarjenju s stanovanjskimi hišami in stanovanji v družbeni lastni bomo uvedli stanarine, ki bodo zagotavljale enostavno reprodukcijo obstoječega stanovanjskega sklada.

3.11. Cestno gospodarstvo

Za magistralnih, regionalnih in lokalnih cestah bomo v prvi vrsti zagotavljali normalne pogoje za kakovostno, učinkovito in gospodarno vzdrževanje, obnavljanje in varstvo cest, kot pogoj za uspešno funkcioniranje gospodarstva in zagotavljanje večje varnosti v cestnem prometu.

Novogradnje:

Zaradi nujnosti razbremenitve prometa v mestnem naselju Ribnica bo zgrajena obvoznica, ki bo prevzela pretežni del tranzitnega prometa in del lokalnega, predvsem dostopa do industrijske cone; predračunska vrednost 120.000.000 din.

Zaradi dotrajanosti vozišča in neprimernih vozil lastnosti bo rekonstruirana regionalna cesta R — 320 od Žlebiča do Sodražice, v dolžini 5770 m; predračunska vrednost 124.985.000 din.

Ojačitev vozišča bo izvršena na regionalni cesti R — 320 skozi naselje Sodražica, v dolžini 420 m; predračunska vrednost 4.974.000 din.

Večja vzdrževalna dela bodo izvršena na naslednjih cestah:

1. Regionalna cesta R — 373 na odseku Travnik — Lazec, v dolžini 4500 m — asfaltiranje vozišča.
2. Regionalna cesta R — 373 na odseku Sodražica — Loški potok, v dolžini 10.000 m — zaporni sloj in zaključna dela.
3. Lokalna cesta L — 6607 na odseku začasne čistilne naprave Hrovača — zamenjava makadamskega vozišča z asfaltnim.
4. Lokalna cesta L — 6601 na odseku Opekarske ceste v Ribnici — asfaltiranje.
5. Lokalna cesta L — 6605 na odsepu Kolodvorska ulica v Ribnici — asfaltiranje.
6. Magistralna cesta M — 6 na odseku Gorenjske in Šeškove ulice v Ribnici — asfaltiranje.
7. Lokalna cesta L — 6628 na odseku Vinice — Lipovšica — rekonstrukcija in asfaltiranje.
8. Lokalna cesta L — 6603 na odseku Bukovica — Dane — rekonstrukcija in asfaltiranje.
9. Lokalna cesta L — 6625 na odseku Velike Poljane — Vrh — rekonstrukcija.
10. Lokalna cesta L — 6625 na odseku Sv. Gregor — Mala Slevica — asfaltiranje.
11. Lokalna cesta L — 6623 na odseku Mlake — Žimarice — rekonstrukcija.
12. Lokalna cesta L — 6623 na odseku Ortnek — Sv. Gregor — zaporni sloj na vozišču.
13. Lokalna cesta L — 6623 na odseku Ortnek — Sv. Gregor — zaporni sloj na vozišču.
14. Zgrajena bodo avtobusna postajališča v Žlebiču, Goriči vasi in Prigorici.

Skupna predračunska vrednost del od točke 1 do 14 znaša 524.000.000 din. V sklopu prometne ureditve in revitalizacije mestnega naselja Ribnica bo zgrajena osrednja avtobusna postaja.

Vsa dela na področju cestne infrastrukture bodo izvršena ob doslednem upoštevanju določb sporazuma o temeljih plana skupnosti za ceste občine Ribnica.

MOŽNI OBSEG SREDSTEV SIS MATERIALNE PROIZVODNJE V OBČINI ZA OBDOBJE 1986 — 1990

	skupaj ocena 1981—85	skupaj plan 1986—90	indeks vsote 1986—90 1981—85	stop. rasti art.sr. 1981—85/ 1986/90	1986 vir	1990 osnova	Stopnja 1985	1986/90
SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA								
INTERESNA SKUPNOST	962.813	1.064.723	111	2,2			6,00	5,255
I. na nivoju SRS	47.336	30.340	64	-7,2			0,295	0,155
— za domove in MDA	47.336	26.425	56	-8,8	DOH.	BOD	0,295	0,135
— za manj razvite	—	3.915			Č.D.	BOD	5,0	0,020
I. na nivoju občine	915.477	1.034.383	113	2,60			5,705	5,100
— sredstva OZD	265.561	587.287	222	24,40	Č.D.	BOD	1,655	3,000
— združeno v SSS	649.916	447.096	69	-6,20			4,050	2,100
a) za družb. pomoč	144.414	97.880	68	-6,40	DOH.	BOD	0,500	0,500
b) za vzajemnost	150.832	137.032	91	-1,80	Č.D.	BOD	0,700	0,700
c) za revitalizacijo	64.184	78.304	122	4,40	DOH.	BOD	0,400	0,400
d) za kadre	83.493	39.152	47	-10,60	Č.D.	BOD	—	0,200
e) za večja vzdr. dela	—	58.728	—	—	Č.D.	BOD	—	0,300
f) za urejanje zemljišč	206.993	—	—	—	Č.D.	BOD	2,450	—
SAMOUPRAVNA KOMUNALNA								
INTERESNA SKUPNOST								
— kolek. kom. raba	—	114.950	—	—	DOH.	BOD	2,4	0,80
— razširjena repr.	376.005	356.930	190	18,0	Č.D.	BOD	—	2,50
SIS ZA CESTE								
OBČINE RIBNICA		242.690			Č.D.	BOD	—	1,70

3.12. PTT promet

Razvoj PTT omrežja in njegovih zmogljivosti v obdobju 1986—1990 temelji na zahtevi po zmanjšanju razkoraka med potrebami in možnostmi zadovoljevanja potreb uporabnikov po PTT storitvah.

Naraščajoče potrebe po PTT storitvah, dvig kakovosti in vse zahtevnejše oblike medsebojnega komuniciranja zahtevajo ne samo povečanje avtomatizacije procesa dela, temveč tudi uvajanje novih zahtevnejših PTT storitev, zato bomo dejavnosti PTT prometa zagotovili prioriteto razvoju, prvenstveno zagotavljali uvajanje ekonomskih cen poštinskih storitev in z ustrežno kreditno politiko pospeševali njegov hitrejši razvoj. V obdobju 1986—1990 v občini načrtujemo realizacijo naslednjega programa:

- povečanje kapacitet avtomatskih telefonskih central v Ribnici, Sodražici, Dolenji vasi in Loškem potoku,
- povečevanje naročniško kableskega TT omrežja,
- izgradnjo medkrajevnih telefonskih govornic v skladu s potrebami posameznih večjih naselij (Ribnica, Dolenja vas, Loški potok).

Kapacitete KATC Ribnica se bodo povečale za 1000 števil, v Sodražici za 200 števil, v Dolenji vasi in v Loškem potoku za 200 števil, zgradila se bo teleprinterska povezava s Sodražico in Loškim potokom.

S programom razvoja se predvideva skladno z večanjem kapacitet priključkom v ATC tudi povečanje obstoječega naročniškega TT omrežja, od 2664,4 kmp v letu 1984 na 4469,2 kmp v letu 1990.

3.13. Vodno gospodarstvo

Dejavnost vodnega gospodarstva bo zajemala:

1. Varstvo pred škodljivim delovanjem voda:
  - redno vzdrževanje
  - obramba pred poplavami
  - rečna nadzorna služba
2. Varstvo vodnih količin
3. Varstvo kvalitete vode

1. V okviru rednih vzdrževalnih del, ki se bodo opravljala na vseh vodotokih, predvsem v skladu s potrebami, bo izvršena regulacija potoka Tržišče.
Zaradi zagotavljanja obrambe pred poplavi se je v srednjeročnem obdobju 1981—1985 začela gradnja zadrževalnik Prigorica. Gradnja se bo nadaljevala v planskem obdobju 1986—1990, za kar se zagotavljajo sredstva v višini 200.000.000 din.
V skladu s sprejetim družbenim planom SRS se bodo v občini Ribnica izvajala melioracijska dela na okoli 600 ha. Vodno gospodarstvo bo s tem v zvezi zagotovilo osnovno oziroma izvedlo regulacijo potokov v dolžini 15 km; predračunska vrednost teh del je 183.000.000 din.
2. S ciljem zagotavljanja zadostnih količin zdrave pitne vode bo vodno gospodarstvo finančno sodelovalo pri raziskavi vodnih virov in gradnji primernih vodnogospodarskih preskrbovalnih objektov. V ta namen bo zagotovljenih 16.000.000 din.
3. S ciljem zagotavljanja varstva kvalitete voda bo v občini v skladu s planom samoupravne komunalne skupnosti zgrajeno kanalizacijsko omrežje, prvenstveno v mestnih naseljih Ribnica in Sodražica. Pri gradnji primarne kanalizacijske mreže in čistilne naprave bo sodelovalo vodno gospodarstvo z zneskom 8.000.000 din.

IV. RAZVOJ DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

4.1. Socialni razvoj

Programe in storitve družbenih dejavnosti bodo določili in financirali skladno z materialnimi možnostmi. Ob usklajevanju programov bodo določili prednostna področja ter naloge, ki jih bodo izvajali na osnovi svobodne menjave dela, ter se dogovarjali o financiranju programov na osnovi neposredne menjave dela. Ob omejenih materialnih možnostih bodo upoštevali prednost in selektivnost programov in nalog, pri čemer bodo imeli prioriteto zagotovljeni programi. Zato bomo v tem srednjeročnem obdobju ohranili realno raven preteklega srednjeročnega obdobja, razen na področju otroškega varstva, kjer se bo število otrok, vključenih v organizirano varstvo, povečalo. Postopno bomo izboljševali družbenoekonomski položaj delavcev v družbenih dejavnostih in že v prvem letu tega srednjeročnega obdobja zagotovili uskladitev OD delavcev v družbenih dejavnostih z delavci v gospodarstvu, zato bodo sredstva za OD in skupno porabo v družbenih dejavnostih rasla najmanj skladno z gospodarstvom, ali v začasnem obdobju celo hitreje kot v gospodarstvu.

Prostorske zmogljivosti za izvajanje programov družbenih dejavnosti bodo zagotavljali z načrtnim vzdrževanjem ter obnovo že obstoječih objektov na osnovi združevanja sredstev amortizacije, združevanja sredstev po posebnem sporazumu in krajevnega samoprispevka. Nove investicije se predvidevajo le na področju otroškega varstva za vključitev otrok v Ribnici in Dolenji vasi. SIS bodo najkasneje v letu 1986 vračunale v ceno storitev amortizacijo v polnem znesku po stopnjah, ki so zakonsko predpisane.

Za zagotovitev večje strokovnosti in ustreznosti samoupravne organiziranosti ter racionalizacije dela bodo ustrezno reorganizirali delo SIS družbenih dejavnosti, aktivirali center socialnega dela ter področje izobraževalne, kulturne in telesnokulturne dejavnosti, za kar jim bodo zagotovili ustrezne delovne prostore.

4.2. Družbena vzgoja in varstvo predšolskih otrok

V družbeno vzgojo in varstvo predšolskih otrok bomo v tem srednjeročnem obdobju vključevali 40% predšolskih otrok, zato bo realna rast za redni program znašala 4% povprečno na leto za vse petletno obdobje. Za otroke v starosti treh let bomo »odpirali« varstvene družine.

Prizadevali si bomo za tesnejšo povezanost vzgojnovarstvenih organizacij z okoljem, tako da bomo za otroke od 2 do 6,5 let, ki niso vključeni v vzgojnovarstvene organizacije, razvijali nove oblike vzgojnega dela, postopno podaljševali program z 80 na 250 ur in do konca srednjeročnega obdobja povečali obseg male šole na 525 ur.

Da bi dosegli potrebne kapacitete v vzgojnovarstveni organizaciji Ribnica, bomo denar zagotovili po dodatnem sporazumu.

Otroke z lažjimi motnjami v telesnem in duševnem razvoju bomo vključevali v redne oddelke, medtem ko bomo za težje motene morali odpreti poseben oddelek.

Skladno s sporazumom o uveljavljanju socialnovarstvenih pravic bomo zagotavljali družbeno pomoč otrokom predvsem v obliki plačila oziroma doplačila varstva in prehrane v VVO, prehrane v šoli, in le izjemoma tudi v denarju. Delež vzgoje v storitvah VVO bo v celoti krila skupnost, starši pa bodo glede na dohodek prispevali ustrezen delež.

Skupnost bo tudi v tem obdobju solidarnostno združevala za program družbenih pomoči otrokom, program skupnih nalog pa se bo po načelu vzajemnosti uresničeval v SOV SRS.

4.3. Osnovno izobraževanje

Razvoj osnovnega šolstva bo temeljil na tesnejšem povezovanju šole z okoljem (OZD, KS), hitrejšem prehodu novih spoznanj v vzgojnoizobraževalno delo ter izboljševanju materialnih pogojev za delo. Za uresničitev teh nalog bomo:

- uveljavili nov program življenja in dela OŠ (t.j. nov predmetni in učni načrt) v vse razrede OŠ;
- obdržali enak obseg celodnevne osnovne šole in podaljšane bivanja, s tem da bomo v program podaljšane bivanja uvajali vsebinske oblike in metode dela COŠ;

- zagotavljali ustrezne materialne pogoje tudi za izvajanje tistega dela dodatnega programa, ki kvalitetno dopolnjuje nov zagotovljen program dela OŠ (šola v naravi, glasbena šola);
- postopno zagotovili enoten standard vsem učencem v osnovnih šolah;
- uresničevali pogoje za razvoj interesnih dejavnosti, še posebej na področju širjenja politične vzgoje;
- posvetili posebno pozornost stalnemu in kvalitetnemu izobraževanju in usposabljanju učiteljev, vključno z pridobitvijo visokošolske izobrazbe;
- krepili samoupravno vlogo učencev.

Občinska izobraževalna skupnost bo vsem šolam omogočila postopen prehod na obračunavanje 100-odstotne amortizacije, ki jo bodo šole namenile za redno investicijsko vzdrževanje. V tem petletnem obdobju bomo obnovili šole v Sodražici, obe stari šoli v Ribnici ter šolski kuhinji v Ribnici in Dolenji vasi, za kar se bodo sredstva zbrala po že prej omenjenem sporazumu (in to 52,3% vseh zbranih sredstev) ter iz sredstev krajevnega samoprispevka.

4.4. Raziskovalna dejavnost

Da bi razvojno-raziskovalno delo dejansko postalo del družbene reprodukcije, bomo v tem srednjeročnem obdobju dajali poudarek predvsem tistim razvojno-raziskovalnim nalogam, ki bodo predlagale ustrežnejše rešitve znanstveno-razvojne in organizacijske — tehnološke problematike OZD v naši občini za oblikovanje takih razvojnih programov, ki bodo temeljili predvsem na razvoju in uporabi lastnega znanja.

Posebno pozornost bomo namenili pospeševanju razvoja inovacijskega in investicijskega dela OZD.

Večjo vključenost mladih v vzgojno in raziskovalno delo pa bomo zagotovili z razvijanjem in financiranjem ustreznih programov v osnovnih šolah in društvih. Sofinancirali bomo tudi raziskave, ki jih bodo za območje občine opravljale posamezne raziskovalne ustanove.

4.5. Kultura

Osnovna pozornost bo na področju zadovoljevanja kulturnih potreb v tem srednjeročnem obdobju usmerjena k izboljšanju programov kulturne dejavnosti v občini, zato bomo izvajali predvsem naslednje naloge:

- razvijali in krepili bomo ljubiteljsko kulturo, ki daje posameznikom možnost aktivno posegati v kulturno dogajanje;
- podpirali bomo razvoj glasbene, gledališke, likovne in literarne dejavnosti;
- na področju knjižničarstva bomo z ustreznimi programi približali knjigo bralcu ter zagotovili knjižni porast 1 knjige na 6 prebivalcev;
- na področju varstva naravne in kulturne dediščine se bomo vključevali v program dejavnosti ljubljanskega regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, v skladu z zakonom o zaščiti naravne in kulturne dediščine razglasili naravno in kulturno dediščino občine za spomenik ter zagotavljali arhivsko dejavnost;
- s politiko zaposlovanja in štipendiranja bomo rešili najbolj kritično področje dejavnosti (muzej);
- razvijali bomo sodelovanje z osnovno šolo in ZSMS;
- glede na stanje kulturnih objektov bomo iz sredstev, zbranih po sporazumu, in sredstev amortizacije obnovili kulturni dom v Loškem potoku, obnovili odra v domu TVD Partizan Sodražica in TVD Partizan Ribnica ter uredili prostore muzeja, galerije in knjižnice v Ribnici.

4.6. Telesna kultura

Na področju telesne kulture bomo razvijali oblike množičnega vključevanja delovnih ljudi in občanov v redne telesnokulturne dejavnosti, zlasti tiste, ki temeljijo na racionalnem izkoriščanju obstoječih objektov in naravnih danosti, za kar bomo tudi ustrezno posodabljali namenske rekreativne objekte.

Pospeševali bomo oblike tesnejšega povezovanja programov dejavnosti z vzgojnoizobraževalnimi organizacijami. Skrbeli bomo za pridobivanje telesnokulturnih navad otrok in mladine, tako da bomo s skupnostima otroškega varstva in izobraževanja izvajali različne športne programe.

Izvajali bomo programe tekmovalnega športa, upoštevajoč množičnost, kontinuiteto dela, ter si prizadevali za vrhunske dosežke posameznikov in ekip, ki izpolnjujejo merila vrhunskega športa.

Skrbeli bomo za usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov za potrebe športne rekreacije in vrhunskega športa ter usposabljanje organizatorjev telesne kulture, pri čemer bo nujna večja povezanost med izobraževanjem otroških varstvom in zdravstvom.

V tem srednjeročnem obdobju bomo morali predvsem skrbeti za redno vzdrževanje športnega centra v Ribnici ter obnoviti dvorani TVD Partizan v Sodražici in Ribnici. Tudi za ta dela bomo namenili del sredstev, zbranih po sporazumu za širitev vzgojnovarstvenih kapacitet, obnovo in vzdrževanje izobraževalnih, kulturnih in telesnokulturnih objektov.

4.7. Zdravstvo

Zdravstveno varstvo bo v tem srednjeročnem obdobju ohranilo dosežen obseg zdravstvenih storitev, težili pa bomo k še večji kvaliteti storitev, ki zagotavljajo boljšo zdravstveno stanje, socialno varnost in delovno storilnost občanov. Posebno skrb pa bomo dajali nalogam in ukrepom v zvezi z:

- obravnavanjem najresnejših in najbolj razširjenih bolezni, predvsem boleznih dihal, obolenja srca in ožilja, poškodb mimo dela itd.;
- samozaščitno dejavnost občanov (zdravstvena prosveta in vzgoja, aktivnejši odnos do zdravja, medsebojna pomoč občanov itd.);
- širitvijo preventivnih dispanzerskih metod dela.

Nadaljnji razvoj zdravstvene dejavnosti in zmogljivosti bo temeljil na večji medsebojni povezanosti, usklajenosti in dogovorjeni delitvi dela.

Večjo kvaliteto dela bomo dosegli s stalnim strokovnim izpopolnjevanjem delavcev v osnovnem zdravstvenem varstvu in s hitrejšim uvajanjem sodobnih metod strokovnega dela. Število delavcev se v zdravstvu ne bo povečalo, potrebno pa bo dati še več pozornosti izkoriščenosti delovnega časa ter notranji organizaciji dela, pri čemer bi s kadrovskim prestrukturiranjem zaposlenih lahko zmanjšali delež administrativnih delavcev v korist visoko strokovnih zdravstvenih delavcev.

Investicije v objekte ne načrtujemo, omogočili pa bomo nabavo nujno potrebne sodobne opreme in zamenjavo iztrošene ter omogočili nadaljnji razvoj računalniškega zdravstvenega sistema. Zagotovili pa bomo amortizacijo, ki bo omogočala vsaj enostavno reprodukcijo. Za pokrivanje stroškov zdravstvenih storitev predvidevamo udeležbo sredstev medobčinske in republiške solidarnosti.

SREDSTVA ZA ZADOVOLJEVANJE SKUPNIH POTREB

SIS	1985	1990	skupaj 1986—1990	struktura v %		st. rasti v % 1986—1990
				1985	1990	
skupnost otroškega varstva	79.205	96.365	446.160	9,4	9,4	4
izobraževalna skupnost	249.648	292.231	1.373.308	29,6	28,4	3,2
kulturna skupnost	16.879	19.758	92.850	2,0	1,9	3,2
telesnokulturna skupnost	17.199	20.133	94.610	2,0	2,0	3,2
skupnost socialnega skrbstva	37.516	43.915	206.373	4,4	4,3	3,2
zdravstvena skupnost	429.564	502.836	2.363.022	50,8	49,0	3,2
skupnost za zaposlovanje	12.930	15.136	71.128	1,6	1,47	3,2
raziskovalna skupnost	1.822	2.133	10.022	0,2	0,2	3,2
SKUPAJ	844.763	992.507	4.657.473	100	96,6	3,3
sredstva za obnovo stavb za izobraževanje, telesno kulturo, kulturo in otroško varstvo	—	35.276	101.054	—	3,4	57,5
SKUPAJ	—	1.027.783	4.758.527	100	100	4

V. RAZVOJ DRUGIH PODROČIJ

5.1. Varstvo naravne in kulturne dediščine

V politiko nadaljnega razvoja bomo kot pomembno sestavino vključili varstvo, revitalizacijo in pravilno vrednotenje arheološkega, umetnostnozgodovinskega, etnološkega, urbanistično-arhitektonskega, naravovarstvenega in arhivskega fonda, spomenikov NOB in ljudske revolucije.

Področje naravne in kulturne dediščine ribniške občine je še dokaj neraziskano in neobdelano. Da bi ga čimbolje vključili v proces urejanja prostora, je bilo v postopku priprave družbenega plana občine Ribnica vzpostavljeno intenzivno sodelovanje s strokovnjaki zavoda za spomeniško varstvo iz Ljubljane, ki so preučili vsak poseg v prostoru, ki predvideva spremembo v krajini.

Ena pomembnih nalog, ki jih bomo čimprej opravili, je zagotovitev izdelave strokovnih podlag in na osnovi strokovno izdelanih vrednotenij z ustreznimi režimi varovanja in urejanja zaščiti vseh objektov in območij naravne in kulturne dediščine.

5.2. Požarno varstvo

Samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požarom bo usmerjala sredstva prvenstveno za preventivno dejavnost ter krepitev protipožarne zavesti delovnih ljudi in občanov. Nadaljevalo se bo z izobraževanjem gasilskih kadrov ter posodabljanjem gasilske opreme.

Sredstva, zbrana po stopnji 0,3% iz dohodka (osnova bruto osebni dohodki), se bodo namenjala prvenstveno za:

- redno vzdrževanje gasilskih društev in zvez;
- odplačilo anuitet za avto cisterne v Loškem potoku, gasilski dom v Sodražici in gasilski dom v Ribnici;
- dograditev gasilskih domov v Rakitnici, Dolenji vasi, Otavichah, Nemški vasi, Dolenjih Lazih, Prigorici, Jurjevici, Žimarah in Malem logu ter izgradnja doma v Velikih Poljanah;
- gradnjo vodovodnega bazena v vasi Sušje;
- nabavo tlačnih cevi;
- nabavo avto cisterne za območje Dolenje vasi in Ribnice;
- nabavo osebne in zaščitne opreme za 10 gasilskih društev;
- nabava radiozveze za 20 gasilskih vozil in postavitev repetitorja na Grmadi.

5.3. Krajevne skupnosti

Na področju razvoja in krepitev krajevnih skupnosti bomo spodbujali delovanje delegatskega sistema, od hišnih svetov, krajevne samouprave, delegacij za SIS do zbora krajevnih skupnosti skupščine občine. Krajevne skupnosti ostajajo glavni nosilec in pobudnik družbenih aktivnosti na svojem območju.

S tem planom in dogovori o temeljnih plana samoupravnih interesnih skupnosti se zagotavlja vsaki krajevni skupnosti:

4.8. Socialno skrbstvo

Temeljna usmeritev socialnega skrbstva bo v tem srednjeročnem obdobju krepitev preventivnih oblik dela, zato bomo posebno skrb posvetili organiziranju socialnih služb. Ustanovitev centra za socialno delo je ostala nerealizirana naloga še iz prejšnjega srednjeročnega obdobja, zato bomo vložili vse napore za njegovo ustanovitev v okviru reorganizacije skupnih strokovnih služb SIS in ustanovitve občinskega centra družbenih dejavnosti. Pri tem pa moramo strokovnim prvenstveno zagotoviti zadostne prostorske in s tem boljše pogoje za delo, ki bodo omogočili tudi večjo kvaliteto in strokovnost dela. Poleg tega bomo razvijali prostovoljne oblike dela, v delo socialne službe pa bomo pritegnili tudi humanitarne organizacije in krajevne skupnosti.

Materialno in socialno najbolj ogroženim skupinam prebivalstva, ki zaradi kakršnihkoli vzrokov potrebujejo pomoč skupnosti, bomo še naprej zagotavljali socialno varnost. Politika izvajanja socialnovarstvenih pomoči bo temeljila na izvajanju samoupravnega sporazuma o socialnovarstvenih pomočeh na osnovi enotne evidence o prejemkih socialnovarstvenih pomoči. Za ostarele občane bomo predvsem razvijali nego na domu ter domsko varstvo. V tem letu bomo imeli na razpolago 20 mest.

— cene
— v tisočih

- hitrejšo izgradnjo komunalne in cestne infrastrukture,
- skladnejšo razporeditev delovnih mest, ter oskrbo,
- zagotavljanje varstva kvalitete življenjskega okolja in pogojev za normalni prostorski razvoj,
- pogoje za nadaljnjo krepitev SLO in DS.

Materialno osnovo za zadovoljevanje potreb delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih bomo zagotavljali na podlagi sodelovanja in dogovarjanja z združenim delom ter samoupravnimi interesnimi skupnostmi, različnimi oblikami prostovoljnega dela, krajevnim samoprispevkom ter v okviru splošne porabe občine Ribnica.

5.4. Družbeni sistem informiranja

Na področju družbenega sistema informiranja bodo ustvarjeni pogoji za postopen prehod na celovit in enoten sistem družbenega informiranja v občini. Zato bomo modernizirali tehnične osnove sistema, uvajali sodobne oblike in tehnološke rešitve, ki bodo omogočale pravočasno in popolnejšo zagotovitev planskih, znanstveno-tehničnih, finančnih in drugih informacij, kar bo prispevalo k večji učinkovitosti odločanja organov upravljanja, poslovnih organov, delegatskih skupščin ter k bolj učinkovitemu spremljanju izvajanja odločitev.

5.5. Razvoj splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite

Uresničevanje zasnove splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite bomo zagotovili: z nadaljnjim razvijanjem in krepitevjo družbene samozaščite in splošne ljudske obrambe v obsegu in namenu, za katere se bomo nosilci družbenega planiranja dogovorili s samoupravnim sporazumom o temeljnih obrambno-razvojnega načrta občine Ribnica za obdobje od 1986 do 1990.

Za uresničevanje nalog s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite bomo zagotavljale sredstva:

- a) temeljne in druge organizacije združenega dela za izvajanje lastnih obrambnih priprav in za izvajanje nalog in programov, ki so skupnega pomena za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v občini ali v krajevnih skupnostih, in
- b) občina za naloge in programe, ki izhajajo iz njenih pristojnosti in nalog ter sprejetih obveznosti na podlagi dogovora o uresnitvi nalog splošne ljudske obrambe, ki so skupnega pomena za obrambno pripravljenost SR Slovenije v obdobju 1986—1990.

Temeljne in druge organizacije združenega dela (udeleženci v sporazumevanju) bodo za izvajanje nalog, ki so skupnega pomena za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v občini ali v krajevnih skupnostih, zagotavljale sredstva na podlagi samoupravnega sporazuma o temeljnih obrambno-razvojnega načrta občine Ribnica za obdobje 1986—1990.

Sredstva za neposredne naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite se bodo še naprej zbirala:

- iz dohodka temeljnih in drugih organizacij združenega dela za lastne obrambne priprave;

- iz dohodka temeljnih in drugih organizacij združenega dela na podlagi samoupravnega sporazuma o temeljnih obrambno-razvojnega načrta občine Ribnica za obdobje od 1986 do 1990 po stopnji 0,26;
- iz proračuna občine Ribnica.

Navedeni viri sredstev za neposredne naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite bodo dosegli v tem planskem obdobju 0,30 odstotka narodnega dohodka, ki bo od 1986 do 1990 ustvarjen v občini Ribnica.

VI. UREJANJE PROSTORA IN VARSTVO OKOLJA

6.1. Cilji

Na področju urejanja prostora in varstva okolja bomo nadaljevali v preteklosti pričete aktivnosti za odpravo komunalnih, prometnih in ostalih problemov v prostoru. Na osnovi določil prostorskih sestavin dolgoročnega plana in urbanistične zasnove mesta Ribnica bomo sprejeli potrebne prostorske izvedbene akte kot osnovo za operativno uresničevanje določil nove prostorske zakonodaje pri nadaljnjih posegih v prostor.

Za učinkovitejšo uresničevanje usmeritev, ki bodo dogovorjene v prostorskih izvedbenih aktih, bomo postopoma uveljavljali ukrepe na posameznih spremljajočih področjih, ki imajo neposreden ali posreden odraz v urejenosti okolja. To so ukrepi na področju odprave motenj v okolju, substandardnih stanovanj, zlasti pa na področju zemljiške politike. S slednjimi naj bi preprečili tiste razloge neskladnega prostorskega razvoja, ki izvirajo iz neusmerjenega prometa z zemljišči.

Okolje bomo varovali pred škodljivimi snovmi, spodbujali razvoj sodobno surovinsko in in energetsko varčnih in čistih tehnologij, načrtovali sanacijo tistih obstoječih tehnologij, ki povzročajo prekomerno onesnaževanje okolja.

Pri izdelavi prostorskih izvedbenih aktov bomo objektivno upoštevali vse interese, ki so prisotni v prostoru, skladno z njihovim družbenim pomenom, že zlasti pa uveljavljanju širših družbenih interesov glede smotrne rabe zemljišč. V prostorskih izvedbenih aktih bomo strokovno obdelali neposredne cilje, ki izhajajo iz usmeritev dolgoročnega plana in iz konkretne problematike krajevnih skupnosti.

6.2. Naloge v zvezi z urejanjem prostora

6.2.1. Območje KS Sv. Gregor — R-1

Območje krajevne skupnosti Sv. Gregor je enotno prostorsko obdelano kot prostorska celota R1, ki jo sestavljajo naslednja ureditvena območja:

oznaka ureditvenega območja	naziv območja	površina v ha	namembnost	prostorski izvedbeni akt
S1	Marolče	2,31	stanovajska	PUP
S2	Sv. Gregor	6,88	stanovajska	PUP
S3	Maršiči	1,38	stanovajska	PUP
S4	Praproče	1,38	stanovajska	PUP
S5	Pusti hrib	7	kmetijska	PUP
KG	KS Sveti Gregor		kmetijska, gozd.	PUP

Pri izdelavi prostorskih izvedbenih aktov bomo upoštevali naslednje usmeritve glede varovanja skupnih in splošnih interesov:

- za izboljšanje pogojev lokalnega prometa bomo realizirali:
  - modernizacijo lokalne ceste (L 6625) na odseku Sveti Gregor — Mala Slevica,
  - rekonstrukcijo lokalne ceste Sveti Gregor — Sodražica (zaporni sloj na cestišču),
  - rekonstrukcijo lokalne ceste Črnc — Mlake — Žimarice,
  - modernizacijo lokalne ceste Sv. Gregor — Hojče (zaporni sloj na vozišču),
  - rekonstrukcijo lokalne ceste Ograja — Hojče — Hudi konec,
  - rekonstrukcijo nekategorizirane ceste Zlati rep — Škrlovica.

V letu 1986 bomo prometno uredili gozdne ceste na dveh lokacijah.

- Zgradili bomo naslednje elektroenergetske naprave:
  - 20 KV daljnovod Žimarice Vintarji,
  - TP 50 KVA Pugled,
  - TP 50 KVA Perovo.
- Agrotehnične operacije bomo izvršili na območju Pustega hriba na površini 7 ha (agromelioracija).

6.2.2. Območje Velike Poljane — R2

Območje krajevne skupnosti Velike Poljane je enotno prostorsko obdelano kot prostorska celota R2, ki jo sestavljajo naslednja ureditvena območja:

oznaka ureditvenega območja	naziv območja	površina v ha	namembnost	prostorski izvedbeni akt
S1	Gornje Podpoljane	1,13	stanovajska	PUP
S2	Dolnje Podpoljane	1,44	stanovajska	PUP
S3	Vel. Poljane	6,50	stanovajska	PUP
KG	KS Vel. Poljane		kmetijska, gozd.	PUP

Pri izdelavi prostorskih izvedbenih aktov bomo upoštevali naslednje usmeritve glede varovanja skupnih in splošnih interesov:

- opredelili in zavarovali bomo lokacije za naslednje deficitarne objekte in naprave s področja spremljajočih dejavnosti:
  - družbene dejavnosti:

- izgradnja gasilskega doma na Velikih Poljanah,
- izgradnja lovskega doma,
- predvidena industrijska cona;

- prometna infrastruktura:
  - rekonstrukcija ceste Velike Poljane — Vrh,
  - ureditev parkirnih prostorov v Ortneku;
- zgradili bomo elektroenergetske naprave:
  - 20 KV daljnovod z odcepom za Gornje in Dolnje Podpoljane,
  - TP 100 KVA Dolnje Podpoljane;
- na področju komunalne dejavnosti bomo zgradili naslednje komunalne naprave:
  - rezervoar pri Ortneku,
  - vodovod — cevi KPE Ø/ 110 Breže — Ortnek,
  - dodatno zajetje vode in njena napeljava za naselji Gornje in Dolnje Podpoljane,
  - razširitev in ureditev pokopališča;
- na področju PTT prometa načrtujemo telefonsko povezavo z vsemi naselji.

6.2.3. Območje KS Sodražica — R3

Območje krajevne skupnosti Sodražica je enotno prostorsko obdelano kot prostorska celota R3, ki jo sestavljajo naslednja ureditvena območja:

oznaka ureditvenega območja	naziv območja	površina v ha	namembnost	prostorski izvedbeni akt
S1	Žimarice	10,31	stanovajska	PUP
S2	Potok—Kožarji	3,56	stanovajska	PUP
S3	Čampe	1,50	stanovajska	PUP
S4	Podklanc	1,88	stanovajska	PUP
S5	Kračali	1,75	stanovajska	PUP
W1	Kračali	2,00	počitniška	PUP
S6	Janeži	1,81	stanovajska	PUP
S7	Krčeti	2,06	stanovajska	PUP
S8	Globel	5,00	stanovajska	PUP
S9	Zamostec	8,88	stanovajska	PUP
S10	Lipovšica	2,81	stanovajska	PUP
S11	Zapotok	3,63	stanovajska	PUP
S12	Vinice	3,13	stanovajska	PUP
W2	Travna gora	6,06	počitniška	PUP
S13	Sodražica	0,5	stanovajska	PUP
S14	Sodražica	5,44	stanovajska	ZN
S15	Sodražica	4,25	stanovajska	ZN
S16	Sodražica	14,00	stanovajska	ZN
S17	Sodražica	9,19	stanovajska	ZN
I1	Sodražica	2,81	industrijska	ZN
I2	Sodražica	3,56	industrijska	ZN
C1	Sodražica	4,44	centralne dej.	ZN
K1	Pšenični vrh	48,00	kmetijske dej.	PUP
K2	Bistrica	385,00	kmetijske dej.	UN
R1	Planina	1,25	rekreacijska	UN
R2	S pobočje Travne gore	385,00	rekreacijska	UN
KG	KS Sodražica		kmetijska, gozd.	PUP

Pri izdelavi prostorskih izvedbenih aktov bomo upoštevali naslednje usmeritve glede varovanja skupnih in splošnih interesov:

- opredelili in zavarovali bomo lokacije za naslednje deficitarne objekte in naprave s področja spremljajočih dejavnosti in industrije:
  - družbene dejavnosti:
    - dograditev gasilskega doma v Žimaricah,
    - adaptacija doma v Sodražici,
    - obnova šole v Sodražici,
    - adaptacija objekta za namene lovskega doma v Izverju; industrija:
      - Donit, tozd Pletilnica Sodražica;
      - izgradnja večnamenskega objekta s prostori za razvojni oddelek,
      - prototipna delavnica,
      - modernizacija in razširitev proizvodnje žičnih mrežnih tkanin,
      - rekonstrukcija kotlovnice,
      - izgradnja hale za skladišče surovin,
      - proizvodnja skladiščna hala za delno preselitev obstoječe proizvodnje in vselitev nove;
  - DO Pletenina, obrat Konfekcija:
    - postavitve obrata;
    - tozd Rikostroj:
      - proizvodni obrat za izdelavo lesno-obdelovalnih strojev na Gori;
- Prometna infrastruktura
  - rekonstrukcija lokalne ceste Črnc — Mlake — Žimarice,
  - rekonstrukcija lokalne ceste Sv. Gregor — Sodražica (zaporni sloj na cestišču),
  - modernizacija ceste Sodražica — Loški potok,
  - rekonstrukcija regionalne ceste Žlebič — Sodražica,
  - rekonstrukcija lokalne ceste Sodražica — Lipovšica — Jurjevica z odcepom Vinice — Lipovšica,
  - rekonstrukcija ceste v »Krajvo gaso«,
  - rekonstrukcija nekategorizirane ceste v Sinovico;
- elektroenergetske naprave in objekti:
  - 20 KV daljnovod Žimarice — Vintarje,
  - 20 KV daljnovod Krčali — Ravne,
  - 20 KV daljnovod Sodražica — Globel,
    - odcep 20 KV daljnovođa v Sodražici,
    - izgradnja daljnovođa v Sinovico,
    - TP 50 KVA v Zadnikih,
    - RTP v Sodražici,

— TP 100 KVA v Sodražici,

— TP 50 KVA v Sinovici;

d) zgradili bomo naslednje komunalne naprave:

— kanal DB»,

— kanal »H« 1,

— kanal »C«,

— sekundarni vodi;

e) adaptirali bomo mrliško vežico v Sodražici;

f) na področju PTT prometa bomo povečali kapacitete telefonske centrale v Sodražici, izgradnjo teleprinterne postaje Sodražica — Loški potok in napeljavo telefonskega omrežja v naselja, ki je še nimajo;

g) zavarovali bomo vsa pomembnejša vodooskrbna območja;

h) agrotehnične operacije bomo izvajali na naslednjih lokacijah:

agromelioracija	Pšenični vrh	48 ha	KZ Ribnica
hidromelioracija	Bistrica	385 ha	KZ Ribnica

i) na področju športa in rekreacije načrtujemo:

— obnovo skakalnice na območju Planine,

— površine za zimski šport na severnem pobočju Travnne gore.

6.2.4. Območje KS Loški potok — R-4

Območje krajevne skupnosti Loški potok je enotno prostorsko obdelano kot prostorska celota R4, ki jo sestavljajo naslednja ureditvena območja:

oznaka ureditvenega območja	naziv območja	površina v ha	namembnost	prostorski izvedbeni akt
S1	Mali log	15,93	stanovanjska	PUP
I1	Mali log	6,50	industrijska	PUP
S2	Retje	19,88	stanovanjska	PUP do spr. ZN
S3	Šegova vas	5,06	stanovanjska	PUP
S4	Hrib — Loški pot.	25,94	stanovanjska	PUP
S5	Srednja vas	5,75	stanovanjska	PUP
S6	Travnik	11,31	stanovanjska	PUP
I2	Travnik	4,88	industrijska	PUP
K1	Retje	40,00	kmetijska	UN
K2	Travnik	23,00	kmetijska	UN
KG	KS Loški potok		kmetijska, gozd.	PUP

Pri izdelavi prostorskih izvedbenih aktov bomo upoštevali naslednje usmeritve glede varovanja skupnih in splošnih interesov:

a) opredelili in zavarovali bomo lokacije za naslednje deficitarne namene: družbene dejavnosti:

— adaptacijo kulturnega doma v Loškem potoku,

— rekonstrukcijo obstoječega skladišča repromateriala na Hribu;

industrija:

Riko, tozđ Loški potok — izgradnja proizvodnje hale za zimsko in gozdarsko mehanizacijo in skladišče,

Inles Ribnica, tozđ Loški potok — izgradnja proizvodnje hale za modernizacijo in povečanje finalne proizvodnje,

Saturnus: izgradnja obrata v Malem logu,

BPT — povečanje obrata na Hribu;

b) prometna infrastruktura:

— modernizacija ceste Sodražica — Loški potok,

— modernizacija ceste Travnik — Lazec,

— rekonstrukcija lokalne ceste Hrib — Retje,

— rekonstrukcija nekategorizirane ceste Mali log — Retje,

— izboljšava prometne povezave Hrib — Žlebič — Ribnica,

— izgradnja avtobusnega izogibalšča v Malem logu;

c) v letih 1987 in 1988 bomo zgradili gozdne ceste na štirih lokacijah;

d) elektroenergetske naprave:

— 20 KV daljnovod za Šegovo vas,

— TP 100 KVA Šegova vas;

e) na področju PTT prometa bomo realizirali:

— povečavao kapacitet telefonske centrale za 200 priključkov,

— izgradnjo teleprinterne povezave Sodražica — Loški potok;

f) varovali bomo območja vodnih virov;

g) agrotehnične operacije bomo realizirali na naslednjih lokacijah:

— hidromelioracije Retje 40 ha

— hidromelioracije Travnik 23 ha

h) na področju komunalne dejavnosti bomo gradili naslednje komunalne naprave:

— vodovod Srednja vas — Lazec,

— rezervoar pri Srednji vasi,

— rezervoar v zaselku Dednik;

i) na področju športa in rekreacije načrtujemo:

— gradnjo plastične skakalnice v Retjah,

— ureditev smučarskih prog in vlečnice v Retjah.

6.2.5. Območje KS Ribnica — R-5

Območje krajevne skupnosti Ribnica je enotno prostorsko obdelano kot prostorska celota R5, ki jo sestavljajo naslednja ureditvena območja:

oznaka ureditvenega območja	naziv območja	površina v ha	namembnost	prostorski izvedbeni akt
S1	Žlebič	12,38	stanovanjska	PUP
S2	Slatnik	4,25	stanovanjska	PUP
S3	Sušje	4,94	stanovanjska	PUP
S4	Jurjevica	5,12	stanovanjska	PUP
S5	Breže	3,94	stanovanjska	PUP
I1	Jurjevica	1,63	industrijska	PUP
S6	Kot	2,94	stanovanjska	PUP
S7	Sajevec	2,56	stanovanjska	PUP
S8	Dane	4,50	stanovanjska	PUP
S9	Bukovica	3,75	stanovanjska	PUP
S10	Otavice	4,94	stanovanjska	PUP
S11	Goriča vas	2,56	stanovanjska	PUP
S12	Nemška vas	14,50	stanovanjska	PUP
S13	Hrovača		stanovanjska	PUP
K1	Bistrica	385,00	kmetijska	UN
K2	Sajevec	68,00	kmetijska	UN
K3	Prigorica	111,00	kmetijska	PUP
K4	Strnica	11,00	kmetijska	UN
Š1	Dane	34,00	rekreacijska	UN
V	Prigorica		vodnogosp. (zadrževalnik)	UN
KG	KS Ribnica		kmetijska, gozd.	PUP

Pri izdelavi prostorskih izvedbenih aktov bomo upoštevali naslednje usmeritve glede varovanja skupnih in splošnih interesov:

a) opredelili in zavarovali bomo lokacije za naslednje deficitarne objekte in naprave:

družbene dejavnosti:

— dograditev gasilskega doma v Jurjevici

— dograditev gasilskega doma v Nemški vasi,

— dograditev gasilskega doma v Otavich,

— izgradnja gostinskega lokala v Žlebiču;

industrija:

— Sukno, tozđ Jurjevica — izgradnja skladiščnih prostorov (1987);

b) prometna infrastruktura:

— rekonstrukcija regionalne ceste Sodražica — Žlebič,

— rekonstrukcija lokalne ceste Dane — Bukovica,

— rekonstrukcija lokalne ceste Goriča vas — Otavice,

— uredili bomo več avtobusnih postajališč (4), prioritetno v Goriči vasi; v Žlebiču je ob avtobusnem postajališču predviden parkirni prostor za okoli 15 avtomobilov in manjši gostinski lokal,

— rekonstrukcija ceste Dolenji Lazi — Zapuže,

— rekonstrukcija ceste v Žlebiču (proti Kosu),

— asfaltiranje ceste Žlebič — Gornji Lazi (z delno rekonstrukcijo),

— razširitev parkirišč pri pokopališču v Hrovači,

— zgradili bomo več gozdnih cest z naslednjo dinamiko realizacije (1986—1989);

c) komunalna dejavnost in vodnogospodarske ureditve:

— ureditev kanalizacijskega omrežja Ribnica — Goriča vas,

— zgraditev CCN v Goriči vasi,

— izgradnja zadrževalnika Prigorica,

— izgradnja vodnega zajetja Slatnik z razvodnim vodovodnim omrežjem,

— izgradnja vodovodnega zajetja v Ravnem dolu (vodovod Jurjevica — Breže);

d) elektroenergetske naprave:

— 20 KV daljnovod v Jurjevici,

— 20 KV daljnovod v Dolenji Lazi — Zapuže,

— 20 KV daljnovod Ribnica — Jamarski dom,

— TP 100 KVA v Jurjevici,

— TP 100 KVA pri Dolenjih Lazih,

— TP 100 KVA v Zapužah,

— TP 50 KVA — Jamarski dom;

e) agrotehnične operacije bomo realizirali na naslednjih lokacijah:

hidromelioracija Strnica 11 ha

hidromelioracija Bistrica 385 ha

hidromelioracija Sajevec 69 ha

komasacija Prigorica 111 ha

f) na področju PTT prometa bomo napeljali telefon v naselje Zapuže.

6.2.6. Območje KS Dolenja vas — R-6

Območje krajevne skupnosti Dolenja vas je enotno prostorsko obdelano kot prostorska celota R6, ki jo sestavljajo naslednja ureditvena območja:

oznaka ureditvenega območja	naziv območja	površina v ha	namembnost	prostorski izvedbeni akt
S1	Dolenja vas s Prigorico	69,63	stanovanjska	PUP
S2	Rakitnica	9,38	stanovanjska	PUP
S3	Lipovec	9,31	stanovanjska	PUP
S4	Grčarice	2,31	stanovanjska	PUP
S5	Dolenja vas	8,5	stanovanjska	ZN
K1	Blate	28	kmetijska	UN
K2	Log	16	kmetijska	UN
K3	Sv. Marjeta	10	kmetijska	UN
KG	KS Dolenja vas		kmetijska, gozd.	PUP

Pri izdelavi prostorskih izvedbenih aktov bomo upoštevali naslednje usmeritve varovanja skupnih in splošnih interesov:

a) opredelili in zavarovali bomo lokacije za naslednje deficitarne objekte in naprave:

družbene dejavnosti:

- adaptacija šolske kuhinje,
  - dograditev gasilskega doma v Dolenji vasi,
  - VVZ v Dolenji vasi za 19 otrok,
  - dograditev gasilskega doma v Prigorici,
  - dograditev gasilskega doma v Rakitnici;
- industrija:
- Inles Ribnica, toz Dolenja vas — izgradnja proizvodne hale za modernizacijo proizvodnje z uvedbo najsoodnejše tehnologije za proizvodnjo v malih serijah;

promet:

- uredili bomo avtobusno postajališče v Prigorici,
  - izgradnja obvozne ceste Zaluže — Prigorica;
- b) elektroenergetske naprave:
- 20 KV daljnovod ob predvideni cesti Prigorica — Zaluže,
  - TP 100 KVA v Prigorici;
- c) komunalna dejavnost:
- ureditev pokopališča in mrliške vežice v Dolenji vasi,
  - za lokalne potrebe bomo izkoriščali gramoz in peskokopa pri Dolenji vasi;
- d) za izboljšavo problematičnih odsekov prometnih ureditev bomo zgradili gozdne ceste na osmih lokacijah (1986—1989);
- e) agrotehnične operacije bomo realizirali na naslednjih lokacijah:
hidromelioracija	Blate	28 ha
hidromelioracija	Log	16 ha
hidromelioracija	Sv. Marjeta	10 ha
- f) zavarovali bomo vsa pomembnejša vodozbirna območja.

6.1.7. Območje dela KS Ribnica — Urbanistična zasnova R-7

Območje dela krajevne skupnosti Ribnica oziroma območje urbanistične zasnove, kakor jo določa dolgoročni plan občine Ribnica 1986—2000, je enotno prostorsko obdelano kot prostorska celota R7 — Ribnica, ki jo sestavljajo naslednja ureditvena območja:

oznaka ureditvenega območja	naziv območja	površina v ha	namembnost	prostorski izvedbeni akt
S1	Gornje Lepovče	8,81	stanovajska	ZN
S2	Mlake	6,63	stanovajska	ZN
C1	Ribnica	7,02	centralne dej.	PUP do spr. ZN
S3	Ribnica	16,43	stanovajska	PUP
S4	Ribnica	7,94	stanovajska	PUP
S5	Ribnica	8,76	stanovajska	PUP
S6	Ribnica	6,88	stanovajska	PUP do spr. ZN
S7	Ribnica	3,63	stanovajska	PUP
S8	Dolenji Lazi — Breg — Grič	43,44	stanovajska	PUP
I2	Ribnica	46,00	industrija	PUP do spr. ZN
I3	Ribnica	4,56	industrija	PUP
Z1	Ribnica	8,00	zelene površ.	PUP
C3	Ribnica	3,75	centr. dej. in stan.	PUP
C4	Ribnica	0,24	centr. dejavnosti	UN
C5	Ribnica	2,62	centralne dejavnosti	UN
P1	Ribnica	3,0	prometna	ZN
I1	Ribnica	23,25	industrijska	ZN
I4	Ribnica	19,00	industrijska	PUP
Z2	Ribnica	2,31	zelene površ.	PUP
Z3	Ribnica	3,31	zelene površ.	PUP
K1	Ribnica	15,63	kmetijska	PUP
S11	Ribnica	45,56	stanovajska	PUP do spr. ZN
V1	Ribnica	18,25	posebni druž. pomen	PUP
G2	Ribnica	29,69	gozdna	ZN
C2	Ribnica	3,06	centralne dejavnosti	PUP do spr. ZN
O1	Ribnica	6,75	obrt	PUP do spr. ZN
S9	Ribnica	2	stanovajska	ZN
S10	Ribnica	3,13	stanovajska	ZN

Pri izdelavi prostorskih izvedbenih aktov bomo upoštevali naslednje usmeritve glede varovanja skupnih in splošnih interesov:

1. Na področju terciarnih in kvartarnih dejavnosti bomo zagotovili in zavarovali lokacije za naslednje deficitarne objekte in naprave:
  - a) storitvene dejavnosti:
    - na Bregu bomo zgradili v letu 1989 novo samopostrežno trgovino,
    - povečali bomo obstoječo restavracijo Jelka v Ribnici;
  - b) družbene dejavnosti:
    - v Dolenjih lazih bomo dogradili gasilski dom,
    - povečali bomo kapacitete VVZ Ribnica z izgradnjo 5 novih oddelkov za 120 otrok,
    - obnovili bomo dve stari stavbi osnovne šole v Ribnici ter
    - adaptirali šolsko kuhinjo;
  - c) hotelsko-nočitvene zmogljivosti bomo povečali z izgradnjo novega hotela oziroma z obnovo in razširitvijo obstoječih hotelskih kapacitet.
2. Na področju komunalnih dejavnosti bomo odpravili pomanjkljivosti in probleme komunalne opreme z upoštevanjem usmeritev iz dolgoročnega plana:
  - a) zgradili bomo kanalizacijsko omrežje med Ribnico in Goričo vasjo;
  - b) s ciljem učinkovitega varstva pred visokimi vodami bomo zgradili razbremenilnik, zadrževalni bazen visoke vode in črpališče;
  - c) povečali bomo kapacitete telefonske centrale v Ribnici (za 1000 števil).
3. Na področju energetike bomo izboljšali:
  - a) obstoječi elektroenergetski sistem z izgradnjo:
    - 20 KV daljnovoda za Lepovče,
    - dveh transformatorskih postaj z močjo 250 KVA v Lepovčah,
    - 20 KV daljnovoda Dolenji Lazi — Zapuže,
    - 20 KV daljnovoda Ribnica — Jamarski dom,

- relejne transformatorske postaje 110/20 KV z močjo 20 MVA na Ugarju;

b) obstoječe toplovodne omrežje z izgradnjo:

- 2. faze toplarne Inles v Ribnici,
- toplovoda Inles — Prijatelj trg — VVZ.

4. Na področju gospodarstva bomo zagotovili in zavarovali lokacije za naslednje deficitarne objekte in naprave:
  - na Bregu bomo zgradili skladišče za umetna gnojila in suho robo (v letu 1987),
  - v tovarni Riko, toz Rikostroj v Lepovčah, bomo zgradili proizvodno halo za razrez pločevine (leta 1986), halo za primarno zaščito in lakirnico (1986), prostore za vzdrževanje vozil, črpalko (1986), skladišča za sekundarne surovine in vnetljive tekočine (1987), plinsko postajo (1989), razvojne prostore (1989), železniški tir (1987) ter uredili okolico,
  - v Riku — SCHmidt bomo zgradili proizvodne prostore (1989)
  - v Riku, toz Ricomag v Lepovčah, bomo zgradili proizvodno halo za proizvodnjo valjarjev (1986),
  - za Rikov toz ZPO bomo zgradili proizvodne prostore za preselitev in modernizacijo obstoječe proizvodnje (1988),
  - v Inlesu, toz Ribnica, bomo zgradili novo lakirnico vrat, dokončevalni tehnološko opremo (1. faza) ter zgradili centralno krojilnico in lamelirnico,
  - v DO ITPP Ribnica bomo zgradili proizvodno-skladiščno halo za vselitev že obstoječe proizvodnje, surovin in proizvodov.
5. Za izboljšavo cestnega prometa bo opravljena:
  - rekonstrukcija odseka magistralne ceste v Ribnici (Šeškova ulica),
  - rekonstrukcija odseka lokalne ceste Ribnica — Sajevec,
  - rekonstrukcija Kolodvorske ceste v Ribnici,
  - izgradnja male obvoznice.

6.3. PROSTORSKA ORGANIZACIJA DEJAVNOSTI IN NAMENSKA RABA PROSTORA NA OBMOČJIH, KJER SO PREDVIDENE NALOGE V ZVEZI Z UREJANJEM PROSTORA (kazalo h kartam)

Po dogovoru o temeljnih srednjeročnega družbenega plana občine in v skladu s prostorskimi sestavinami dolgoročnega plana občine, ki so obvezno izdodišče za pripravo srednjeročnih družbenih planov občin, ter ob upoštevanju skladnosti politike in razvojnih nalog z družbenim planom SRS za obdobje 1986—1990 so na posameznih področjih v občini Ribnica predvidene naslednje naloge v zvezi z urejanjem prostora:

zap. št.	vrsta posega v prostor	planska celota
1.	modernizacija lokalne ceste št. L 6625 — Sveti Gregor—Mala Slevica	R1
2.	izgradnja gozdne ceste (leta 1986)	R1
3.	trafopostaji 50 KVA — Pugled in 50 KVA — Prerovo	R1
4.	agromelioracije Pusti hrib za 7 ha	R1
5.	gozdna cesta (izgradnja 1986)	R1
6.	daljnovod 20 KV (izgradnja) Žimarice—Vintarji	R1 + R3
7.	rekonstrukcija ceste—lokalne—Sv. Gregor—Sodražica (zaporni sloj)	R1 + R3
8.	rekonstrukcija lokalne ceste Črnc—Mlake—Žimarice	R1 + R3
9.	modernizacija lokalne ceste Sv. Gregor—Hojče (zaporni sloj)	R1
10.	izgradnja nekategorizirane ceste Mlake—Perovo—Pugled—Vintarji	R1
11.	rekonstrukcija lokalne ceste Ograja—Hojče—Hudi konce	R1
12.	rekonstrukcija nekategorizirane ceste Zlati rep—Škrlova	R1
13.	rekonstrukcija ceste Velike Poljane—Vrh	R2
14.	daljnovod 20 KV — odcep za Gornje in Doljne Podpoljane	R2
15.	trafopostaja 100 KVA Doljne Podpoljane	R2
16.	izgradnja gasilskega doma na Velikih Poljanah	R2
17.	projektiran rezervoar pri Ortneku	R2
18.	projektiran vodovod — cevi KPE 110 Ortnek—Breže	R2
19.	razširitev in ureditev pokopališča	R2
20.	dodatno zajetje vode in njena napeljava do obstoječega rezervoarja v naseljih Gornje in Doljne Podpoljane	R2
21.	predvidena telefonska povezava vseh naselij	R2
22.	ureditev parkirnih prostorov v Ortneku	
23.	izgradnja lovskega doma	
24.	izgradnja gozdne ceste (1986)	R3
25.	izgradnja gozdne ceste (1986)	R3
26.	TP 50 KVA Zadniki	R3
27.	hidromelioracije Bistrica (385 ha)	R3 + R5
28.	dograditev gasilskega doma — Žimarice	R3
29.	izgradnja daljnovoda 20 KV Kračali—Ravne	R3
30.	II. območje varstva vodnih virov	R3
31.	III., IV. območje varstva vodnih virov	R3
32.	II. območje varstva vodnih virov	R3
33.	III., IV. območje varstva vodnih virov	R3

181. Riko, tozd Rikostroj Lepovče — izgradnja plinske postaje (1989)
  182. Riko, tozd Rikostroj Lepovče — izgradnja prostorov za razvoj (1989)
  183. Riko, tozd Rikostroj Lepovče — izgradnja železniškega tira (1987)
  184. Riko, tozd Rikostroj Lepovče — zunanja ureditev — ureditev z objekti (ograje, kioski, vhodi, paviljon 1987)
  185. Riko, tozd Rikostroj Lepovče — izgradnja proizvodnih prostorov za vzdrževanje cest (1989)
  186. Riko Lepovče, tozd Rikomag — izgradnja proizvodne hale za valjarje (1986)
  187. Riko Lepovče, tozd ZPO — izgradnja proizvodnih prostorov za preselitev obstoječe proizvodnje z modernizacijo (1988)
  188. Inles Ribnica, tozd Ribnica — postavitve nove lakirnice vrat in dokončanje tehnološke opreme — 1. faza (1985)
  190. DO ITPP Ribnica — proizvodno-skladišna hala za vselitev že obstoječe proizvodnje in surovin ter proizvodov
  191. rekonstrukcija odseka magistralne ceste v Ribnici (Šeškova ulica)
  192. rekonstrukcija odseka magistralne ceste Ribnica—Sajevec v Ribnici
  193. rekonstrukcija Kolodvorske ceste v Ribnici
  194. izgradnja male obvoznice
- * Konkretno prostorsko relevantne naloge, ki izhajajo iz predloga družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1986—1990.

6.3.1. Lokacijski načrti

Na območju občine Ribnica bomo za posamezne infrastrukturne objekte in naprave, opredeljene v poglavju 6.2. Naloge v zvezi z urejanjem prostora, izdelali lokacijske načrte.

Posegi v prostor, ki zahtevajo izdelavo lokacijskega načrta:

1. izgradnja 20 kV daljnovoda Žimarice—Vintarji — planska celota R1, R3
2. izgradnja nekategorizirane ceste Mlake—Perovo—Pugled—Vintarji — R1
3. rekonstrukcija lokalne ceste Ograje—Hojče—Hudi konec — R1
4. rekonstrukcija nekategorizirane ceste Zlati rep—Škrlovica — R1
5. izgradnja 20 kV daljnovoda Sodražica—Glozel — R3
6. rekonstrukcija regionalne ceste Žlebič—Sodražica — R3, R5
7. izgradnja TP 100 kVA v Sodražici — R3
8. izgradnja daljnovoda za Sinovico — R3
9. izgradnja primarnega kanalizacijskega voda »kanal C« v Sodražici — R3
10. izgradnja sekundarnega kanalizacijskega voda v Sodražici — R3
11. rekonstrukcija lokalne ceste Sodražica—Lipovšica—Jurjevica z odcepom Lipovšica—Vinice — R3
12. ureditev površin za zimski šport na severnem pobočju Travnice gore — R3
13. izgradnja 20 kV daljnovoda za Šegovo vas — R4
14. izgradnja gozdne ceste »Pod Mrtalozom« — R4
15. izgradnja avtobusnega izogibašča v Malem logu — R4
16. rekonstrukcija lokalne ceste Hrib—Retje — R4
17. rekonstrukcija nekategorizirane ceste Mali log—Retje — R4
18. izgradnja treh avtobusnih postajališč s parkirnimi prostori — R5
19. izgradnja 20 kV daljnovoda Dolenji Lazi—Zapuže — R5, R7
20. rekonstrukcija lokalne ceste Dane—Bukovica — R5, R7
21. izgradnja kanalizacije Ribnica—Goriča vas — R5, R7
22. izgradnja centralne čistilne naprave v Goriči vasi — R5
23. izgradnja dveh avtobusnih postajališč v Goriči vasi — R5
24. izgradnja gozdne ceste Ribnica — Makoše — R5, R6
25. izgradnja gozdne ceste Začela—Zadolje — R5, R6
26. razširitev pokopališča v Hrovači — R5
27. izgradnja pokopališča in mrliške vežice v Dolenji vasi — R6
28. izgradnja avtobusnega postajališča v Prigorici — R6
29. izgradnja 20 kV daljnovoda v Prigorici — R6
30. izgradnja obvezne ceste v Prigorici od Zapužja na magistralno cesto — R6
31. izgradnja 20 kV daljnovoda za Lepovče — R7
32. izgradnja RTP 110/20 kV z močjo 20 MVA na Ugarju — R7
33. izgradnja železniškega tira za Riko, tozd Rikostroj Lepovče — R7
34. zunanja ureditev (ograje, kioski, vhodi, paviljoni pri Riku, tozd Rikostroj Lepovče — R7
35. rekonstrukcija odseka magistralne ceste Ribnica—Sajevec v Ribnici — R7
36. izgradnja male obvoznice

6.4. Programske zasnove na območjih za kompleksno graditev

1. Območje R7—S6 Gorenje Leparče zavzema površino 9,72 ha in je namenjeno stanovanjski gradnji.
2. Organizacija dejavnosti v prostoru:
  - samostojno stojeci enodružinski stanovanjski objekti z enoto osnovne preskrbe in parkovnimi površinami.
3. Površine za posamezne namembnosti:

		površ. ha	štev. objek.	štev. preb.
a. stanovanjska gradnja	obstoječe	2,21	13	65
	predvideno	4,21	88	440
b. trgovina osnovne preskrbe		0,2	1	
c. rekreacijske in parkovne površine 0,62				
d. prometne površine		1,7		
		9,72	111	505

4. Zasnova prometnega omrežja:
  - a) Območje Gorenje Leparče se na jugu priključi na cesto, ki povezuje novo predvideno obrtno cono z mestnim jedrom, ter na zahodu na načrtovano notranjo mestno obvoznico.
  - b) Notranji motorni promet: območje obdaja cestna zanka, ki jo sekajo preučne ulične povezave.
  - c) Mirujoči promet: organizirana parkirišča samo ob trgovini.
  - d) Peš hoja poteka po pločnikih ob površinah za motorni promet ter po posebej za pešce urejenih poteh med hišami — »bližnjice« (svetila, tlaki, počivališče v parku).
5. Zasnova komunalnega omrežja:
  - a) Kanalizacija: problem odplak je urejen z individualnimi greznicami, za zagotovitev potrebnih kapacitet novozgrajenega naselja so v izdelavi študije, ki območje priključejo na kanalizacijsko omrežje mesta.
  - b) Vodovodno omrežje sega le do obstoječe stanovanjske gradnje. Predvideti bo potrebno novo priključitev na primarni vodovodni sistem.
6. Zasnova energetskega omrežja:
  - a) Elektrifikacija: potrebno je izboljšati obstoječo napeljavno ter zagotoviti potrebne kapacitete zanovogradnjo.
7. Usmeritve za urbanistično oblikovanje:

Območje predvidene novogradnje daje z reliefno razgibanostjo možnost za pestro postavitve objektov ter s tem možnost večje individualnosti. Pomembna je južna lokacija trgovine in športnega igrišča s parkom, kjer je izhodišče vseh pešpoti naselja.
8. Usmeritve za arhitekturno oblikovanje:

Osnovni gabariti so: atrijske hiše z zanikom P+1, P+M, s streho dvokapnico in delno vklopanimi kletnimi prostori
9. Ohranjanje naravne dediščine:

Ohranjamo značilni kraški relief z vrtačnimi vdolbinami ter primarni vegetacijski pokrov dopolnjujemo s sadnim drevjem. Med posameznimi parcelami so predvidene le nizke simbolične ograje, ki se prilagajajo terenu.
10. Zasnova ureditvenega prostora za potrebe SLO in DS:

Glede na predvideno število prebivalcev predvidevamo izgradnjo zaklonišča.
11. Etapnost gradnje:

Gradnja bo potekala v dveh fazah. V prvi bo dograjenih 65 stanovanjskih objektov in trgovina. V drugi fazi še preostalih 23 stanovanjskih objektov. V prvem delu se uredijo le dovozi do objektov gradnje 1. faze, v drugi fazi se dokončno zaključijo vsa komunalna in gradbena dela.

7. SMERI IN OKVIRI ZA SPREJEMANJE UKREPOV RAZVOJNE POLITIKE

- 7.1. Z družbenim planom opredelujemo smernice in okvire za ukrepanje na področjih, ki so temeljnega pomena za razvoj občine. Ukrepi temeljijo na nalogah, ki so jih sprejele samoupravne organizacije in skupnosti v svojih planskih aktih. V teku uresničevanja družbenega plana občine bodo poleg navedenih predlagane še druge smeri ukrepov, če bo prihajalo do večjega odstopanja v razvoju sprejetih ciljev in politike družbenega plana občine, ki so ključnega skupnega pomena za razvoj občine, in sicer:
  - temeljnih razmerij na področju delitve dohodka za tekočo porabo in razširitev materialne osnove združenega dela;
  - oskrbe prebivalstva s hrano, predvsem z osnovnimi prehrabnimi proizvodi, oblikovanje občinskih blagovnih rezerv in intervencij;
  - zagotavljanja z zakonom določenih pravic na področju skupne in splošne porabe;
  - prometne in komunalne infrastrukture, zaščite vodnih virov, urbanizacije in varstva okolja ter
  - zagotavljanje nalog na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Skupščina občine bo v okviru svojih pristojnosti v navedenih primerih z odloki in drugimi predpisi določila obvezno združevanje dela in sredstev družbene reprodukcije in sprejela za to potrebne ukrepe.
- 7.2. Ukrepi skupščine bodo usmerjeni v nadaljnje uveljavljanje kriterijev prestrukturiranja gospodarstva, ki so določeni v dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije. Te in druge kriterije prestrukturiranja bodo nosilci razvoja uporabljali pri načrtovanju in ocenjevanju investicijskih naložb v nove proizvodne programe v industriji, smiselno pa tudi na drugih gospodarskih področjih.
- 7.3. Samoupravne organizacije in skupnosti bodo spodbujale tehnološki napredek dela. V ta okvir sodi vrsta aktivnosti zlasti na področju organizacije dela, usmerjanja in zagotavljanja kadrov, združevanja dela in sredstev, razporejanja dohodka, kreditne politike banke ter ukrepi skupščine občine na področju davkov.

Ukrepi morajo biti zasnovani dolgoročno, saj bodo le tako prispevali k uresničevanju ciljev družbenega plana občine.

Organizacije združenega dela bodo dopolnile samoupravne sporazume o združitvi in druge akte glede pogojev za uresničevanje skupnih razvojnih interesov, združevanje dela in sredstev in organiziranosti razvojnih funkcij na ravni delovnih organizacij in sestavljenih organizacij združenega dela.
- 7.4. Organizacije združenega dela bodo pospešile proces združevanja dela in sredstev v okviru občine, regije in v organizacijah v širšem slovenskem in jugoslovanskem prostoru. Prav tako bodo organizacije ob podpori izvršnega sveta skupščine občine povečale napore za pridobitev novih proizvodnih programov z visoko dohodkovno in devizno učinkovitostjo, opuščale pa neobetavne programe.

- 7.5. Z družbenimi dogovori bodo organizacije združenega dela zagotavljale usmerjanje in razporejanje dohodka in čistega dohodka na akumulacijo in porabo, tako da bodo ustvarjene podlage za samoupravno urejanje odnosov na področju oblikovanja in razporejanja akumulacije ter oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Sredstva amortizacije bodo v skladu z zakonom o amortizaciji realno naraščala hitreje od rasti dohodka, zlasti v dejavnostih, kjer se osnovna sredstva hitreje starejo. Spremenjeno bo razmerje v delitvi dohodka, tako da bodo sredstva za razširitev materialne osnove dela in rezerve naraščala hitreje od rasti dohodka.
- 7.6. Ukrepi samoupravnih organizacij in skupnosti ter družbenopolitične skupnosti, ki neposredno ali posredno zadevajo investicijsko politiko, bodo v asociacijah združenega dela in pri usmerjanju kreditne politike bank izhajali iz kriterijev prestrukturiranja gospodarstva. Samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti bodo pripravile skupne in medsebojne usklajene programe investicij za vse družbene dejavnosti. Investiranje se ne more pričeti, dokler niso v planih in programih samoupravnih interesnih skupnosti zagotovljena sredstva za izvedbo programa izvajalske organizacije, kateri bo objekt dan v upravljanje.
- 7.7. Organizacije združenega dela pridelave, predelave in prometa s kmetijskimi in prehrabnenimi proizvodi ter organizacije združenega dela za oskrbo z reprodukcijskim materialom bodo v okviru poslovnih skupnosti oz. splošnih združenj, v katerih so združene, sklepale letne samoupravne sporazume o pridelavi, predelavi in prometu s kmetijskimi proizvodi in oskrbo kmetijstva in živilske industrije z reprodukcijskim materialom. Podlaga za sklepanje sporazumov bodo republiške in občinske bilance o potrebah, proizvodnji in izvozu kmetijskih oz. živilskih proizvodov. Za uresničitev povečanja družbeno organizirane kmetijske proizvodnje do ravni, ki je dogovorjena z dogovorom o temeljih družbenega plana SR Slovenije, bo v občini zagotovljeno združevanje potrebnih interventnih sredstev. Kmetijska zemljiška skupnost bo do konca leta 1987 zagotovila izdelavo agrokarte. Zagotavljala bo racionalno koriščenje kmetijsko-zemljiškega sklada, s tem da bo zemljišča dajala v zakup kmetijskim organizacijam ali kmetom v organizirano kooperacijsko proizvodnjo, ter zagotavlja obdelovanje kmetijskih površin ostarelih občanov, skupno s skupnostjo socialnega skrbstva v skladu z zakonom o preživalskem varstvu.
- 7.8. Na področju cen bodo organizacije združenega dela gospodarstva ob uveljavljanju ekonomskih zakonitosti samostojno odločale o cenah svojih izdelkov in storitev ter pri tem upoštevale tržne zakonitosti. V okviru politike cen bodo postopoma uvedene ekonomske stanarine do konca srednjeročnega obdobja. Samoupravna stanovanjska in komunalna skupnost bosta v skladu z določbami republiškega zakona samostojno oblikovali cene komunalnih storitev in stanarin, tako da bodo le-te do leta 1990 zagotovile enostavno reprodukcijo stanovanjskega in komunalnega gospodarstva. Za zaščito življenjskega standarda delovnih ljudi in občanov se bo za cene osnovnih živilskih proizvodov izvajala poostrena družbena kontrola cen, po potrebi pa predlagali tudi ukrepi neposredne družbene kontrole cen.
- 7.9. Za zaustavitev padca življenjskega standarda bodo sprejeti določeni ukrepi. Na področju osebnih dohodkov bo dosežena njihova realna rast, usklajena z rastjo produktivnosti in ustvarjenega dohodka, s čimer se bo krepila njihova ekonomska funkcija in s tem motivacija za čim kvalitetnejše delo. Upravičencem družbeno denarnih pomoči bomo na osnovi sporazuma o zagotavljanju socialne varnosti pravic zagotovili dogovorjeno raven socialne varnosti, ki se bo ohranjala z letnimi in po potrebi medletnimi valorizacijami. Ukrepi na področju socialnega varstva ne bodo smeli destimulativno vplivati na prizadevanje delavcev za boljše delo. S štipendijsko politiko bomo spodbudili izobraževanje na vseh stopnjah usmerjenega izobraževanja. Višina štipendij bo tolikšna, da bo omogočila izobraževanje učencem in študentom iz materialno ogroženih družin.
- 7.10. Organizacije združenega dela bodo v okviru skupnosti za zaposlovanje na osnovi posebnih samoupravnih sporazumov v letnih načrtih zaposlovanja uresničevale usmeritve in naloge iz družbenih planov glede politike zaposlovanja in uveljavljale načelo produktivnega zaposlovanja in kadrovske štipendiranje za načrtno in organizirano zadovoljevanje kadrovskega potreb.
- 7.11. Z občinsko davčno politiko bomo še nadalje spodbujali razvoj inovativne dejavnosti, razvoj kmetijstva, drobnega gospodarstva, predvsem razvoj storitev osebnega dela na področju deficitarne dejavnosti.
- 7.12. Na področju turizma bo občina pospešila urbanistično in krajinsko urejanje prostora ter izdajalo potrebne dovoljenja za gradnjo gostinskih in drugih turističnih objektov ter pospeševala razvoj turističnih zmogljivosti na kmetijah, vzporedno pospeševala tudi izgradnjo servisne, trgovske in obrtne dejavnosti.
- 7.13. Na področju drobnega gospodarstva bomo v občini v okviru družbenega dogovora o razvoju drobnega gospodarstva dali poudarek zlasti izvajanju nalog in ukrepov, ki zadevajo pospeševanje kooperacije industrije z drobnim gospodarstvom, ustanavljanju novih enot, ki bodo pogodbeno in programsko vezane na večje organizacije, ukrepom občine pri ustvarjanju pogojev za razvoj drobnega gospodarstva ter ugodnejšim kreditnim pogojem.
- 7.14. Na področju družbenih dejavnosti bodo v vse programe in naloge vključeni elementi ekonomske stabilizacije, ki bodo usmerjeni v skrbnejše gospodarjenje, skrajno varčevanje in racionalizacijo. Vsi ti elementi in večje vključevanje neposredne menjave dela bodo prispevali k prestrukturiranju družbene dejavnosti.

V neposredni menjavi dela bodo imeli prednost izobraževalna dejavnost (izobraževanje ob delu in iz dela), aplikativne raziskave, preventivno zdravstveno varstvo in zaposlovanje, predvsem mladih delavcev, ki so končali šolanje.

S ciljem učinkovitejšega urejanja investicijskega vzdrževanja, adaptacij in sanacij obstoječih objektov bodo izvajalske organizacije na področju družbenih dejavnosti združevale del sredstev amortizacije.

Samoupravne interesne skupnosti bodo dosledno izvajale investicije v obsegu in v okviru sredstev, dogovorjenih v samoupravnih sporazumih o temeljih planov, in tiste investicije, ki bodo dogovorjene z občinskim samoprispevkom.

Skupnost socialnega varstva bo skrbela, da se ne bo poslabšala socialna varnost delovnih ljudi, zlasti tistih z minimalnimi osebnimi dohodki, oz. tistih, ki prejemajo socialne prejemke.

- 7.15. Sistem skladnejšega razvoja krajevnih skupnosti, še zlasti manj razvitih krajevnih skupnosti, bo še nadalje temeljil na samoupravnih osnovah, zlasti na samoupravnem povezovanju vseh nosilcev razvoja.

Ukrepi bodo usmerjeni predvsem:

- v spodbujanje vlaganj v manj razvitih krajevnih skupnostih na osnovi samoupravnega združevanja dela in sredstev;
  - v zniževanje obrestne mere in druge kreditne olajšave, s katerimi bodo banke na podlagi sporazuma pospeševale gospodarska vlaganja na manj razvitih območjih; tem usmeritvam bodo sledili tudi ukrepi davčne, lokacijske in urbanistične politike;
  - za spodbujanje kmetijske proizvodnje na manj razvitih in hribovitih območjih Slemen s sredstvi sklada za intervencije v proizvodnji in porabi hrane;
  - v konkretne naloge za hitrejši razvoj gospodarske infrastrukture in družbenih dejavnosti, pri čemer bodo SIS materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti dosledno izvajale načelo solidarnosti pri izvajanju življenjsko pomembnih investicij.
- 7.16. Strokovni zavodi za varstvo naravne in kulturne dediščine bodo opredelili koncept obvarovanja naravne in kulturne dediščine v občini. Izvršni svet skupščine občine bo sprejel program, s katerim bo opredelil dinamiko zagotavljanja proračunskih sredstev za izdelavo in uskladitev prostorskih izvedbenih aktov v skladu z zakonom o urejanju prostora ter zakonom o urejanju naselij in drugih posegov v prostor.
- 7.17. Nosilci obrambnega planiranja bodo v svojih planskih aktih določili pogoje in sredstva za izgradnjo in prilagoditev določenih proizvodnih zmogljivosti za usmerjeno proizvodnjo v skladu s sprejetimi razvojnimi usmeritvami in načrti ter za organizacijo proizvodnje in storitev v vojnih razmerah, za oblikovanje zalog deficitarnih surovin, repromateriala in drugih industrijskih proizvodov ter obrambnih potreb v skladu z načrti delovanja gospodarstva in družbenih dejavnosti ob naravnih in drugih nesrečah, v izrednih razmerah in v vojni.

8. PREGLED OBVEZNIH IZHODIŠČ DOLGOROČNEGA PLANA SR SLOVENIJE IN OBVEZNIH IZHODIŠČ DOLGOROČNEGA PLANA OBČINE, UPOŠTEVANIH PRI PRIPRAVI IN OBLIKOVANJU SREDNJEROČNIH PLANOV SAMOUPRAVNIH ORGANIZACIJ IN SKUPNOSTI TER DRUŽBENOPOLITIČNE SKUPNOSTI:

področje	obvezno izhodišče za srednjeročne plane
kmetijstvo	... — 1. območje kmetijskih zemljišč
gozdarstvo	... — območje pomembnejših varovalnih gozdov
vodno gospodarstvo	... — območje zajetih in nezajetih pomembnejših vodnih virov — večnamenski zadrževalniki in akumulatorji — regionalni vodovodi — čistilne naprave za odpadne vode z zmogljivostjo nad 10.000E
rudarstvo	... — območje pomembnejših rezerv rudnin in mineralnih surovin
naravna in kulturna dediščina	... — območje narodnih, regijskih in krajinskih parkov — varstvena območja pomembnejših kulturnih spomenikov
sanacije naravnih virov...	... — območja saniranja onesnaženosti zraka — območje saniranja pomembnejših vodotokov oz. delov vodotokov
poselitev	... — omrežja središč regionalnega pomena — omrežja središč občinskega pomena
promet	... — magistralne ceste — regionalne ceste — magistralne in glavne železniške proge — luka
energetika	... — hidroelektrarna, termoelektrarna, toplarna nad 10 MV — prenosno omrežje 110 KV, 220 KV in 400 KV — magistralni plinovodi

9. PREGLED KARTOGRAFSKEGA DELA DRUŽBENEGA PLANA OBČINE RIBNICA ZA OBDOBJE 1986—1990

Prostorske sestavine srednjeročnega družbenega plana so grafično prikazane v:

1. kartografski dokumentaciji v merilu 1 : 5000,
2. kartografski dokumentaciji v merilu 1 : 1000 in 1 : 2000, ki se nanaša na programske zasnove ter
3. kartografskem delu v merilu 1 : 25 000 po naslednjih področjih:

»Kartografski del prostorskih sestavin družbenega plana občine Ribnica za obdobje 1986—1990 je stalno na vpogled pri Občinskem komiteju za družbeno planiranje, gospodarstvo in proračun, Geodetski upravi Kočevje, Zmeljiški knjigi Kočevje, pri tajništvih svetov krajevnih skupnosti in pri Strokovni službi samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje Ribnica.«

zap. št.	naslov	nosilec planiranja	k poglavju
1.	območja kmetijskih zemljišč in agrooperacij	KZS, zveza vodnih skupnosti	3.2
2.	območja gozdnih zemljišč	SIS za gozdarstvo	3.3
3.	območja za turizem	občina	3.5
6.	elektroenergetsko omrežje	RES, ISEP, Elektro Kočevje	3.8
7.	območja pridobivanja pomembnejših mineralnih surovin	-komunalna skupnost, občina	3.9.2
4.	železniško omrežje	SIS za železniški promet	3.7
5.	cestno omrežje	SIS za ceste	3.7
8.	PTT — telefonsko omrežje	SIS PTT prometa Slovenije	3.12
9.	površinski zbiralniki vode in regulacije vodotokov	zveza vodnih skupnosti Slovenije	3.13
10.	vodni viri in oskrba z vodo	ZVSS	3.13
11.	kakovost voda in zraka ter čistilne naprave	ZVSS	3.13
12.	območja in objekti varstva naravne in kulturne dediščine	kulturna skupnost občine	5.1

Številka: 30-3-84-01
Ribnica: 27. 5. 1986

Predsednik
LAPAJNE FRANC, dipl. lc.

BELEŽKE:

BELEŽKE:

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
CRNOMELJ,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

Uradno glasilo skupščin občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Ribnica in Trebnje.

Izdaja DIC, tozđ Dolenjski list, Novo mesto.

Glavni urednik Drago Rustja, odgovorni urednik Marjan Legan. Izhaja po potrebi. Za družbenopolitične skupnosti in organizacije, delovne organizacije, društva in druge pravne osebe je naročnina za SDL všteta v naročnino za Dolenjski list, za preostale je letna naročnina 1.500 din, izvod v prosti prodaji stane 50 din.

Tekoči račun pri podružnici SDK Novo mesto 52100-603-30624. Naslov: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p. p. 130, telefon (068) 23-606 in 24-200. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje IS SRS (št. 421-1/72 od 15.11.1984) se za Skupščinski Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozđ Grafika, Novo mesto. Tisk: Tiskarna Novo mesto.